

“Bir hilâl uğruna...”

SAKARYA

“Kayseri Lisesi'nin nura koşan gençleri...”

SUNUŞ

Kayseri Lisesi Şehit Öğrenciler Anıtı

Kayseri (Sultanisi) Lisesi

Türkiye'nin en eski liselerinden birisidir.

Sultani, 1920/21 eğitim döneminde hiç mezun vermemiştir, çünkü son sınıf öğrencilerinin tamamı gönüllü olarak Kurtuluş Savaşı'na katılmış ve orada şehit düşmüştür. Filmimizin öyküsü bu gerçek olaydan esinlenerek yazılmıştır.

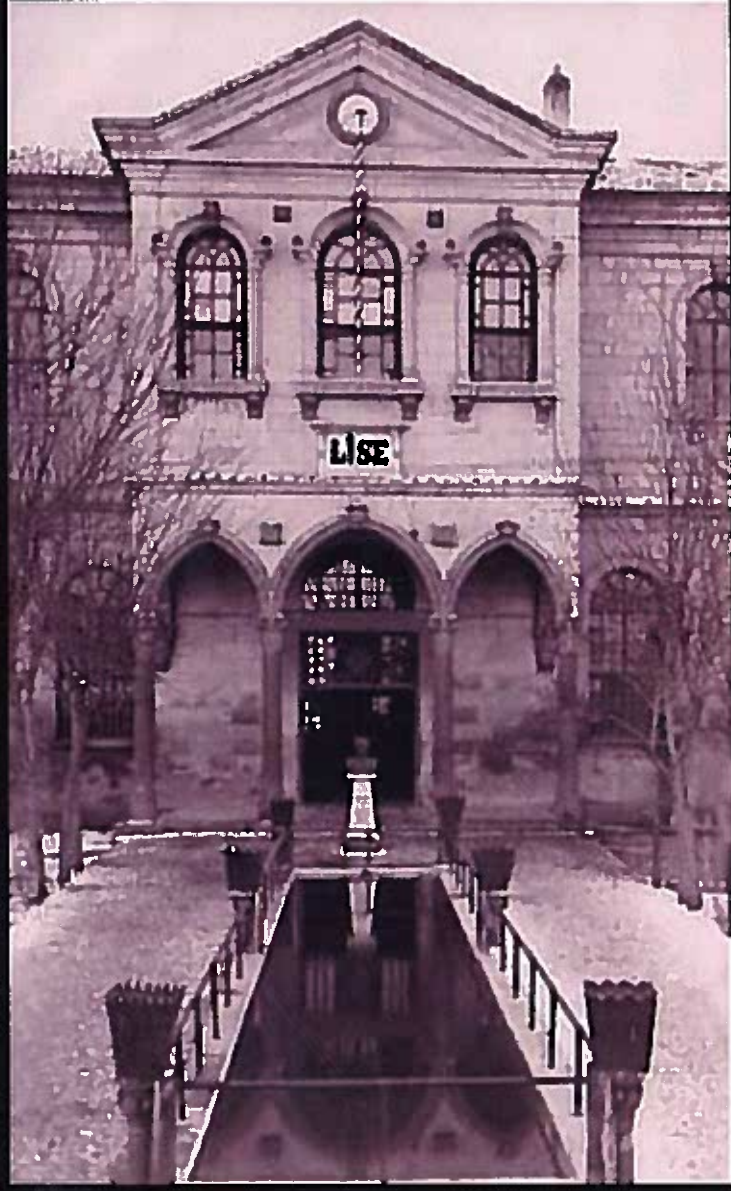

**KAYSERİ İLİMİZİN
MİLLİ MÜCADELE'YE KATKISI ÜZERİNE
BİR SİNEMA FİLMİ PROJESİ**

Kayseri Sultanisi / Taş Mektep / Kayseri Lisesi

ŞUBAT 2011, ÇANKAYA KÖŞKÜ / ANKARA
“Sakarya” adlı sinema filmi projemizin yapılmasından memnuniyet duyacağını ifade eden T.C. Cumhurbaşkanı Sn. Abdullah Gül ile proje hakkında baş başa yapılan bir saatlik özel görüşme sonunda çekilen hatıra fotoğrafı.

“SAKARYA” / FİLM FİKRİ (LOGLINE)

1921 yılı ve Türk Kurtuluş Savaşı'nın başladığı günler... Türk ordusu Sakarya nehrinin doğusuna çekilmiş ve Yunan ordusu başkent Ankara'ya 78 km. kadar yaklaşmıştır. Yıllardır savaşlarda varı-yoğu tükenmiş halk, ellerinde ne varsa ordusuna destek için vermektedir. Sakarya Savaşı'nın en kritik anlarında, daha önce varını yoğunu savaşa vermiş Kayseri'de son bir kez, bu kez 62/63 Sultani talebesini savaşa ikmal yetiştirmek için gönderir. Kafile tehlikelerle dolu yolculuk sonunda Polatlı/Malıköy İstasyonu'na gelir. Fakat koşullar, cepheye yapılan ikmale yardıma başlayan desteğe kafiye adım adım cepheye doğru iter. Finalde, hepsi, Türk'ün kaderle olan savaşını aşmak için, yol boyunca gelişmeye başlayan ve yaşamaya fırsat bulamadıkları aşklarıyla birlikte tepenin ardında kaybolup, şehit olurlar.

SINOPSIS

Filmin kahramanlarının Kayseri-Polatlı yolculuğu

“SAKARYA” / SİNOPSİS

Bu film, Kayseri ilimizin Türk Kurtuluş Savaşı'na canhıraş bir çaba ile yaptığı katkılarını anlatan destansı bir anlatıdır.

Bilindiği gibi, Osmanlı İmparatorluğu, Birinci Dünya Savaşı sonunda Sevr Antlaşması'nı imzalamak zorunda kalmış, Osmanlı ordusu dağıtılmış, ülkenin mali kaynaklarına el konmuş ve müttefik ülkeler antlaşma hükümlerince Anadolu'da diledikleri yerleri işgal etmişlerdi. Savaşa sonradan katılan Yunanlılar ise 15 Mayıs 1919'da İzmir'i işgal etmeye başlamış, fakat İzmir ve çevresinde durmamış, işgal alanlarını Anadolu'nun içlerine kadar genişletmişlerdi.

Bu işgalle karşı tepki Mustafa Kemal Paşa ve silah arkadaşlarının 19 Mayıs 1919'da Samsun'da başlayan Amasya, Erzurum ve Sivas Kongreleri sonrası teşekkül eden Heyet-i Temsiliye ise Ankara'ya gelip bir hükümet kurmuştu. Yeni hükümet, işgaller ve kışkırtılan isyanlara rağmen Osmanlı'dan artakalan ordu ve Kuva-yı Milliye güçleriyle I. ve II. İnönü Savaşları'nı kazanır ama Eskişehir-Kütahya Muharebeleri'ni kaybeder. Türk ordusu Sakarya'nın doğusuna geri çekilip yeniden düzenlenirken, Yunan ordusunun büyük ve kesin hedefi ise, Ankara'ya yürüyüp Milli Mücadele'yi ezmektir.

Anadolu'nun işgal edilmeye başlandığı ilk aylarda Kayseri şehri de hızla örgütlenir. Bir yandan dış güçler tarafından kışkırtılan iç isyanları kendi çabasıyla bastırırken, bir yandan da Güney ve Kilikya (Adana) cepheleri ve Kuva-yı Milliye güçlerine yardım etmeye başlar. Ankara'daki meclisin Kayseri'ye taşınma ihtimalinin belirdiği günlerde Kayseri Sultanisi salonu da TBMM olması için hazırlanır.

Filmimizin öyküsü, işte bu günlerde, yani 1921 yılının Eylül ayında, Kayseri'nin yaşadığı o kritik günlerde geçer. O günlere kadar varını-yoğunu Milli Mücadele'ye veren Kayseri, son olarak da, dışından tırnağından arttırdığı son ikmal malzemesi ve cephaneyi, kentin medarı iftiharını Sultani talebelerine emanet edip cepheye gönderir. 15-17 yaşında, 62/63 kadar yeniyetme talebe, Osmanlı'nın son savaşlarında artakalan gaziler, kadın ve yaşlılarla kurulan kafilenin görevi, taşıdığı emaneti Ankara/Polatlı'daki bir menzil istasyonuna götürmektir.

Kafile içinde, talebelerin yanı sıra Çanakkale gazisi mülazımı evvel Kamil, Kamil'in Çanakkale'de ölen arkadaşı Mithat'ın nişanlısı öğretmen Gülşen Hanım, Kayseri'nin ünlü "Kuva-yı Milliyeci Mızrak Duruşlu Kadınlar Müfrezesi"nde çarpışmış Zehra Kadın, onun 16 yaşındaki kızı Hediye ve Balkan savaşları gazisi Sefer Çavuş da vardır. Ömrü savaşlarda geçmiş Kasım Dede ve başka kimsesi olmadığı için torunu Ali'nin peşine takılan Nezihe Nine ise kafilenin ihtiyarlarıdır.

Fakat savaş alanına paralel Kayseri-Kırşehir-Polatlı ikmal yolu hala tehlikelerle doludur. İsyanlardan kalan çapulcu çeteler yol boylarında hala soygun yapmakta, düşman ordusu Ankara'ya iyice yaklaştığı için Ankara ve Eskişehir halkı da Kayseri'ye doğru göç etmektedir.

Kafile çeşitli zorlukları aşarak, savaş için kritik önemdeki Polatlı İkmal İstasyonu'na varır. Demiryolu kıyısındaki bu menzil istasyonu bir yandan cepheden gelen yaralıları cephe arkasına aktarmakta, bir yandan da cephenin her türlü ihtiyacı için cephenin hemen yakınlarındaki küçük nokta istasyonlara her türlü ikmal yapmaktadır. Türk ordusunun savaşını yöneten komutanlarının karargâhı da istasyona 8 km kadar uzaktadır.

Bilindiği gibi, Sakarya Savaşı dünya savaş tarihine, "Hatt-ı müdafaa yoktur, sath-ı müdafaa vardır. O sath bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı, vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça, terk olunamaz." cümlesini yazdırmış bir ölüm-kalım ve var oluş savaşıdır. Polatlı'daki levazım birlikleri de cepheye sürülünce kafile de cepheye daha yakın istasyona kaydırılır. Savaşmasalar da artık cephenin içinde, siperlere ikmal yapmaya başlamışlardır. Fakat tarihin o kritik anında, son bir emirle hücumda da katılırlar.

Yol boyunca gelişen Kamil-Gülşen, Sefer-Zehra ve Ali-Hediye'nin sevgi dolu aşkları ise kritik eşiği aşmak için verilen son "Hücum!" emri ile birlikte tepenin arkasında kaybolur...

Hiçbiri görememiş olsa da zafer kazanılır...

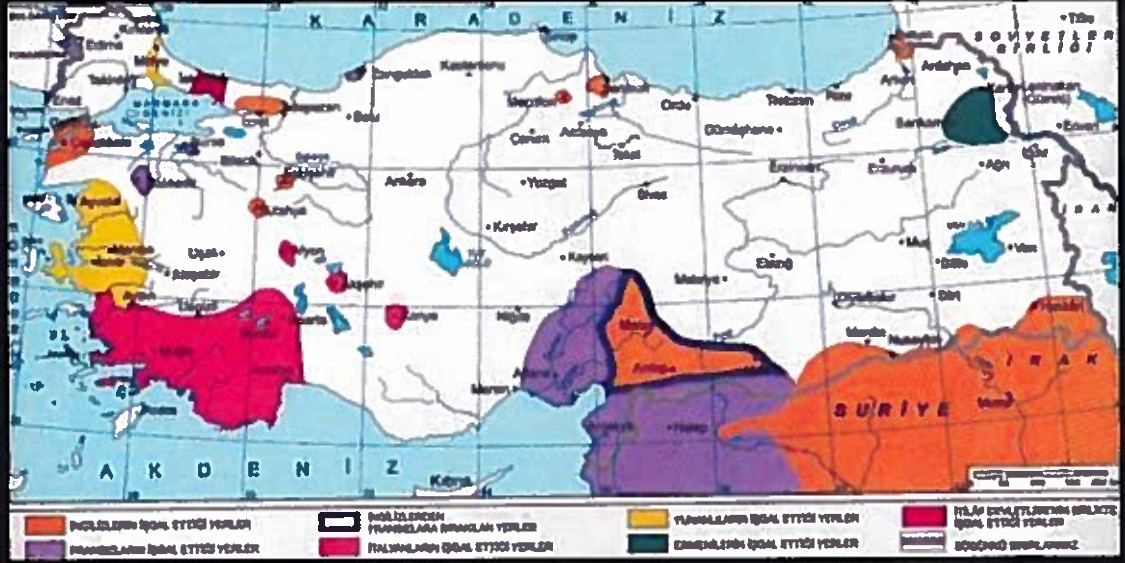
TARİHSEL ARKA PLAN

“SAKARYA” FİLMİ PROJESİNİN TARİHSEL ARKA PLANI

Milli Mücadele yıllarında Anadolu...

Birinci Dünya Savaşı'nı kazanan İtilaf Devletleri karşısında yenik sayılan Osmanlı İmparatorluğu, imzaladığı Sevr Antlaşması (10 Ağustos 1920) ile adeta kendi varlığına son vermişti. İtilaf devletleri, “hasta” saydığı imparatorluğu Paris ve Londra'daki konferanslarında kendi aralarında paylaşmış, Anadolu ve Trakya topraklarının büyük bölümünü de çeşitli mazeretlerle işgal etmişti. Türk ulusuna sadece Orta ve Doğu Anadolu'nun bir kısmı bırakılmıştı. Yıllardır savaşlardan yorulmuş halk büyük bir rahavet içindeydi.

Mondros Antlaşması'ndan sonra ilk işgal edilen yerler

Fakat Yunanlıların 15 Mayıs 1919'da İzmir'i işgali adeta uyuyan devi ayağa kaldırdı. Tarih boyunca her zaman bağımsız yaşamış Türkler, Mustafa Kemal Paşa önderliğinde kendisine bir Heyet-i Temsiliye kurdu ve Milli Mücadele'ye başladı. Önceleri Kuva-yı Milliye güçlerini örgütleyen Heyet-i Temsiliye, dışarıdan ve içeriden gelen işgal tehlikeleri ve iç isyanlara rağmen, Amasya, Erzurum ve Sivas kongrelerini yaptı ve Ankara'ya geçti. 16 Mart 1920 günü İstanbul işgal edilince, ilk karşı hamle kısa süre sonra Ankara'dan geldi. 23 Nisan 1920 günü TBMM açıldı.

Anadolu'yu işgal etmeye gelen İtilaf devletleri ilk önce karşılarında Kuva-yı Milliye'yi buldu. İtilaf devletleri yükselen Milli Mücadele'yi bastırmak için Yunan Ordusu'nun İç Anadolu'ya doğru yayılmasına ses çıkarmadı. Milli Mücadele'yi pek ciddiye almayan Yunan Ordusu da Ankara'ya doğru yürümeye başladı. Ama yeni kurulan düzenli Türk Ordusu 1921 yılının ilk aylarında, I. ve II. İnönü Savaşları'nı kazanarak, onları durdurdu.

Sevr Antlaşması'na göre Türkiye (1920)

Milli Mücadele'de Kayseri...

Savaşlar ancak cephe gerisindeki insan ve ikmal kaynakların iyi organize edilmesiyle kazanılır. Bunu iyi bilen İtilaf Devletleri, Mondros Mütarekesi'nin maddelerine istinaden ülkenin en önemli resmi merkezlerini ve ulaştırma şebekelerini işgal etmiş, her tür silah, cephane ve malzeme depolarına el koyarak, orduyu tamamen felç hâle getirmişti.

Kayseri şehir merkezi, işgal edilen bazı ilçeleri dışında, Anadolu'yu paylaşan İtilaf Devletleri'nin işgal haritasında yoktu. Fakat Anadolu'nun işgaline karşı en güçlü itirazlardan birisi Kayseri'den yükseldi. Milli Mücadele'ye en güçlü idari ve lojistik destek veren şehirlerden birisi yine Kayseri oldu.

Savaşta ikmalin önemini çok iyi bilen Mustafa Kemal Paşa, Kayseri'ye ilk telgrafını Samsun'a çıktıktan hemen sonra, Havza'dan göndermişti. Heyet-i Temsiliye de Sivas Kongresi'nden hemen sonra Kayseri'ye geldi. Coşkulu bir karşılamadan sonraki üç gününü (18/21 Aralık 1919) Kayseri'de geçiren Heyet-i Temsiliye, şehrin ileri gelenleri ile yoğun temaslarda bulundu ve oradan geleceğin başkenti Ankara'ya geçti. Heyet-i Temsiliye, ayrılış sabahı burada gördüğü sıcak ilgi için, Kayserililere hitaben özel ve uzun bir beyanname bile yayınlamıştı. Ali Fuat (Cebesoy) Paşa hatıratında o günleri şöyle anar:

"...Orta Anadolu'nun önemli şehirleri ile civarlarındaki millî teşkilâtların durumunu yerinde incelemek üzere uğramış, Kayseri ve Kırşehir yörelerindeki gerek teşkilâtlardaki gelişmeleri ve gerekse millî heyecanı memnuniyetle görmüştüm".

Heyet-i Temsiliye, büyüyen Milli Mücadele'de Kuva-yı Milliye'nin artan idari, mali yapısı ile cephane, beslenme, giyim kuşam ihtiyaçlarının sevk ve idaresini yürüttükten sonra bu görevi TBMM ve onun hükümetlerine bıraktı. Kurulan Milli Savunma Bakanlığı bir yandan düzenli orduyu kurarken, bir yandan da Levazım Dairesi tarafından gerekli her bölgede menzil teşkilatları oluşturdu. Fakat bu örgütlenme ancak II. İnönü Savaşları sonunda bitirilebildi.

Tarih boyunca yol kavşağı olma konumunu iyi kullanmış bir şehir olan Kayseri, Milli Mücadele hem kendi kaynaklarını sonuna kadar kullanarak, hem de çevreden gelen ikmalî Yozgat/Kırşehir hattı üzerinden Ankara'ya ve Batı Cephesi'ne aktardı. Ateş çemberi içinde kalmış Kayseri bir yandan Fransız ve İngilizlerin bizzat işgal ettiği Çukurova ve Güney cephesinde, bir yandan da yine onların kışkırttığı iç isyanlarla karşı savaşan Kuva-yı Milliye'ye yardım etti.

Fakat Türk ordusu, kendisinden çok daha fazla askeri olan ve İtilaf devletlerinden güçlü mühimmat desteği alan Yunan Ordusu karşısında, Kütahya-Eskişehir muharebelerinde geri çekilmeye başladı. (Temmuz 1921) Yunan Ordusunun Eskişehir'i işgal etmesi ile, Ankara yöreden gelen göçmenlerle doldu. Yunan Ordusunun Ankara/Polatlı'ya kadar sokulması Hükümeti iyice zor duruma soktu. Hükümet, Yunan Ordusu'nun Ankara'ya büyük bir saldırı hazırlığı içinde olduğunu iyi biliyordu. Bu yüzden Meclis'e göçmenlerin ve Ankara halkının, bazı bakanlıklar ve resmi dairelerin Kayseri Sultanisi'ne taşınmasını önerdi. Bir komisyon kuruldu. TBMM bu komisyona aşağıdaki yetki belgesini verdi:

"Kayseri'de toplanması kararlaştırılan TBMM müzakere salonu, sekretaryası ve sair ihtiyaçlar için gerekli tedbir ve hazırlıklar tamamlanmak üzere TBMM üyelerinden... seçilmiş ve görevlendirilmiş olduklarından, bu kurulun şahsî seyahat, girişim ve hazırlık ve başvuruları kolaylaştırmak hususunda bütün askeri ve sivil görevlilerin her suretle yardım etmeleri gerektiğini gösterir belgedir."

Bir yazarımız, Sadri E(r)tem, bu göçü şöyle anlatır;

"Yıl 1921, İnönü ile Sakarya savaşının araları... Ankara'dan Kayseri'ye doğru bir akın var. Kağnı, kağnı, kağnı... Yollardan, dağlardan, taşlardan gıcırtıdan geçilmiyor."

Filmimizin Kayseri'de başlayan, yolda ve Ankara/Polatlı Malıköy istasyonunda süren ve cephede biten öyküsü, bir anlamda Anadolu halkının işte o günlerdeki ölüm-kalım mücadelesini anlatır...

ÖYKÜ

“SAKARYA” FİLMİNİN ÖYKÜLEMESİ

Ekranında, “Bu öykü, Kayseri ve yöresinin Türk Kurtuluş Savaşı'na yaptığı katkılardan esinlenerek yazılmış, kurgusal bir öyküdür...” yazısı belirip kaybolduktan sonra, bir anlatıcının eşliğinde, konuya yabancı seyirci için, Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihi kısa süreli bir grafik animasyonla anlatılır. Bu animasyonda Osmanlı, Söğüt'ten başlayarak büyür, en geniş alana yayılır ve küçülmeye başlar. Anadolu, I.Dünya Savaşı'ndan sonra işgal edilmeye başlanır. Yunan ordusu orta Anadolu'ya kadar sokulurken, Türk ordusu Sakarya'nın doğusuna geri çekilir. Savaş, belgesel görüntülerle sürerken, ekran kararır...

Ulukışla menzil istasyonuna, Kuva-yı Milliye güçleri için ikmal götürmekten dönen, çoğu kadın ve yeniyetme çocuklardan oluşan 40-50 kişilik bir ikmal kafilesi, ay ışığı altında, kontrast görüntülerle yol almaktadır... Ekranın bir köşesinde, “5 Eylül 1921, Kayseri ve yöresi” yazısı ve Ön jenerik çıkmaya başlar... İnsanlar, hayvanlar, arabalar ve kağınlardan oluşan ve binbir zahmetle yürüyen kafilenin uzak, yakın silüetleri... Uzanan telgraf direkleri... Atı üstünde Kuva-yı Milliye kalpağı ile Teğmen (Mülazımı evvel/Gazi) Kamil kafil boyunca gidip gelerek her yere yetişmektedir.

Kafile ilerlerken Kayseri halkı da, (kliptik bir anlatımla) silah atölyesi, marangozhane, saraç, dikimevi vb. atölyelerde kadın-erkek, yaşlı-çocuk, gece-gündüz çalışmakta ve cepheye gidecek her türlü ikmal malzemesi

üretmekte veya tamir etmekte, gönüllüler ise karargâhta talim yapmaktadır. Kliptik akışın arasına, zincirleme geçmelerle, Ankara'dan gelen Hâkimiyet-i Milliye gazetesi haberleri ve telgrafla gelen istekler girer. Anlaşıldığı kadarıyla savaş bütün şiddetiyle sürmektedir. Ön jenerik biter...

İkmal kafilesi uzanan telgraf hatları boyunca ilerlerken başlayan bir telgraf maniplesinin tıkırtısı, Kayseri'de, adeta bir cephe karargâhına benzeyen bir telgrafhanede biter. Şehirde kurulmuş Cemiyetlerin bazı ileri gelenleri (Kayseri Müdafaa-ı Hukuk Cemiyeti (KMHC), İhtiyat-ı Zabitan Teavün Cemiyeti (İZTC) ve Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti (AKMVC) üyeleri, (Müftü Ahmet Remzi Bey, Mazlum Rasim (Can) Bey(40), Ahmet Hilmi Kalaç (39) ve Seyide Hanım (38), Bnb. Emrullah Bey, vd...) gelen bir telgrafı okuduktan sonra, Ankara'dan gelen acil istekleri organize etmek için, sabah erkenden Aynalı Gazino'da toplanmaya karar verip çıkarlar...

Şehir heyetinin gazinoda yaptığı toplantıda son durum, cepheden gelen haberler ve cepheye gönderilecek ikmaller için yapılan çalışmalar gözden geçirilir. Atölyelerin üç vardiya çalışmasına, yeni konmuş Tekâlif-i Milliye vergisinin daha düzenli toplanmasına karar verilir. Ham malzeme alımı için aralarında nakit toplamaları, Kayseri'ye gelen göçmenlerin evlere yerleştirilmesi ve cepheden gelen yaralıları için yeni hastaneler kurmak için aralarında işbölümü yaparlar. Daha önce gelen bir emir üzerine TBMM'nin Sultani'ye taşınması için yapılan hazırlıklar zaten bitmek üzeredir. Karargâhtaki bütün emekli subaylar da savaşa gittiği için Ulukışla'dan dönecek Teğmen Kamil şimdilik karargâhta kalacaktır. Soyguncu çetelerin dadandığı Kayseri-Kırşehir-Ankara yolunun güvenliği için Hasan Efe'nin talimi biten medrese talebeleriyle bir müfreze daha kurmasına karar verilir.

Heyetin toplantısı sürerken, başlarında Hasan Efe'nin olduğu bir Kuva-yı Milliye Müfrezesi, şehre yakın bir vadide, sardığı bir çapulcu çetesi ile çatışmaktadır. Sarılan 9-10 kişilik çete üyesi sonunda teslim olur. Çete, üç nefer tarafından İstiklal Mahkemesi gelinceye kadar, hapsedilmek üzere bir köye doğru yola çıkarken, müfreze de tepelere doğru yola çıkar. Hasan Efe de, iki nefer ve çetenin silahlarını yanına alıp, yoldan geçecek kafileye vermek için yola çıkar.

Bu arada, gazinodaki toplantı da bitmiştir. Heyetin bir kısmı Sultani'de hazırlanan TBMM salonunun son halini görmek için çıkarken, bir gazi (Selami) Ankara'dan gelen Hâkimiyet-i Milliye gazetesini getirir. Gazeteyi adeta kapışıp hızla göz atarlar. Selami birlikte gelen 2 günlük gazete paketlerini her zamanki gibi Sultani'ye göndermiştir. Dağıtma işi yine muallime Gülşen Hanım ve talebeleri tarafından yapılacaktır.

Nezihe Nine ve Sultani'de okuyan torunu Ali, her sabahki gibi çorbalarını içmek için mektep yurdunun bahçesine girerler. Ali, Nine'nin atölyede çok yorulduğunu söyler ama Nine pek laf dinlemez! Ali talebelerin hala yemekhaneye gelmediğini görünce hemen yatakhaneye dalar ve yorgun arkadaşlarını zoraki kaldırmaya başlayınca arkadaşları da onu şakacıktan kovalarlar!

Sultaninin muallimesi Gülşen Hanım ise evde bir köşede duran eski sandığı açıp içinden çıkardığı bir erkek ve subay elbisesini torbaya koyar, fotoğrafı da komodinin yanına asar. Fotoğrafta arkadaşça poz vermiş iki mülazım, (Mithat ve Kamil) vardır.

Fotoğraftaki Mülazımı evvel Kamil, o sırada atıyla alçak bir tepenin doruğunda durmuş, dürbünüyle etrafı taramaktadır. Etrafta, arkadaki şosedan yaklaşan Ulukışla kafilesi dışında kimse yoktur. Gazi Bekir Çavuş en arkada gözcülük yapmaktadır. Başlayan yokuşta herkes inip arabaları itmeye başlamıştır. Kamil atıyla yola inip kafilenin yanına varınca bağıırır. "Ha gayret arkadaşlar geldik, şu iki tepenin arkası Kayseri..." Kamil kafilenin yanına gelip, ihtiyar Kasım Dede'nin arabasının tamir edilmiş dingil ve yalpalayan tekerine bakar. Bir sorun yoktur. Konuşmaya başlarlar. Kamil, Dede'nin sorusu üzerine, bundan sonra ihtimal Yahşihan veya Polatlı'ya gidebileceklerini söyler. Yıllarca cephelede çarpışmış Dede aslında cepheye gitmek istemektedir. Kasım Dede, Kamil'e nerede yaralandığını sorar. Kamil Çanakkale'de 27. Alay'da çarpışırken ve yaralı arkadaşı Mithat'ı kurtarmak isterken siperden çıkmış ve karnından yaralanmıştır. Kendisi kurtulmuş ama arkadaşı şehit olmuştur. Onlar konuşurken uzak tepede Hasan Efe ve iki nefer dürbünle onlara bakmaktadır. Kamil de onları görünce, birbirlerine el sallarlar.

Zehra Kadın ve kızı Hediye ellerinde iki çuvala evlerinden çıkıp, sokağın iki yanındaki komşu kapıları çalmaya başlarlar. Kapılara çıkan kadınlar, ördükleri çorap, giysi vb. şeyleri çuvalara koyarlar. Ana-kız çuvalarını kısa sürede doldurup, gün boyu hemşirelik yaptıkları hastaneye doğru yola çıkarlar. Gerisini artık Emine toplayacaktır.

Kafile, Kamil ve Hasan Efe bir araya gelmiş, şehre doğru giderken son gelişmeleri konuşurlar. Sultani meclis için hazırlanmakta, bazı evraklar gelmekte ama başkomutan daha meclisin Kayseri'ye gitmesi için son emri vermemiştir. Demek ki durum o kadar vahim değildir. Güney Anadolu ve Kilikya işgallere karşı şiddetli direniş gösterilmiş ve şimdi bir ateşkes durumu vardır. İhtimal işgalci Fransız ve İngilizler, Sakarya'da Yunanlıların bir sonuç almasını beklemektedir. Onlar konuşurken aniden beliren bir Fransız tayyaresi yüzünden siper alırlar. Tayyare üstlerine bildiri atıp gider. Bu bildiri, milletin moralini bozmak için kaleme alınan her zamanki bildirilerden biridir. Kamil ve Hasan Efe bir an önce şehre varmak için kafileden ayrılıp atlarını topuklarlar...

Şehir heyeti, tadilatı bitmiş ve temizliği yapılan TBMM salonunu kontrol ederken aynı tayyare bu kez Kayseri üstünde turlayarak bildiri atmaya başlamıştır. Şehir sakinleri, heyet, karargahta eğitim gören gönüllüler ve sınıflarda ders yapan talebeler tayyareyi izlerler. Heyet bahçeye çıkınca Müdür, Gülşen Hanım ve talebeleri çağırıp, halkın morali bozulmadan hemen gazetelerin dağıtılmasını ister. Gülşen Hanım çocuklara gazeteleri paylaşıırken Kamil ve Hasan Efe de dörtnala avluya girip atlarından inerler.

Herkes gittikten sonra Gülşen ve Kamil bahçede yalnız kalırlar. Bakışmalarında, ikisinin arasında geçmişte yaşanmış "kötü" bir şey vardır sanki. Kamil, bir daha onun karşısına çıkmamak için kendi kendisine söz vermiştir ama bugün görev gereği buraya gelmek zorunda kaldığını söyler. Kamil bir tepki bekler, fakat Gülşen tam tersine ona olumlu yaklaşır. Yıllar önce ona kötü davrandığı için özür bile diler. Hatta son kalan gazetelerin yarısını ona verip, adeta onu birlikte gazete dağıtmaya davet eder!

Bu arada sabahki toplantıda yardım ve ikmal için karar alan şehir heyeti, iş adamları, ahi ocakları ve esnafla toplantılar yapmaya başlamıştır. Sultani talebeleri tüm şehre yayılıp gazete dağıtmakta, okuma bilmeyenleri dahi çevrelerine toplayıp onlara gazeteleri okumaktadır. Bir kısım talebeler ise iki işi bir arada yapmakta, bir yandan gazete dağıtırken bir yandan da uğradıkları atölyelerde üretilen her şeyi çuvallara doldurup karargaha götürmek için arabalarla yüklemektedir.

Bildiriye karşı yapılan propaganda savaşı kazanılmış gibidir. Öğleden sonra düzenlenecek miting ile şehir halkına moral daha da verilecektir.

Gazete dağıtırken konuşan Kamil ve Gülşen arasındaki buzlar iyice erimiş gibidir. Gülşen'in kesik kesik sorduğu sorulardan anlaşılan, Gülşen'in nişanlısı Mithat'ın ölüm haberini getirdiği zaman Kamil'i adeta evden kovmuş olmasıdır. Fakat Gülşen yıllar içinde onun gayretlerini uzaktan izlemiş ve onu aslında affetmiştir. İkisi dikimevine kadar gelirler. Gülşen karargâha götürmek için sabah getirip dikimevine bıraktığı Mithat'ın elbiselerini Kamil'e verir. İkisi oraya gelmiş talebelerle birlikte karargâhın yolunu tutarken, Gülşen hala bağ evinde kalan anne ve babası eve dönünce Kamil'i bir akşam yemeğine davet eder.

Arkadaşı Cemal ile hastaneye uğramış Ali ise Zehra kadının güzel kızı Hediye'yi o gün ilk kez görür. Fakat Ali onu görünce sakarlıklar da yapmaya başlar. Bu yüzden Zehra kadından azar da işitince Cemal onunla dalga geçer. Ne de olsa bu Zehra kadın, dağlarda çarpışmış, mızrak duruşlu kadınlardan biridir!

Emrullah Bey'in komutasındaki karargâh ise şehrin en faal yerlerinden birisidir. Emekli veya gazi olmuş eğitim çavuşları karargâhtaki gönüllülere eğitim verirken, burada toplanmış Sultani talebeleri de bir yandan hangarı yerleştirmekte, bir yandan da vergi vermeye gelen halkı karşılamaktadır. Sefer Çavuş ve Zehra Kadın az ötedeki atış alanında kadınlara silah talimi yaptırmaktadır. Cemiyet başkanı Seyide Hanım bu sefer üçte/iki vuruş yaptığı için çok mutludur. Günlerdir talim yaptıkları halde hala tek atış yapamamış talebeler ise atış alanının

arkasında toplanıp kadınların atışlarını seyretmeye başlarlar. Gülşen Hanım, her şeyin sırası var, diyerek onları yatıştırır. Akli Ali'de olan Hediye bugün iki kurşunu boşa harcayınca topuğuna annesinden sıkı bir tepik yer ve azar işitir. Hediye'yi kızı gibi seven Sefer, araya girip Hediye ile ilgilenmeye başlar. Hediye bu kez vurur. Talebeler atışı alkışlayınca, Sefer bir düdük çalıp onları, "Marş marş", diye talim alanına koşturur. Bu kez de kadınlar onlara güler.

Alanda gönüllüler, medrese talebeleri ve talebeler talim yaparken Kamil, Hasan Efe ve Emrullah Bey gelirler. Emrullah Bey iki gönüllü takımın yarın cepheye gönderileceğini söyler. Heyetin aldığı karar gereği, yol boyu güvenliği için, gönüllü ve medrese talebelerinden de iki müfreze teşkil edilir. Ankara'da alınan karar gereği artık müfrezeler de asker kıyafeti giyecektir. Bir kez daha ortada kalmış Sultani talebeleri, Kamil Teğmen'e dert anlatmak isterler. Ama Kamil de onlara kısa bir nutuk atar. "Yapacak bir şey yok. Askerde emir demiri keser biliyorsunuz!"

Akşamüstü o sabah şehir heyetinin kararlaştırdığı miting yapılır. Mitingin organizasyonunda talebelere yine büyük iş düşer. Cepheye gidecek gönüllü ve müfreze takımları, dağıtılan askeri giysileriyle mitinge gelmiştir. Cemiyet başkanı A. Hilmi Bey herkese milli direnişi ve gelişmeleri anlatır. Müftü okuttuğu dua ile mitingi kapatır.

O gece Gülşen Hanım, Mithat'ın 5. Ölüm yıldönümü için yaptığı helvayı Zehra ve Nezihe Nine'ye götürür. Niyeti karargâha da götürmektir. Bunu duyan kadınlar, onu gece karanlığında yalnız bırakmak istemezler. Hediye'yi gören Ali de onların peşine takılır ve karargâha gelirler. O sıra Kamil, Hasan Efe, Sefer Çavuş depo yanındaki boş bir kağrı içinde oturmuş sohbet etmektedir. Helva yedikten sonra hepsi yarattıkları sıcak ortamda sohbet ederler. Kamil bir ara hayvanlara bakmak için kalkmak ister ama Ali, "ben bakarım" diye ayağa kalkar. Zehra, Hediye'yi de ona yardıma gönderir. Ali ve Hediye hayvanlara yem verirken, bir arada oldukları için mutludur. İvir zivir ama bıdır bıdır konuşurlar. Kadınlar karşısında utangaç bir adam olan Sefer Çavuş, üstüne gelen Zehra kadının yaptığı espriler yüzünden oldukça utanır.

Sefer Çavuş, "Ben çocuklara bir bakayım" diye davranınca, Zehra "Bekle ben de geliyorum" diye onun peşine takılır. Zehra yolda, Sefer Çavuş'a "Kızmadın ya bana?" / "Kızmadım, neye kızayım!.." O gece karargâha gelen konukları evlerine Kamil geçirir. En son da Gülşen'i eve bırakır. Gece karargâh koğuşunda yatarken konuşan Kamil ve Sefer'in gelecekte bir aile kurmak düşleri şimdilik yok gibidir.

Sabah herkes iki müfreze, ikmal kafilesi ve iki takım askeri Ankara ve Polatlı/Malıköy'e doğru uğurlamak için karargâha gelmiştir. Gidenlerin içinde Sultanili Ahmet'in bir yakını Kadir ve Sefer Çavuş'un yeğeni Seyid de var. Kamil de kafile ile gidecek Kasım Dede ile vedalaşır. Kafile uzaklaşırken Sultani talebeleri yine mızıklanır. Bunu duyan Sefer Çavuş bir düdük çalıp, toplanmalarını ister. Sefer, "Koşar adım atış alanı!.." deyince talebeler, "Hele şükür ya," diye sevinir. Şehre dönen Gülşen ve Kamil de birbirlerine gülümserler.

Geçen günlerde atölyeler gece-gündüz harıl harıl çalışmalarını sürdürür. Talebeler sabah mektepte, öğleden sonra talimde ve her yerdedir. İleride mühendis olmayı düşünen Ali ve Ahmet, daha çok silah tamir eden Recep Usta'nın yanından ayrılmamaktadır. Kadınlar Malıköy'den istenen hastane çadırı dikmekte, mutasarrıf Ethem Bey ise Kayseri'ye gelen göçmenleri evlerine, gelen yaralıları yeni hastane odalarına yerleştirmektedir.

Bu arada sabahki toplantıda yardım ve ikmal için karar alan şehir heyeti, iş adamları, ahi ocakları ve esnafla toplantılar yapmaya başlamıştır. Sultani talebeleri tüm şehre yayılıp gazete dağıtmakta, okuma bilmeyenleri dahi çevrelerine toplayıp onlara gazeteleri okumaktadır. Bir kısım talebeler ise iki işi bir arada yapmakta, bir yandan gazete dağıtırken bir yandan da uğradıkları atölyelerde üretilen her şeyi çuvallara doldurup karargâha götürmek için arabalarla yüklemektedir.

Bildiriye karşı yapılan propaganda savaşı kazanılmış gibidir. Öğleden sonra düzenlenecek miting ile şehir halkına moral daha da verilecektir.

Gazete dağıtırken konuşan Kamil ve Gülşen arasındaki buzlar iyice erimiş gibidir. Gülşen'in kesik kesik sorduğu sorulardan anlaşılan, Gülşen'in nişanlısı Mithat'ın ölüm haberini getirdiği zaman Kamil'i adeta evden kovmuş olmasıdır. Fakat Gülşen yıllar içinde onun gayretlerini uzaktan izlemiş ve onu aslında affetmiştir. İkisi dikimevine kadar gelirler. Gülşen karargâha götürmek için sabah getirip dikimevine bıraktığı Mithat'ın elbiselerini Kamil'e verir. İkisi oraya gelmiş talebelerle birlikte karargâhın yolunu tutarken, Gülşen hala bağ evinde kalan anne ve babası eve dönünce Kamil'i bir akşam yemeğine davet eder.

Arkadaşı Cemal ile hastaneye uğramış Ali ise Zehra kadının güzel kızı Hediye'yi o gün ilk kez görür. Fakat Ali onu görünce sakarlıklar da yapmaya başlar. Bu yüzden Zehra kadından azar da işitince Cemal onunla dalga geçer. Ne de olsa bu Zehra kadın, dağlarda çarpışmış, mızrak duruşlu kadınlardan biridir!

Emrullah Bey'in komutasındaki karargâh ise şehrin en faal yerlerinden birisidir. Emekli veya gazi olmuş eğitim çavuşları karargâhtaki gönüllülere eğitim verirken, burada toplanmış Sultani talebeleri de bir yandan hangarı yerleştirmekte, bir yandan da vergi vermeye gelen halkı karşılamaktadır. Sefer Çavuş ve Zehra Kadın az ötedeki atış alanında kadınlara silah talimi yaptırmaktadır. Cemiyet başkanı Seyide Hanım bu sefer üçte/iki vuruş yaptığı için çok mutludur. Günlerdir talim yaptıkları halde hala tek atış yapamamış talebeler ise atış alanının arkasında toplanıp kadınların atışlarını seyretmeye başlarlar. Gülşen Hanım, her şeyin sırası var, diyerek onları yatıştırır. Akli Ali'de olan Hediye bugün iki kurşunu boşa harcayınca topuğuna annesinden sıkı bir tepik yer ve azar işitir. Hediye'yi kızı gibi seven Sefer, araya girip Hediye ile ilgilenmeye başlar. Hediye bu kez vurur. Talebeler atışı alkışlayınca, Sefer bir düdük çalıp onları, "Marş marş", diye talim alanına koşturur. Bu kez de kadınlar onlara güler.

Alanda gönüllüler, medrese talebeleri ve talebeler talim yaparken Kamil, Hasan Efe ve Emrullah Bey gelirler. Emrullah Bey iki gönüllü takımın yarın cepheye gönderileceğini söyler. Heyetin aldığı karar gereği, yol boyu güvenliği için, gönüllü ve medrese talebelerinden de iki müfreze teşkil edilir. Ankara'da alınan karar gereği artık müfrezeler de asker kıyafeti giyecektir. Bir kez daha ortada kalmış Sultani talebeleri, Kamil Teğmen'e dert anlatmak isterler. Ama Kamil de onlara kısa bir nutuk atar. "Yapacak bir şey yok. Askerde emir demiri keser biliyorsunuz!"

Akşamüstü o sabah şehir heyetinin kararlaştırdığı miting yapılır. Mitingin organizasyonunda talebelere yine büyük iş düşer. Cepheye gidecek gönüllü ve müfreze takımları, dağıtılan askeri giysileriyle mitinge gelmiştir. Cemiyet başkanı A. Hilmi Bey herkese milli direnişi ve gelişmeleri anlatır. Müftü okuttuğu dua ile mitingi kapatır.

O gece Gülşen Hanım, Mithat'ın 5. Ölüm yıldönümü için yaptığı helvayı Zehra ve Nezihe Nine'ye götürür. Niyeti karargâha da götürmektir. Bunu duyan kadınlar, onu gece karanlığında yalnız bırakmak istemezler. Hediye'yi gören Ali de onların peşine takılır ve karargâha gelirler. O sıra Kamil, Hasan Efe, Sefer Çavuş depo yanındaki boş bir kağrı içinde oturmuş sohbet etmektedir. Helva yedikten sonra hepsi yarattıkları sıcak ortamda sohbet ederler. Kamil bir ara hayvanlara bakmak için kalkmak ister ama Ali, "ben bakarım" diye ayağa kalkar. Zehra, Hediye'yi de ona yardıma gönderir. Ali ve Hediye hayvanlara yem verirken, bir arada oldukları için mutludur. İvir zivir ama bıdır bıdır konuşurlar. Kadınlar karşısında utangaç bir adam olan Sefer Çavuş, üstüne gelen Zehra kadının yaptığı espriler yüzünden oldukça utanır. Sefer Çavuş, "Ben çocuklara bir bakayım" diye davranınca, Zehra "Bekle ben de geliyorum" diye onun peşine takılır. Zehra yolda, Sefer Çavuş'a "Kızmadın ya bana?" / "Kızmadım, neye kızayım!.." O gece karargâha gelen konukları evlerine Kamil geçirir. En son da Gülşen'i eve bırakır. Gece karargâh koğuşunda yatarken konuşan Kamil ve Sefer'in gelecekte bir aile kurmak düşleri şimdilik yok gibidir.

Sabah herkes iki müfreze, ikmal kafilesi ve iki takım askeri Ankara ve Polatlı/Malıköy'e doğru uğurlamak için karargâha gelmiştir. Gidenlerin içinde Sultanili Ahmet'in bir yakını Kadir ve Sefer Çavuş'un yeğeni Seyid de var. Kamil de katile ile gidecek Kasım Dede ile vedalaşır. Katile uzaklaşırken Sultani talebeleri

yine mızıklanır. Bunu duyan Sefer Çavuş bir düdük çalıp, toplanmalarını ister. Sefer, "Koşar adım atış alanı!.." deyince talebeler, "Hele şükür ya," diye sevinir. Şehre dönen Gülşen ve Kamil de birbirlerine gülümserler.

Geçen günlerde atölyeler gece-gündüz harıl harıl çalışmalarını sürdürür. Talebeler sabah mektepte, öğleden sonra talimde ve her yerdedir. İleride mühendis olmayı düşünen Ali ve Ahmet, daha çok silah tamir eden Recep Usta'nın yanından ayrılmamaktadır. Kadınlar Malıköy'den istenen hastane çadırı dikmekte, mutasarrıf Ethem Bey ise Kayseri'ye gelen göçmenleri evlerine, gelen yaralıları yeni hastane odalarına yerleştirmektedir.

O günlerin yorgun gecelerinde herkes eski anılarını da tazelemektedir. Hediye annesine, babasıyla nasıl tanıştığını sorup öğrenir. Zehra ise onu Ali konusunda şaka yollu sıkıştırır. Hediye utanıp bir şey söylemese de, kızının büyüdüğünü anlayan Zehra onu anlar. Ali ise Nine'den Çerkez dedesi tarafından nasıl tavrlandığını ve kaçırıldığını öğrenir.

Kayseri'nin seferberlik hali Ankara'dan gelen yeni bir telgraf ile had safhaya çıkar. Savaş cephesinin genişleyip yayılması yüzünden cepheye ikmal için gidenler ya çok geç veya hiç dönmemektedir. Heyet, kiminle göndereceğiz, diye düşünür. Çaresiz herkesi Sultani avlusunda toplayıp gönüllü arayacaklardır. Akşamüstü çoğunluğu ihtiyar, gazi, kadın ve yeniyetmelerden oluşan halk avluda toplanmıştır. Şehir heyeti başkanı gönüllü olmuş Kamil'le birlikte cepheye ikmal götürecek katile için gönüllü aradığı söyler. Sultani talebeleri hemen öne çıkıp gönüllü olurlar. Bu kez onların isteğine kimse karşı çıkamaz. Onları gören Sefer Çavuş, Gülşen, Zehra kadın da öne çıkarlar. Ali'sini bırakmak istemeyen Nezihe Nine ve annesini bırakmak Hediye de mecburen gruba katılır. Grup için hemen orada bir yemin töreni yapılır. Şimdi hepsi askerdir artık... Gece hazırlıkları tamamlayıp, sabah şehir çıkışında buluşacaklardır. O gece tüm Kayserililer uyumaz ve son hazırlıklar gece boyu sürer.

Sabah tüm Kayserililer ve kabile Kırşehir-Ankara çıkışında bayraklarla süslenmiş bir alanda toplanmıştır. Gülşen, Mithat'ın elbisesini giymiş Kamil'i görünce ona gülümser. Meydan tam bir "ana-baba günü" gibidir. Analar evlatlarına tekrar tekrar sarılmakta ve ağlamakta, babalar belki hayatlarında hiç okşamadıkları evlatlarının başlarını okşamaktadır. Gidip dönmek de vardır. O yüzden herkes karşılıklı helalleşir. Müftü Efendi'nin yaptırdığı dua bittikten sonra, bir arabanın üstüne çıkan Ali, arkadaşlarını temsilen konuşur. Ali, erken yaşta büyümüş bir akilla, konuşmasını o günlerin şiarı ile bitirir. "Ya İstiklal Ya Ölüm!" Uğurlayanlar da bağırır. "Ya İstiklal Ya Ölüm!" Gülşen Hanım yanında getirdiği pratik/refleks (1913 model Ur-Leica) fotoğraf kamerasıyla ilk fotoğraflarını bu vedalaşmada çeker.

Kabile yola çıkar. Oğullarını umutsuzca takip eden analar bir süre sonra kableden koparlar. Kayseri'den uzaklaşan kabileye bir sessizlik çökmüştür. Kayseri artık giderek silikleşmektedir. Kabile şimdi üstlerinde yükselen bir "bozlak"ın hüznüyle yol almaktadır.

Kabile bozkırda ve sıcak altında yol alırken, erkekler mendillerini başlarına bağlamıştır. Kamil önde, Sefer Çavuş atlı olarak en arkadadır. Kamil, atlı iki talebeyi de yanlarda gözcülük yapmaya gönderir. Nezihe Nine araba sallantısına aldirmeden yün eğirmektedir. Kaybedecek vakit mi vardır? Yakında havalar soğuyacaktır ve bir çift çorap ayağı sıcak bir nefer demektir! Şimdilik tek zorluk giderek bozulmaya başlayan şosedir. Kabile ilerlerken gölgeler uzamıştır ve güneş batmak üzeredir... Biraz sonra serin bir gece iner. Kabile yükselmeye başlayan dolunayın altında yol alır... Gece bir çeşme başında verilen molada önce hayvanlar sulanır. Nezihe Nine yemek dağıtırken, Hediye nöbet tutan Ali'nin yemeğini götürmeye gönüllü olur. Zehra, Sefer Çavuş'a, Gülşen de Kamil'e yemek götürür. Ali ve Hediye şakalaşarak, diğerleri de birbirlerine gülümseyerek yemek yerler. Kabile yemek yerken, hayvanlar otlarken, çevreyi de dolunayın büyüğü sarmıştır.

Kamil, güneş altında yapılan uzun bir yolculuktan sonra, bir korunun gölgeleri altında yemek ve uyku molası verir. Yenen "türlü"den sonra Sefer Çavuş, Mekteplilere sudan tasarruf için son lokmalarıyla tabaklarını nasıl sıyırmaları gerektiğini gösterir. O sıra Gülşen talebeleri derse çağırınca herkes çok şaşırır. Çünkü yol boyunca dersler de sürecektir! Ve bugünkü dersi de Nine, bildiği destanları söyleyerek verecektir! Herkes bir kez daha şaşırır. Nine destan söylemeye başlayınca herkes susar. Yaşlılardan öğrenecek ne çok şey vardır... Dersten sonra uyumak için uzanırlar. Zehra, Ali ile bakışan Hediye'ye bakarak, Sen bana benziyorsun, biliyor musun?" der. Aldığı cevaba da gülümser. "Kim benzeyecektim ki ana..." Sefer az uzakta namaz kılarken Ali de yanında getirdiği hatıra defterine yazmaya başlar. Arkadaşları defter getirmedikleri için pişmandır. Ali onlara da sayfa ayırmayı önerir. Bozkır sıcağı hepsini uykuya sürüklerken Gülşen bir fotoğraf çeker...

İkinci vakti bir Nöbetçi'nin "Bir atlı geliyor!" uyarısıyla hepsi ayaklanır. Bu atını çatlatırcasına gelen yaralı bir köylüdür. Köylü, köyelerinin soyguncu eşkiya tarafından basıldığını söyleyip yere yığılır. Yaklaşan toz bulutunu gören Kamil hemen kabileyi savunma durumuna getirir. Biraz sonra Köylü'yü kovalayan çete yaklaşır ve dağılıp kabileyi sarar. Karşılıklı ateş etmeye başlarlar. Ali ve Ömer yaralanır. Az sonra Hasan Efe'nin müfrezesi yardıma gelir. Hasan Efe vakit kaybetmeden kaçmaya başlayan çetenin peşine düşer. Omzundan kurşun girip çıkmış Ömer oldukça ağır, Ali ise koynuna koyduğu hatıra defteri sayesinde hafif yaralanmıştır. Bir yandan ölen 4 çeteciye gömerken bir yandan da yaralıların bakımı yapılır. Yola çıktıklarında Sefer'in kestiği yaralı öküz arabada kadınlar tarafından parçalanmaktadır.

Kabile kağrı gıcırtilarıyla ilerlerken güneş batmaktadır... Kamil, süren yolculuğun sabahında, bir yokuşun doruğundan bakıp, kabileyi durdurur. Yol kenarındaki bir tarlada, çeşitli yaşlarda, bir düzine kadar ölü vardır. Kamil ve Zehra gidip bir keşif yapar. Bunlar tahminen dünkü çetenin saldırısına uğramış, Ankara'dan Kayseri'ye göç eden küçük bir göçmen kafilesidir. Kabile mezar kazıp onları gömdükten sonra, yoldan geçenlerin morali bozulmasın diye mezarların üstü de çalı-çırpı ile örtülür. Fakat kabilenin morali bozulmuştur. Gülşen Hanım, "Dağ Başını Duman Almış" marşını söylemeye başlar ve herkesi marşa katar.

Molada, yemekten sonra arkadaşlarıyla bir arada oturan Ali, defterine bir şeyler yazarken Hediye de gelip deftere birşeyler yazmak istediğini söyler. Bugünkü dersin eğitmeni Sefer Çavuş'tur. Derse biraz tutuk başlayan Sefer daha sonra açılır ve onlara Çanakkale ve Balkan savaşlarındaki anılarını anlatmaya başlar. En ilginç anısı ise Anzaklar ile karşılıklı siperlerde yaşadıklarıdır. Kafiledaki herkes gibi bozkırdaki börtü-böcek de sanki onu dinlemektedir.

Ertesi gün öğleye doğru verilen molada ders sırası Zehra Kadın'dadır. O da bütün gece sağlık hizmetleri üstüne konuşmak ister ama talebeler, Onu bir başka sefer anlatırsın. Bizim merak ettiğimiz sizin "Mızraklı Duruşlu Kadınlar Müfrezesi" derler.

Zehra Kadın bu ısrar karşısında biraz utanır ama Hediye'nin, "Hadi anne!.." deyişinden de cesaret alıp anlatmaya başlar. Onun en ilginç anısı da Fransızlar tarafından esir alınıp kurşuna dizilmek üzere iken, Müslüman askerlerin onlara ateş etmeyi reddetmesidir. Onlar dersin sonuna geldiklerinde bir Nöbetçi, "Bir kafiye geliyor!.." diye bağıırır. Yaklaşan kafilde hamile bir kadın çığlık atmaktadır. Koşarak onların yanına gelen kafiye başkanı, "Aranızda çocuk doğurtmasını bilen biri var mı?" diye sorar. Nezihe Nine hemen duruma el koyup kadınları seferber eder. Hamile kadın kilim ve çarşafarla hazırlanan bir yerde doğum yapar. Annesi bebeğe "Nezihe" adını verir.

Gece süren yolculuktan sonra kafiye Kırşehir'e gelir. Onları şehrin kapısında Kamil'i tanıyan atlı bir gazi mülazım (Abdullah) karşılar. İkisi Tufan Beyin müfrezesinde Haçin'de birlikte çarpışmışlardır. Abdullah gelip geçenler için bir çay ocağını açık tuttıklarını söyler. Kamil yolda öldürülen kafileyi Kayseri'ye haber vermek için, Abdullah ile birlikte hemen telgrafhanenin yolunu tutar. Kafiye çay ocağında yemek yiyip, çay içerken Kayseri yönüne doğru giden bir göçmen kafilesi daha gelir.

Gülşen, ertesi gün öğle molasında verilen yemek molasından sonra bu kez Kamil'i derse çağırır! Kamil giderek cepheye yaklaştıklarını söyleyerek, onlara askeri talimde gördükleri bazı şeyleri tekrar ettirir.

Kafiye yatıp uyuduktan sonra tekrar yola düşmüştür. Tepedeki gözcü bu kez "Atlar!.. Atlar!.." diye bağıırır. Çevreye göz atan Kamil, kafileyi durdurup, "Sanırım bunlar bombardımandan ürküp kaçmış düşman atları, der. Atları yakalamak için çevreye yayılır ve tam 18 at yakalarlar. Musa Ağa'nın ürettiği ve cepheye götürdükleri eyerleri çıkarıp atları eyerlerler. Yola

çıktıklarında, nöbetleşe ata bindikleri ve çarpışan ordumuza 18 at daha götürecekler için hepsinin keyfi yerindedir.

Yolculuk gece boyu sürer. Kısa bir mola verdiklerinde uzaktan gelen top seslerini duyunca herkes ayağa kalkar... Kamil, artık cepheye paralel bir şekilde yolculuk yapacaklarını, özellikle nöbetçilerin gözlerini dört açmasını ister. Kafiye sabah yine yoldadır. Bir ara Türk ikmal birliklerini vurmak için cephe gerilerine sarkmış bir Yunan tayyaresi yaklaşmaya başlar. Bereket Kamil tayyarenin sesini erken duyar ve herkesin siper almasını sağlar. Ateş ederler ama tayyare üstlerine bir bomba atıp, çekip gider. Bomba kafilenin erzak arabasına isabet etmiş, Cemal, Ahmet ve Sefer Çavuş bu kez sağlam bacağından yaralanmış, bir araba ve iki de yük hayvanını kaybetmişlerdir. Önce yaralılarla ilgilenip, sonra yola düşerler. Bir süre sonra yolu dikine kesen küçük bir kafiye önlerinde geçer. Bunlar cepheye pişirdikleri yemek kazanlarını götüren 8-10 köylü kadındır. İki at arabasına eşek bağlamışlardır...

Sonunda Malıköy Menzil İstasyonu'nu uzaktan görürler. Burası bir ikmal birliği tarafından idare edilen, cepheye 25-30 km. yakın, cephenin adeta can damarı olan bir menzil/ikmal istasyonudur. Ankara ve Anadolu'dan trenle gelen asker, cephane ve diğer ikmal malzemeleri buradan cephe nokta istasyonlarına sevk edilmekte, cepheden dönen yaralı askerlerin acil bakımı burada yapılmakta veya Ankara'ya sevk edilmektedir. Menzilde herkes koşar adım ve karınca gibi çalışmaktadır.

Kafiye istasyona varınca onları bir Yüzbaşı (Aziz) karşılar. Kamil tekmil verip onun komutası altına girer. Yaralılar hemen bakım için çadıra gönderilir. Birliğin çoğu cepheye gidip bir daha geri dönmediği için Yüzbaşı onlardan yardım ister. Sevinerek kabul ederler. Yüzbaşı onlara "Taş Mektep Müfrezesi" adını verir. Yüzbaşı düdüğünü Kamil'e verip ona yapacakları işleri anlatır. Kamil müfrezeyi mangalara ayırıp gruplar oluşturur. Bu gruplar mezar kazacak, Kayseri'den getirilen hastane çadırını kuracak, nakliye işlerine yardımcı edecek ve yarım kalmış tayyare meydanını düzleyecektir. Nine de herkese içmeleri için su yetiştirecektir. Gruplar işbaşına koşarken Fethi Çavuş koşarak gelir. Yüzbaşı Ankara'dan telgraf başına çağrılmaktadır.

Kamil elinde düdüğü, gazi olmasına ve diyaframı yüzünden nefesi tıkanmasına rağmen sanki Anafartalar cephesinde gibi sağa sola koşmaya başlamıştır. Şimdi istasyona bir enerji gelmiş gibidir. İlk iş tamamlanan çadıra dışarıda yatan yaralıların taşınmasıdır. Bunlardan birisi (Namık Onbaşı) ise yeniden cepheye gitmek için adeta Doktor'a yalvarmaktadır. Kamil artık karnını tutarak koşmaktadır. Gülşen sorar ama ona iyi olduğunu söyler.

Tayyare meydanındaki grup ise çeşitli aletler kullanarak alanı düzlemede ve tepinerek toprağı sıkılaştırmaktadır. Bu işi sevmiş Ali artık havacı olmaya karar vermiştir. Kamil oraya da koşarak gelir. İyice nefesi kesilmiştir. O sırada uzaktan yaklaşan bir otomobil ve iki manga atlı muhafız perona doğru yaklaşırken, Yüzbaşı onları karşılar. Mektepliler durup izledikleri bu görüntü için, "Batı cephesi karargâhı yakında galiba?" diye fikir yürütürler. Kamil, "Harp zamanı bazı soruları sormamak lazım!" diyerek onları işlerine döndürür.

Onbeş kadar mezar kazılınca, hala cepheden gelen ve deponun arkasında bekleyen şehitlerin gömülmesine girişilir. Fakat tam o sırada talihsiz bir olay olur. Çünkü talebelerden Ahmet, şehitlerden birisinin amcaoğlu Kadir olduğunu görüp feryat eder. Kamil ve arkadaşları onu teselli etmeye çalışırlar. Sefer Çavuş ve kadınlar da koşarak gelmiştir. Kamil Ahmet'i onlara emanet edip buradan uzaklaştırmalarını ister. Fakat Sefer onun elini tutup şehidin yattığı sedyenin başına götürür. "Ahmet, tut oğlum Kadir abinin sedyesi de onu şehitliğe götürelim hadi..." der. Ahmet şoktan çıkmış gibidir... "Olur," der ve eğilip sedyenin kollarından tutar. Sefer zorlukla yürüdüğü için Zehra hemen gelip ona destek olur. Hep birlikte mezarlığa doğru yürümeye başlarlar... Biraz sonra Şehitler konacakları mezarların başına dizilmiştir. Yüzbaşı bir düdüğü çalıp bağıırır. "Arkadaşlar! Cenaze Namazı için herkes durduğu yerde saf tutsun... Sefer Çavuş, "Allahu Ekber.." diye namazı kıldirmaya başlarken, çok uzaktan gelen top sesleri dışında tüm istasyonda her şey susmuştur. Şehitler gömüldükten sonra Nine mezarları sulamaya başlar...

Kamil ve depoda çalışan Mektepliler Kastamonu'dan gelen çoğu kadın bir kabileyi karşılayıp, getirdikleri ikmal indirmeye başlarlar. Ahmet de yardıma gelir. Arkadaşları onu sırtına vurarak karşılar. Kastamonu kabileleri yola çıkarken, cepheden gelen bir ikmal ve sıhhiye takımı istasyona girmektedir. Katır sırtında uzun bir yoldan getirilmiş yaralılar hastaneye, boş ikmal sandıklarını çadıra ve depoya taşınmaya başlanır. Yaralılardan birisi acı içinde bağırmaktadır. Yaralının üstündeki battaniyeyi kaldıran Gülşen, gözlerini kapatıp küçük bir çığlık atar ve yanındaki Kamil'e sarılır. "Demek sen de böyleydin?.." Kamil, "Evet, demek o da kurtulacak!.."

Herkes istasyon civarında toplanmış yemek yerken Ankara'dan gelen trenin sesi duyulur. Yüzbaşı ayağa kalkıp, "Herkes olduğu yerde ayağa kalksın... Sen benle gel Kamil Mülazım..." der. Kafiledeliklerin çoğu hayatlarında ilk kez tren görmektedir. Nine hem biraz korkmuş hem de şaşmıştır. Gelip duran trenden önce muhafızlar inip yer tutar, daha sonra da başkomutan M. Kemal ve yanındakiler iner. Mektepliler onları görünce oldukça gururlanmıştır. Yüzbaşı ve Kamil'in verdiği selamı alan Başkomutan herkese, "Kolay gelsin arkadaşlar, gazamız mübarek olsun!" der. Herkes gür bir sesle "Sağol" diye bağıırır. Kurmay Heyet arabaya binip uzaklaşırken, Kamil düdüğü çalıp, "Haydi arkadaşlar, treni boşaltacağız..." Trenle cepheye gidecek bir birlik de gelmiş ama Yüzbaşı'nın beklediği levazım takımı gelmemiştir. Trenle gelen havacı Mühendis, Usta ve iki işçi de meydanı düzleyen Mektepliler tarafından götürülür. Hediye ve Nine vagonlardaki cepheye giden askerlere su vermektedir. Tren harekete geçip uzaklaşırken, Nine kendine el sallayanların neferlerin arkasından, "Ah evlatlarım ah, yıllardır hep bir yerlere gidip bir daha geri dönmüyorsunuz sonra..." diye mırıldanır.

Mektepliler meydanda çalışırken Hediye onlara su getirir. Mektepliler tek tek gelip su içer ve tepinmeye devam ederler. Ali ve Hediye bakışırken su dolduran Hediye bardağı taşırır. Bunu gören Ali'nin arkadaşları kıkırdaşır. Ali de şakacıktan onları itip kakmaya başlar!.. Bu arada cepheden gelmiş bir ikmal kaflesi daha yüklenmiştir. Meydanı kontrole gelen Yüzbaşı, Kamil'e kaygısını söyler. Cepheden habire cephaneye istenmektedir ama cephaneye bitmek üzeredir. İş süngülere kalırsa çok şehit olacak, demektir. İsmet Paşa ise keşif tayyarelerinden haber beklemektedir. İkisi kontrol için meydana doğru yürümeye başlarlar.

Meydandaki çalışma biterken, havada Ankara yönünden gelen iki tayyare belirir. Mektepliler hızla meydanı toparlayıp yana çekilir. Herkes heyecanla tayyareleri seyrederken, inişe geçen tayyarelerden birinin kuyruğundan bir duman yükselir. Tayyareler yere indiğinde birisi iyice alev alır. Pilotu zorlukla kurtarır, yanıkları için çadıra götürürler. Cephedeki İsmet Paşa görüşmüş Yüzbaşı, diğer pilota uçuş yapıp yapamayacağını sorar. Su içen pilot biraz sonra havalanır. Yüzbaşı onun arkasında, "Eminim çok hayati bilgiler getirecek..." der. Mühendis ise yanan tayyareyi iki günde uçurabileceklerini söyler.

Cepheye yakın nokta menzil istasyonuna gitmiş tren geri gelmiştir. Boş sandıklar indirilirken, tren ve hastane çadırı arasında bir trafik başlar. Daha sonra da trene Ankara'ya gönderilecek malzeme ve yaralılar yüklenmeye başlanır. Yüzbaşı yüklenen trene Ankara'ya doğru yol verir.

Akşamüstü, Mühendis ve ustalar yanan tayyareyi tamir etmek için, havadaki tayyareyi bekleyen Yüzbaşı da barakanın önünde volta atmaktadır. Tayyare gökyüzünde görülünce rahatlar. Tayyare süzülerek iner. Pilot atlayıp yanlarına gelir. Yüzbaşı, "Tamam mı? Gördün mü bir şeyler.../ Evet.../ Hadi o zaman gidelim?" Yüzbaşı komutayı Kamil'e devredip, Pilot'u yanına alır ve atlara binip uzaklaşırlar. Onlar uzaklaşırken

yağmur bulutları ile kararın uzak tepelerde şimşekler çakmaya başlamıştır. Yağmur yağmaya başlar...

Gece yağmur sürerken Kamil, Yüzbaşı'nın derme çatma çardağında, battaniyesine sarılıp bir masada oturmuş, kör lambanın ışığı altında deftere bir şeyler yazarken, uzak tepelerin ardında çakan yıldırımlar, ağır topçuların atışlarına eşlik etmektedir. İstasyonda hala çalışanlar saçak altlarına koşarken, bazıları da çadır girişlerine birikmiş yağmurun sesini dinlemektedir. Nine, hastane çadırının önüne kurulmuş derme çatma bir çardak altında yanan ocağın altını odunla beslerken, Gülşen de kaynakayan iki güğüme elindeki torbadan birer avuç çay atar.

Hediye, Gülşen'in bardaklara doldurduğu çayları dağıtmaya başlamıştır. İşe yetişemediğini gören Hediye Ali ve iki arkadaşından yardım ister. Sefer Çavuş ise hala kaçıp cepheye gitmeyi düşünen Namık Onbaşı'yı ikna etmeye çalışmaktadır. Akli Kamil'de olan Gülşen çay koyma işini Nine'ye devredip, başına bir çuval geçirip iki bardakla çayla ona doğru koşar. Gülşen getirdiği çay bardağını Kamil'e uzatır. "Şeker yok ama bal koydum biraz." Kamil bardağı alıp hemen bir yudum içer ve ona gülümser. "Bana yardım etsene... Şunları sayfa numarası vermek lazım... Gülşen kalemi alıp işe girer. Mektepliler sağa sola, diğer çadırlara çay koşturmaktadır. Uzaklarda hala top parlamaları vardır. Çadır ve barakaların üstüne ve O gün gömdükleri şehitlerin mezarları üstüne yağmur yağmaktadır...

Biraz sonra iki çuvalı yağmurluk gibi başlarına geçirmiş Yüzbaşı ve Pilot Malıköy'deki genelkurmay karargâhından dönerler. Pilot yatmaya giderken, Yüzbaşı da üstünü silkeleyerek Kamil'in yanına oturur. Yüzbaşı, onların işleri toparlamasında çok memnundur. O sıra Ankara'dan bir telefon gelir. Sabah oraya varacak trenle takviye birliği gelecektir. İkmal listesi sorulmaktadır. Yüzbaşı, Kamil'e ilk kez nerede gazi olduğunu sorar. Kendisi de Çanakkale'de M. Kemal Paşa'nın levazım birliğinde görev yapmıştır. Gülşen ona da bir çay getirmiştir. Yüzbaşı yatakhaneye doğru ilerlerken, ikisi ona gıptayla bakarlar. Kamil, "Biz bu savaşı kaybetmeyeceğiz Gülşen..." der. Nöbetçileri değiştirmek için ayağa kalkan Kamil, doğal bir hareketle Gülşen'i de kaldırmak için ona elini uzatır. Ama elleri ancak Gülşen hastane çadırına giderken, yolda ayrılır.

Sefer Çavuş bir Mekteplinin okuduğu gazeteyi dinlerken uyuklamaktadır. Zehra gelip sargılarını değiştirmek için onu uyandırır. Sefer ve bazı talebeler yatmamak için direnmektedir ama Gülşen, gelip "yatılacak" emrini iletir! Biraz sonra Mekteplilerin hepsi yatmıştır. Gülşen, zor da olsa Nine'yi de yatmaya ikna eder. Dışarıda hala yağmur yağmaktadır. Kamil çardağa gelmiş çalışırken, Gülşen de gelir. Kamil, şimdiye dek etek giyen Gülşen'i, Zehra kadın gibi üzerinde bir asker elbisesi ile görünce şaşırır. "Sen yatmadın mı?" Gülşen, "Yok, kendimi de nöbetçi bıraktım". Karşılıklı birbirlerine gülümser, çadıra doğru bakarlar. Nöbetçi kalmış Ali ve Hediye hastane çadırı kapısında oturmuş, dalıp gitmiş, sessizce yağmuru dinlemektedir. Zehra iki çay bardağı ile gelip aralarına oturur. Hediye başını annesinin omzuna yaslar. Kızına sevgi ile bakan Zeliha da elini Ali'nin omzuna atıp, onu hafifçe kendine doğru çeker. Birbirlerine gülümser, bir müddet öyle kalırlar. Gülşen de uzanıp Kamil'in omzundan kaymış battaniyesini düzeltir...

Sabah çamur içindeki istasyon yine karınca yuvası gibidir... O sırada cepheye yakın bir nokta istasyonundan Yüzbaşı'ya bir telefon gelir. İstasyon ve demiryolu iki tayyare tarafından bombalanmış ve istasyonun çalışması felç olmuş durumdadır. Yüzbaşı gelecek birliğe güvenerek, hemen Kamil ve Müfrezeyi çağırıp dekovilleri raylara koydurtur. Kamil komutasındaki müfreze, yanlarına demiryolunu tamir edecek işçiler, raylar, ikmal malzemeleri ve getirdikleri atları alıp yola çıkarlar.

Müfrezenin bir kısmı atlarla, çoğunluğu da dekovillerin kollarına nöbetleşe basıp 20 kilometrelik yolu kısa sürede alırlar. Cepheye giderek yaklaştıkları, artan top seslerinden bellidir. Yolda cepheye yemek götüren bir köylü kadın kafilesine daha rastlarlar.

Bombalanan raylar nokta istasyonuna 200 metre kadar yakındır. Onları yaralı kolunu kemeriyle askıya almış bir Üsteğmen (Şadi) bozuk rayların başında karşılar. Yüzbaşı ile konuştuğu için, " 'Yüzbaşım düdüğü ver Kamil Teğmen halleder' dedi" diyerek düdüğünü ona uzatır. İşçiler hemen işe girerken Üsteğmen müfrezeyi istasyona götürür. İstasyonu ağaçlık bir bölgede, çalılarla kamufle edilmiş bombalama sırasında hasar almış baraka ve çadırlardan oluşmaktadır. Çadır altından çıkarılmış yaralılar dışarıdaki sedyelerde yatmaktadır. Kamil ve Müfreze hızla harekete geçer. Bombardıman ile dağılmış şeyler toplanmaya, yıkılan hastane çadırı yeniden ayağa kaldırılmaya, ölenler için mezar kazılmaya başlanır...

Bir saat sonra istasyon toparlanmıştır. Kamil, Ali ve Ahmet bombardımanda hasar almış makineli tüfeği bir sandığın üstüne koymuş bakmaktadırlar. Yanlarına gelen Üsteğmen makineli için çok üzgündür. Recep Usta'nın yanında epey çalışmış Ali ve Ahmet tamir makineliyi edebileceklerini söylerler. Üsteğmen izin verince, ikisi alet çantası için barakaya doğru koşarlar. Gülşen gelip Üsteğmen'in yaralı kolunu sarmaya başlar. Nine de gelip Üsteğmen'e su verir ve yüzünü okşar. Onlar konuşurken istasyona, yaralı getiren bir sıhhiye ve ikmal mangası gelir. Cepheden ağır yaralı gelmiş bir asker de Sefer Çavuş'un yeğeni Seyid'dir. Sefer Çavuş onu görünce çok üzülür ve onun sedyesini çadıra kadar takip eder. Zehra onu teselli eder. Beş katırlık katarı ve boşalmış tulumlarıyla Kasım Dede de mangayla birlikte gelmiştir. Kasım Dede ve Kamil yeniden görüştükleri için kucaklaşırlar. Kasım Dede tulumlarını doldurup hemen gitmek zorundadır. Kamil, yardım etmeleri için Hediye ve Nine onunla gönderir. Yaralılar çadıra alınırken, Üsteğmen sıhhiye mangasının biraz soluklandıktan sonra cepheye geri dönmesini ister. O sıra bir er koşarak gelir. Tren geliyor komutanım...

Herkes koşarak tamirat yerine gelir. Tren raylarının son civataları sıkılırken tren de yaklaşmıştır. Yüzbaşı çok az takviye eri gönderebilmiştir. Bu arada hastaneden gizlice kaçmış gelmiş Namık Onbaşı da topallayarak trenden iner. Üsteğmen onu fark edip sorar. Namık durumunu anlatır. Üsteğmen, "Cepheyi bilemem ama Kasım Dede'ye yardım edebilirsin."

Sularını doldurmuş Kasım Dede gitmeye hazırdır. Dede ve Namık Onbaşı zaten cepheden tanışmaktadır.

Ali ve Ahmet yetersiz aletlerine rağmen makineliyi tamir etmeye çalışmaktadır. İndirme ve bindirme işi sürerken, Üsteğmen'e cepheden bir telefon gelir. Cepheye ve Sakarya nehrinin batısındaki süvari birliğine cephane götürmek gerekmektedir. İkmal mangaları cephede alıkonulmuş Üsteğmen ne yapacağını bilemez. Kamil ona yardım teklif eder. Üsteğmen çaresiz öneriyi kabul eder. Müfreze ikiye bölünecektir. Kamil düdüğü çalar. "Müfreze, önümde toplan!.."

Biraz sonra müfrezenin ikişer mangasından kurulmuş iki takım harekete hazırdır. Fakat katile kurulurken çıkan sorun burada da ortaya çıkar. Nine de Ali ile gitmek istemektedir. Üsteğmen "Kadınlar burada lazım" diye onu zor ikna eder. Bir takımı Kamil, diğer takımı da yaralı Sefer yerine Zehra kadın götürecektir. Biraz sonra iki takım, birbirlerine dik açı yapacak şekilde aynı anda hareket eder. Gülşen annesinin arkasından bakakalan Hediye'ye, "Dönecekler merak etme," der. Onlar uzaklaşınca istasyon yeniden hareketlenir.

Mekteplilerden bazıları yaralıların çadırında yatakların kenarına ilişmiş onlarla sohbet etmektedir. Bazı yaralılar hala inlemektedir. Zehra, Seyid'in kıpırdayıp gözünü açtığını görünce gülümser ve hemen gidip Sefer Çavuş'u çağırır. Sefer yatağın kenarına ilişip Seyid'e seslenir. "Seyid... Ulen... Korkuttun bizi... Hadi çabuk iyileş de gidip kovalım şu gavuru memleketten..." Seyid kısa bir konuşma sonunda uyuklamaya başlayınca Zehra gelip Sefer'i oradan uzaklaştırır.

Kamil ve Zehra kadının yönetiminde iki takıma ayrılmış müfreze at ve katırlarla, koşar ayak hedeflerine doğru yol alırken Sefer, Ali ve Ahmet

de söktükleri mermi yatağını ısıtıp düzeltmektedir. Onlar şakalaşarak çalışırken, Hediye ve Gülşen onlara yemek getirir. Zehra ve takımı, cepheye yaklaştıkça top ve makineli sesleri artmaya başlar. Tepenin doruğu kadar beri yamacı da toplarla dövülmektedir. Tepe bir ara düşman saldırısı yüzünden geri çekilince Zehra takımını durdurup kuytu bir yere siper aldırır. Sakarya kolu ise hızla ilerlemektedir... Kamil bir ara grubu durdurup, "Arkadaşlar cepheye çok yakın geçeceğiz... Hayvanlar ürkebilir dikkat edin..." der. Sakarya takımı yorgun argın nehir kıyısına varmıştır. Burada havanın kararmasını bekleyeceklerdir. Hepsi yorgunluktan kendini yere atar.

Ali ve Ahmet tamir ettikleri makineliyi kurup, yataktan boş bir şarjör geçirirler... Sonucu gören Üsteğmen memnun olmuştur. Makineliyi cepheye göndereceğini söyler. Fakat tam o sırada sabah menzile saldıran tayyare bir kez daha görülür. Üsteğmen "Siper alın!!" diye bağırır. Tayyare birinci dalışında su deposunu havaya uçurur. Sefer bacağı sargılı olmasına rağmen canhıraş bir hızla barakaya koşup bir şarjörle dışarı çıkar. Çocuklar yerden kalkıp makineliyi yetiştirirler. Tayyare ikinci dalışı için dönüp gelirken, makine tüfek artık ateşe hazırdır. Üsteğmen de Sefer Çavuş'un yanında bitmiştir. Sefer üstüne doğru gelen tayyareye/hedefe kilitlenir ve yaratana sığınıp tetiği çeker. Tayyare isabet alıp, arkasında bıraktığı bir dumanla birlikte, eğimli tepenin arkasında kaybolur. Üsteğmen, "Çalıştı !.." Herkes sevinçle bağırır. Hepsi tayyareyi kontrol etmek için tepenin arkasına doğru koşmaya başlarlar.

Üsteğmen, Ali ve Ahmet tepeyi aşınca düşen tayyareyi görürler. Tayyarenin kanatları iki ağacın arasından geçerken kırılmış, pilotları ölmüş, fakat tayyarenin motoru pek hasar görmemiştir. Çocuklar mezar kazmak için kazmaları toprağa vururken Üsteğmen Sefer Çavuş'a tayyareyi trene yükleyip Malıköy'e nasıl gönderebileceklerini sorar. Sefer Çavuş, "Siz o işi bana bırakın komutanım..." der.

Cepheye varan Zehra ve takımı getirdiği ikmalı ateş altındaki tabura teslim eder ve koşar adım geri dönmeye başlar. Hava kararınca Sakarya takımı da karşı yaka ile işaretleşir. Nehrin sığ bir yerinden karşıya geçirilen atlar ve cephane, süvari alayının bir mangasına teslim edilir... Grup katırları yanlarına alıp, karşıya geçer ve geriye dönmeye başlar. Bu kez yarısı yayandır... Dönüş yolundaki Cephe takımından Halil'in tabanı su toplar. Halil yine de dişini sıkıp takıma ayak uydurmaya çalışır.

Ali ve Ahmet ay ışığı altında makineliyi yağlarken, Üsteğmen, Gülşen, Sefer ve Nine battaniyeleri sırtlarında barakanın duvar dibine oturmuş grupların dönmesini beklerler. Üsteğmen cebinden çıkardığı nişanlısının fotoğrafına bakınca Gülşen ile gelecek hakkında konuşurlar. Bu sırada uyuklayan Nine'nin başı Üsteğmenin omzuna düşer. Üsteğmen ona sevgiyle bakar. Gülşen yatakhaneye giderken Üsteğmen de dizlerini çekip, başını kollarına koyar. Nöbet Sefer Çavuş'a kalmıştır. Yatakhane de ise Hediye gelip Gülşen'in yanına yatar ve konuşmaya başlarlar. Hediye, Filistin cephesinde ölen babasını hayal meyal hatırlamaktadır. Akli annesinde kalmıştır ama yorgunluktan uyuyakalır. Gülşen dışarıdan gelen gürültüleri duyunca yavaşça kalkıp dışarı çıkar.

Gelmiş Cephe takımını Üsteğmen, Sefer, Nine ve Gülşen karşılar. En son iki arkadaşının kollarında Halil getirilir. Nine onları sevip okşar. Halil revire götürülecektir ama Sefer Çavuş onları durdurup ayağına bakar. "Bunun revirlik işi yok," der. Sonra Üsteğmen'in çizmesini isteyip Halil'e giydirir. Halil'i masaya çıkartıp yere atlatır. Halil çizmeyi çıkardığında patlayan deri ayağına yapışmıştır! Şimdi yapılacak şey, mutfaktan bir koyun postu bulup ayağa sarmaktır. Üsteğmen gülerek, "Bu bir Balkan savaşı çözümü..." der.

Yorgunluktan adeta ölmüş grup elbiselerini bile çıkarmadan kendini ot minderlerin üstüne atıp, battaniyelerine sarınır. Zehra gelip yatağına yatarken Hediye uyanıp annesinin kollarına sığır. Gelenler istasyondakilerin bir tayyare düşürdüğünü öğrenince hepsini bir neşe kaplamıştır. Zehra kutlayınca Sefer Çavuş yine utanıp sıkılır!.. Ali uyumuş kalmış Nine'nin toprağa değen elini battaniyenin altına sokar ama Nine elini çıkarıp yine toprağı okşar! Dışarıdan gelen seslere bakılırsa, Sakarya grubu da gelmiştir. Gülşen yavaşça dışarı süzülür.

Malıköy'deki Yüzbaşı ile konuşan Üsteğmen, "Tamam komutanım, sabaha hazır oluruz," der ve telefonu kapatır. Sakarya grubunu, "Aferin" diye karşılar. Hemen yatıp dinlenmelerini, sabah saat 04.00'te gelecek treni karşılayacaklarını söyler. Gülşen, Kamil ile barakaya doğru yürürken ona düşürdükleri tayyareyi söyler. "Sahi mi? Anlatsana..." İkisi konuşarak uzaklaşırlar... Uzak tepelerden top parlamaları ve sesleri gelmektedir... Üsteğmen de üç saat uyumak için görevi yardımcısı Emrah Çavuş'a devreder.

Mektepliler sabaha karşı gelen treni gelen boşaltırken Malıköy'deki Yüzbaşı ile telefon konuşmasını bitiren Üsteğmen koşarak yanlarına gelir. İndirilen şeylerin depoya gitmesine gerek yoktur. Her şey indiği yerde kalacak ve buradan cephelere aktarılacaktır. Üsteğmen yanındaki Kamil'e dönüp, "Tren bütün gün Malıköy'e kadar gidip gelecekmiş... Her şey cepheye yığılıyor... Ordumuz sanki topyekûn bir harekâta hazırlanıyor." der. Aziz Yüzbaşı tayyare mühendisi ve ustaları da tayyareyi almak için buraya göndermiştir. Sefer, enkaza götürmek için onların önüne düşerken, Ali ve Ahmet de takım çantalarını taşırlar. Mühendis sorar ama Ali hala tayyare mühendisi mi yoksa pilot mu olacağına karar verememiştir. Emrah Çavuş, telaşla Üsteğmen ve Kamil'in yanına gelip ileriye gösterir. Bozkırda istasyona paralel bir şekilde, atlı muhafızların kontrolünde iki araba geçip gitmektedir. Üsteğmen dürbünle bakar ama çıkaramaz. Dürbünü Kamil'e uzatırken, "Bunlar komutanlarımız, Fevzi Paşa ve İsmet Paşa galiba... Cepheye gidiyorlar sanırım... Hiç yakından göremedim onları. Sen gördün mü?" Kamil, "Çanakkale'de görmüştüm komutanım. Evet onlar..." İstasyondakiler de bir an işi yavaşlatıp giden kafiyle bakmaya başlamıştır. Üsteğmen hareketlenince onlar da hareketlenip işlerine dönerler. Yaralılar Malıköy'e göndermek için çadırdan çıkarılırken, boş sandıklar vs. trene yüklenmektedir. Seyid ise tek başına kenefe gidecek kadar canlanmıştır. Tren hareket ederken, Kasım Dede ve ona yardımcı olarak verilmiş Namık Onbaşı cepheden gelirler... Namık Onbaşı siperde savaşmak yerine saka olmaktan şikâyetçidir! Su deposu havaya uçmuş olsa da Kasım Dede çevrede başka kaynak ve çeşmeleri bilmektedir.

Havacı grup, Sefer ve Mektepliler, tayyareyi istasyona nasıl taşıyacakları üstüne bir plan ve işbölümü yaparlar. Tayyare önce büyük parçalara ayrılacak ve kalasların yardımıyla istasyona taşınacaktır. Herkese iş başı yapmak için hareketlenir.

Üsteğmen dürbünüyle karşı tepelere bakarken komutanların bir tepeye yerleştiğini görür. Bu arada uzaktaki tepenin zirvesindeki bir Türk birliği atağa geçer ama az sonra geri çekilip eski mevziine döner. Üsteğmen bakması için dürbünü Kamil'e uzatır. Onların bu duruşu bir ikmal kafilesine yükleme yapan Mekteplilerin dikkatini çekmiştir. Yavaş adımlarla onlara sokulurlar. Dürbün elden ele dolaşmaya başlar. Üsteğmen durumu görse de sesini çıkarmaz. Nine de dürbünle bakmak ister. Üsteğmen ona yardımcı olur. Nine dürbünle baktıktan sonra yumruğunu cepheye doğru kaldırıp, "Kör olasıcalar sizi! Ne işleri var burada!" der. Mektepliler birliğimizin geri mi çekileceğini sorunca, Üsteğmen Merak etmeyin. O harp okullarında öğretilen eski teori... Ama genelkurmayımızın bu savaşta Sath-ı Müdafaa yapıyor. Sath-ı Müdafaa yapan bir ordu asla geri çekilmez." Sorular savaşın seyri üstüne birbiri arkasına gelmeye başlar. Üsteğmen ihtiyatla cevap verir. "Biz Sakarya'nın batısına çekilerek düşmanı ikmal noktalarından uzaklaştırdık. Düşman yayıldıkça biz de yayıldık ve cephe genişledi. Ama cepheyi de yaramadılar. Düşman oldukça yoruldu. Biz bütün yokluklara rağmen, ordumuzu iyi ikmal ediyoruz. Sanırım inisiyatif bize geçiyor." Üsteğmen'in bu konuşması herkesi gülümsetir. Üsteğmen, "Hadi, bu kadar ders yeter... Şimdi iş başına!.." Hepsi büyük bir şevkle harekete geçer...

Gelen ve giden tren ve gelip giden ikmal ve sıhhiye birlikleri... Taşınan yaralılar... Gömülen şehitler... Yüklenen bir ikmal takımı gönderilirken, uzaktan bir başkası da daha gelir. Kamil arada düdük çalıp, "Birlik gelinceye kadar mola..." der. Herkes, "Oh be," der ve yorgunluktan olduğu yere çöker. Nine ve Hediye herkese su yetiştirir...

Sefer Çavuş ve bazı Mektepliler tayyarenin altında kalaslar sokmuştur. Herkes kaldırmak için hazırdır. Üsteğmenin, "Haydi o zaman, bir, iki, üç..." Tayyare havaya kalkmıştır. Tayyareyi yavaş yavaş getirilip tren raylarının yanına bırakırlar.

Son gelen trenden Yüzbaşı ve istasyonundaki ikmal birliği iner. Yüzbaşı, "Herkesi ve her şeyi cepheye taşıyacağız," der. Yüzbaşı ve Üsteğmen, buradaki birliği ve götürebildikleri kadar cephaneyi de yanlarına alıp cepheye gidecektir. Buranın komutanı artık Kamil'dir. Müfreze de tayyareyi trene yükleyip Malıköy'e gönderecek, burayı sağlam bir yaralı askere bırakıp ve kalan tüm cephane ile gelecek ve cepheye yedek olarak görev alacaktır.

Yüzbaşı ve Üsteğmen biraz sonra müfreze ile vedalaşır ve birliği alıp yola çıkar. Onlar uzaklaşırken Mektepliler de tayyareyi trene yüklemek için hazırlıklara başlarlar. Tayyare yüklendikten sonra, ağır yaralılar dışında istasyondaki herkes cepheye doğru yola çıkmaya hazırdır. Kamil, yine Ali ile gelmek isteyen Nine'ye elindeki dürbünü uzatıp, "Nine, al şu dürbünü de sen bize buradan bak. Biz gidip şu düşmanı kovup gelelim," der. Gülşen, bu gidişin dönüşü olmayabilir diye, fotoğraf makinesini, onu gören Ali de hatıra defterini Sefer Çavuş'un yeğeni Seyid'e teslim eder. Nine, Ali ve Hediye'yi öper. Hepsini öpmesine zaman yoktur. Ali ve Hediye cephane yüklü bir sedyenin kollarını tutarlar. Akşam güneş batarken tren tayyare ile birlikte Ankara yönüne

doğru yola çıkarken, gün boyu çalışmış yorgun müfreze de cepheye doğru ilerlemeye başlar. Yola çıkmadan önce çiftler yaşayamadıkları aşklarının bakışlarıyla birbirlerine bakarlar. Müfreze cepheye doğru yürürken, Gülşen yana çekilip, "Haydi çocuklar, Dağ Başını Duman Almış..." hepsi yükselen bir moralle marşı mırıldanarak yürümeye başlarlar. Biraz sonra menzilde, Nine, Seyid ve yaralı askerlerden başka kimse kalmamıştır. Seyid barakanın kapısındaki tenekenin üstüne oturmuştur. Nine demiryolunun üstünde durmakta ve artık zor seçilen uzaktaki müfrezeye bakmaktadır.

Müfreze bir süre sonra cepheye ulaşır. Onları karşılayan Yüzbaşı, Kamil'den rapor aldıktan sonra Mekteplilere dönüp, "Hoş geldiniz. Çöküp biraz dinlenin arkadaşlar..." Müfreze hemen olduğu yere çöker. O sıra Kasım Dede gelip onlara su vermeye başlar. Çocuklar Namık Onbaşı'yı sorarlar. Dede, "Dün cepheye katıldı. Keferenin akşam saldırısında şehit düştü. İşte oraya gömdük onu..." diye az ötedeki 15-20 mezarı gösterir. Herkese bir hüznün çöker...

Gece çökerken istasyonda her şey susmuştur. Nine barakanın kapısında yere çömelmiş, çocukların gittiği yöne bakmaktadır. Seyid değneğinin yardımıyla içerden gelip, "Nine hadi sen gidip uyu biraz..." "Çocuklar gelmeden nasıl uyurum ki Seyid oğlum..." Seyit de yanına çömelir... O da aynı yöne bakmaya başlar...

O sırada muhabere neferi Yüzbaşı'ya komuta merkezinden gelen telefonu uzatır. Yüzbaşı telefonu dinleyip kapattıktan sonra Kamil'i kenara çekip, "Sabah 4.30'da hücum var. Müfreze bu tepedeki cepheye hemen cephane ve yiyecek dağıtsın... Müfreze hücumda yedekte kalacak. Müfrezeyi moralmen hazırla... Bir daha görüşmeyebiliriz. Allaha emanet olun..."

Serinlemiş gecede gocuklarına sarılarak oturan, sahra dürbünüyle karşı tepelere bakan komutanların silüetleri sessizce kıpırdamaktadır. Siperlere yatmış tüm cephe gerili bir yay gibi sessizce beklerken, Müfreze cephe boyunca askerlere cephane ve yiyecek dağıtmayı sürdürür...

Şafak sökerken, Müfreze de 2. siperde, yedek olarak yatmaktadır... Bazılarında tüfek bile yoktur. Tepenin diğer tarafında siperde Yüzbaşı ve Üsteğmen'in askeriyle konuştuğunu gören Kamil de siperden çıkıp, Mekteplilere bakarak, "Unutmayın çocuklar... Önce 1. siper hücumu geçecek... Sonra da ilk önce siperden ben çıkıp size işaret vereceğim. Sakın unutmayın, tüfeği olmayanlar şehit düşen evlallarımızın tüfeğini alıp devam edecek, tamam mı?" Herkes tamam anlamında mırıldanır. Kamil bu kez sesini değiştirerek, "Arkadaşlar sözlerim bitmedi. Buraya gelinceye kadar size Taş Mektepliler diyorduk. Ama şimdi başka tür sesleneceğim. Silah arkadaşlarım... Şimdi hepinizden elinize bir avuç toprak almasını istiyorum..." Herkes gibi kendisi de eline bir avuç toprak alır... Kamil devam eder. "Biz büyükler ve sizler, imparatorluğun savaş ve yenilgi yılları içinde doğduk ve çocukluklarımızı yaşayamadan büyüdük... Emperyalist işgal altındaki topraklarımızın milli mücadelesine katılmak için okulumuzdan, köyümüzden, şehrimizden ayrılıp buraya geldik. Biraz sonra düşmanı topraklarımızdan atmak için hücumu geçeceğiz. Belki bir kısmımız belki hepimiz şehit olacağız... Ama hepimiz şunu iyi bilmeliyiz ki gelecek nesiller bu fedakârlığımız sayesinde, medeni âlemde, eşit haklara sahip, bağımsız bir milletin, fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür çocukları olarak yaşayacaklar... Silah arkadaşlarım... Hiçbirimiz sağ kalmamak bile, bu birer avuç toprak şahidimiz olsun ki, hakkımızı o gelecek nesillere helal ediyoruz... / Herkes fısıltıyla Helal olsun... "Ya istiklal ya Ölüm!.. / Ya İstiklal ya ölüm..." Konuşurken gözleri nemlenen ve sesi kesikleşen Kamil Teğmen de yerine geçer. Gülşen o sıra yanındaki Kamil'e dönüp, "Mithat'a verdiğim sözün neredeyse tamamını yaptım demiştin? Kalan neydi?" diye sorar. Kamil de, "Seni bana emanet etmişti!.." der. İkisi bakışıp, birbirlerinin ellerini öperler. Sefer ilk kez Zehra'ya elini uzatıp yanağını okşar. Koşarken beni kolla Zehra... Bu bacağımınla sizden geri kalmayayım. " Zehra onun başını okşayarak, "Olur Sefer..." Onları gören Ali de yanındaki Hediye'nin elini tutar. "Korkuyor musun?" / "Hayır, yanımda sen varsın çünkü!.." İkisi birbirlerinin yanaklarını okşarlar...

Şimdi, tüm cepheyi derin bir sessizlik sarmıştır...

Şimdi, tepenin zirvesindeki komutanlar ayakta, ellerindeki haritaya bakıp uzaktaki tepelere ellerini uzatarak konuşmaktadırlar...

Şimdi, istasyondaki Nine durmuş, dürbünüyle onlara ve siperlere bakmaktadır...

Şimdi, çadırın önünde oturan Seyid zorlukla ayağa kalkıp cepheye doğru bakmaya başlar...

Şimdi, muhabere telefonlarının başındaki neferler de hazır, beklemektedir...

Şimdi, tüm cepheler komutanlarının vereceği emri bekleyen gerili bir ok gibi beklemektedir.

Şimdi, Başkomutan, konuştuğu komutanları sanki yanlarındaymış gibi, koluyla ilerideki tepeleri göstererek, kendisine uzatılan telefonlara ayrı ayrı emirlerini vermeye başlar...

Ve çadırın önündeki yaralı er Seyid hala selam durmaktadır...

Şimdi, emri telefonla alan Yüzbaşı siperin önüne sıçrar. Elinde sancak tutan ere, "Aç evlat sancağımızı..." der..

Er sancağı açar ve kaldırır. Siperdeki erler sancaklarının açıldığını görünce büyülenmiş gibi ona bakarlar. Hepsi dudaklarıyla bir şeyler mırıldanmakta, 1. siperdekiler ve 2. siperdekiler ona bakmaktadır. Yüzbaşı, son bir kez yutkunduktan sonra, "Haydi arkadaşlar, Ya İstiklal ya Ölüm, Allah, Allah..." Önce birinci siperdekiler, hemen sonra arka siperdeki Mektepliler hücumla çıkarlar. Ağır çekimde ve yanık bir "bozlak"la, bu çıkıştaki bütün yüzler ve gövdeler, düşmana karşı dişe-diş verilecek son bir dövüş için, belki de kaderin akışını ters çevirecek bir aklın ve iman gücünün canhıraş bir çabası gibidir.

Ve biraz sonra siperler bomboş kalmıştır...

Çadırın önünde selam duran Seyid elini başına götürüp selama durur...

Onları istasyondan izlemiş Nezihe Nine elindeki dürbün indirip, kendi kendine konuşarak ve ne yapacağını bilemeden sağa sola gidip gelmektedir. İşte gitmiştir evlatları... Gerekirse canlarını vermek için savaşa gitmişlerdir... Nine biraz sonra arkasından gelen bir sese döner. Bu cepheye su taşıyan Kasım Dede'dir. Kasım Dede katırın birinde dengesi bozulmuş su tulumunu düzeltmek için ondan yardım istemektedir. Nezihe Nine gelip ona yardım eder. Kasım Dede yola çıkarken Nine çorap ve şişleri elinde, farkına varmadan onun yanında yürümeye başlamıştır. Biraz yürüdüktan sonra Kasım Dede ona dönüp, doğal bir sesle, "Sen de mi geliyorsun?" diye sorar. Nine, "He ya, ben de geliyorum. Ben o telaşede akledemedim ama.. Biliyorum, O Üsteğmen de, şu bizim Zehra da... beni ihtiyarım diye yanlarına almadılar ama... Yanlarına varıp onlara diyeceğim ki... Bakın şu ihtiyar Kasım'a, diyeceğim... Savaşan evlatlar hiç susamaz mı? Onların ateş etmekten su almaya vakti mi olacak?..."

Çadırın önündeki Seyid hala selam durmakta ve gözlerinden yaşlar inmektedir. Seyid titreyen dudaklarıyla mırıldanır. "Ruhları şad olsun..."

Oysa Nezihe Nine bilmemektedir ki "Evlatları"nın hepsi şehit olmuştur. Onun giderek sayıklamaya dönüşen sözleri, muharebe meydanında yatan kahramanlarımızın üstüne düşmeye başlar. İşte Binbaşı, Üsteğmen, Sefer Çavuş, Zehra Kadın, hemen yanında Hediye ve Ali... Az ilerde Kamil ve yanında Gülşen Hanım... Ve düzlük boyunca talebelerden Ömer, Ahmet, Halil, Zeki ve diğerleri... .."Ben onlara su veremez miyim?.. İşte bu yüzden geldim diyeceğim, Bak göreceksin, Üsteğmen de 'iyi ettin' diyecek... Hele çocuklar... Bak göreceksin ne çok sevinecek beni görünce... Sonra geceleri.. Soğuk da olmaya başladı. Delinmiş çoraplarına kim yama yapacak onların?... Ya çocuklar üstleri açık uyuyakalırsa siperde... Onların üstünü kim ne örtecek?.. Ama ben orada olursam... Hiçbir şey bulamazsam... Toprak örterim üstlerine..."

İki ihtiyar, saka katarı ile cepheye doğru uzaklaşırken, görüntü donar...
Kararma ve açılmalarla, ekranda önce;

"Onlar'ın hiçbiri geri dönemedi..."

ve

"Ama Sakarya Savaşı kazanıldı ve emperyalist işgalciler Anadolu'dan atıldı..."

Yazısı çıkar. Son olarak ekranda Nazım Hikmet'in şiirinde bir parça belirir.
.....

Sonra.

Sonra, 9 Eylülde (1922) İzmir'e girdik
ve Kayserili bir nefer
yanan şehrin kızılıtsı içinden gelip
öfkeden, sevinçten, ümitten ağılıya ağılıya,
Güneyden Kuzeye,
Doğudan Batıya,
Türk halkıyla beraber
seyretti İzmir ritimından Akdeniz'i.

Nazım Hikmet

Zincirleme geçişlerle...

Önce Seyid'e emanet edilen fotoğraf makinesi ve hatıra defteri görülür. Sonra ekranda zamanın Kayseri'sinin genel çekimdeki sepya renkli fotoğrafı üstüne acılı bir orta Anadolu bozlağı yeniden yükselir. Daha sonra da, Mekteplilerin deftere yazdığı hatıratlar ile Gülşen hanımın yol boyunca çektiği fotoğraflar bir albüm sayfaları gibi tek tek çıkmaya başlar. Çıkan kompozisyonlar üstüne arka jenerik akmaya başlar...

SON

Hüseyin Kuzu

Film Öykülemesi, 03.07.2011, İstanbul

ANA KARAKTERLER

MÜLAZIM-I EVVEL KAMİL

Uzun boylu, esmer, 35 yaşlarında Kayserili mülazımı evvel (üsteğmen)... Harbiye'den mezun olduktan sonra Balkan Savaşı'nda, ve Çanakkale/Anafartalar'da savaşmış... Bir hücum sırasında karnından çok kötü yaralanmış, mucize bir şekilde iyileşmiş... Kayseri'ye döndükten sonra Kayseri İhtiyat-ı Zabitan Teavün Cemiyeti'ni kurucularından...

Nefes darlığı çeken Mülazım Kamil, bu yüzden Kuva-yi Milliye'ye katılamamış, fakat Kayseri'den Güney ve Kilikya bölgelerine gönderilen ikmal kabilelerinde aktif görev almıştır. Kamil'in hayattaki en büyük üzüntüsü Harbiye'den arkadaşı, Mithat'ın Anafartalar'da kucağında ölmesidir. Çünkü Mithat yaralı Kamil'i sipere çekmek için çıktığında yaralanmış ve ölmüştür. Mithat'ın şehit düşme haberini nişanlısı ve Sultani'nin edebiyat muallimesi Gülşen Hanım'a verme görevi de Kamil'e düşmüştür. Kamil o gün Mithat'ın bu şekilde ölümüne şiddetli bir tepki veren ve bir daha kendisini görmek istemeyen Gülşen'i anlamış ve bir daha onun karşısına çıkmamaya özen göstermiştir. Ta ki, bir gün şehir heyeti kendisine bir görev verip karşılaşıncaya kadar...

Mithat'ın kendisini kurtarmak isterken ölmesi Kamil'i de çok etkilemiştir. Kamil o günden sonra adeta kendi kendine ant içmiş ve aldığı her görevi iki kişilik bir enerji ile yapmaya çalışmıştır.

Kamil'in son yolculuğu, Mithat'ın kendisine emanet ettiği Gülşen ve kabile ile olacaktır. Savaşın ve geçmişin gölgesi altındaki bu yolculukta, yeşermeye başlayan bir duygusallığın ipuçları vardır, fakat onların bunu yaşamaya pek vakti yoktur.

GÜLŞEN HANIM

Sultani'nin kumral, beyaz tenli, 30 yaşındaki güzel edebiyat muallimesi... Gülşen, eğitimini İstanbul'daki amcasının yanına gelerek, Galatasaray Sultanisi'nde almıştır. Gülşen, Mithat ve Kamil'i okulunu bitirdiği yıl mezuniyet partisinde tanımıştır. Gülşen ve Mithat iki hafta sonra nişanlanan gençlerin o günlerdeki planı Kayseri'ye dönüp evlenmektir. Fakat Osmanlı Devleti'nin I. Dünya savaşı'na girmesi onların planlarını bozar. Mithat savaşa gidince, Gülşen de tek başına Kayseri'ye döner ve Sultani'de göreve başlar.

Gülşen kısa süre içinde tanıyıp çok sevdiği Mithat'ı kısa süre sonra kaybeder. Kamil ve Mithat'ın yakın dostluğunu, kısa bir süre yaşadığı nişanlılık günlerinde hep ironik bir dille karşılayan Gülşen, Mithat'ın ölüm biçimini de o günlerin hatıraları üstüne şekillendirir. O gün, Mithat'ın ölüm haberini kendisine veren Kamil'i sonuna kadar bile dinlemez. Ona bir daha kendisini görmek istemediğini söyler. Gülşen daha sonra yıllarda Kamil'i uzaktan izler ve o gün söyledikleri üstüne de çok düşünür. Hele Kamil'in o günden sonra kendisinin koyduğu kurala büyük bir saygı ile uymasını takdirle karşılar.

ZEHRA KADIN

40 yaşlarında, kocasını Balkan savaşlarında kaybettikten sonra tek başına yaşam mücadelesi vermiş, küçük kızı Hediye'yi büyütmüş, esmer ve güzel bir Anadolu kadını... Yörede, adeta geçmişten gelen Bacıyan-ı Rum geleneğinin bir örneği... Kayseri'de, Kilikya'da çarpışan Kuva-yı Milliye güçlerine ikmal götürecektir insan kalmayınca kurulan kadınlar kafilenin başına geçen, "mızraklı duruşlu kadınlar"dan biri... Dağlarda mavzer çatmış, kafiye yapılan saldırılara karşı kurşun atmış... Şimdi de kadınlar cemiyetinin en aktif kadınlarından birisi... Cephe gerisinde görev almak için hemşirelik eğitimi aldığı için bir yandan hastaneye yardım ediyor bir yandan da kadınların askeri ve lojistik eğitimini yürütüyor. Yalnız başına büyüttüğü kızı Hediye'nin hem anası hem de babası... İronik dili ise erkekler arasında bir çekince kaynağı... Yaşamayı seven, bulduğu ile yetinen birisi... Bu yüzden kendisine doğru bir türlü adım atmayan Sefer Çavuş'a doğru ilk adımları hep o atıyor.

SEFER ÇAVUŞ

45-50 yaşlarında... Osmanlı ordusunun eski çilekeş neferlerinden birisi... Balkan Savaşı'nda gazi olduktan sonra köyüne dönmüş ama orada tüm ailesinin isyancılar tarafından öldürüldüğünü görmüştür. Kayseri'ye göç etmiş ve cemiyet kurulunca da gönüllü olarak eğitim çavuşu olmuştur. Tipik bir Türk köylüsüdür. Sıcak bir ortamda ortaya samimi ve sıcak bir şekilde fikrini söyler. Fakat ortamda kendisi konuşulmaya başlayınca sıkılıp utanır ve susar. O da savaş bittikten sonra evli tek kızının yanına köye dönmeyi düşünüyor. Yanında Zehra kadını da düşünüyor ama adım atmak konusunda utangaç ve onun kadar cesaretli değil...

ALİ

17 yaşında, orta boylu, yakışıklı bir Sultani talebesi... Hayatta Nezihe Nine'sinden başka kimsesi yok... Akıllı ve oldukça neşeli... Başlangıçta biraz dağıniktir ama Zehra kadının kızı Hediye'yi gördükten sonra saçına başına biraz daha dikkat eder olur... Kafilenin yolculuğu sırasında bulduğu her fırsatta Hediye'ye gülümser ve ona yakın durmaya çalışır...

HEDİYE

17 yaşında, kumral güzeli, anası Zehra Kadın'ın tersine ince yapılı ve sevimli bir genç kız...

O da Ali'yi gördükten sonra ayna karşısında daha çok durmaya, saçına başına dikkat etmeye başlar. Ali'ye fırsat bulduğu kısa sürelerde gülümser...

NEZİHE NİNE

75 yaşlarında, görmüş geçirmiş, kavruk bir Anadolu kadını... Kocasını yıllarca önce, iki oğlunu yemen çöllerinde kaybetmiş... Gelini de hastalıktan ölünce, ailesinden kalan tek varlığı, torunu Ali'ye analık, babalık ve ninelik yapıyor. Onu Rüştüye'yi bitirene kadar her gün mektebe götürüp getirmiş... Daha sonra da Ali'yi yanına alıp şehir heyetinin karşısına çıkmış ve onu Sultani'ye yazdırtmış... Çerkes ve Ahi kocasının yakın arkadaşı Musa Ağa sayesinde onu okutmaya devam ediyor. Yörenin türkülerini ve destanlarını de ezbere bilen bir canlı tarih...

YÜZBAŞI AZİZ

30 yaşlarında, kırçıl sarışın saçlı, yakışıklı bir subay... Dağılan Osmanlı'nın, kanının son damlasına kadar emperyalizme karşı savaşıma arzusuyla dövüşen, yeni nesil idealist küçük subaylarından biri...

MÜLAZIM-I SANİ ŞADİ

27 yaşlarında, esmer ve yakışıklı bir teğmen... O da Yüzbaşı gibi, dağılan Osmanlı'nın, kanının son damlasına kadar emperyalizme karşı savaşıma arzusuyla dövüşen, yeni nesil idealist küçük subaylarından biri...

HASAN EFE

50-55 yaşlarında, orta boylu, sakallı, hala dağların dinç delikanlısı... Yıllar önce tüm ailesini kaybetmiş, Osmanlı'ya başkaldırıp dağa çıkmış, İzmir'in işgalinden hemen sonra düze inip Kuva-yı Milliyeci olmuştur. Dışarıdan bakınca işinde sert ve soğuk, ama yakından tanıyınca oldukça yumuşak ve sıcak bir adamdır. Adamlarını gerekirse bir komutan gibi yönetir, gerekirse çocukları gibi sever. En büyük düşü, savaş bittikten sonra bir kasabada yaşayan küçük kardeşinin yanına gidip toprakla uğraşmaktır.

KASIM DEDE/EMMİ

75 yaşlarında, hala dinç, dağılan Osmanlı'nın birçok savaşında bulunmuş, hala kendisini emekli saymayan neferi... Gazi olduktan sonra köyünde duramayıp ikmal kabilelerine katılmış... Gözü, düşmanla dövüşmek için hala cephede ama cepheye ancak "saka" olarak yaklaşabiliyor...

KAYSERİ SULTANİSİ TALEBELERİ (TAŞ MEKTEPLİLER)

Hepsi 15-17 yaşında, savaş koşullarında büyümüş pırıl pırıl gençlerdir. Hepsi zengin fakir veya yetim, ama savaş koşulları yüzünden, birbirine çok benzemiş ve birbirine bağlıdır. Daha yeniyetme çağında olmalarına rağmen hepsi, tek tek birer olgun erkek gibidir. Aileleri ve eğitmenleri onlara kısa yaşamları boyunca, daha umutlu bir gelecek için tek bir vücut gibi hareket etmeyi çok iyi öğrenmiştir. Onlar da bunu idealistçe ve sonuna kadar götürecektir.

SENARYO

“SAKARYA” / SENARYO

Müzik giriyor...

Açılma ile...

Karanlık ekranda “Bu öykü, Kayseri ve yöresinin Türk Kurtuluş Savaşı'na yaptıkları katkılardan esinlenerek yazılmış, kurgusal bir öyküdür...” yazısı belirir ve kaybolur...

Kararma ve açılma...

001. GRAFİK ANIMASYON

Ekranda, bir Anlatıcı eşliğinde, Osmanlı İmparatorluğu'nu en geniş halini içine alacak bir harita belirir. Ekranın altında “13. yüzyıl ve sonrası” yazar ve harita üzerinde Söğüt'ten başlayan Osmanlı Beyliği büyüterek Osmanlı İmparatorluğunun yayıldığı en geniş alana kadar yayılır. Ekranın altında “17.yüzyıl ve sonrası” yazısı çıktıktan sonra Osmanlı sınırları yavaş yavaş daralmaya başlar. Ekrandaki haritaya Anadolu ve Yunan yarımadası kalıncaya kadar zoom'la yaklaşıyor. Ekranın altında beliren “Birinci Dünya Savaşı ve sonrası...” yazısı ile haritada müttefik ülkelerin Boğaz Bölgeleri ve Yunan yarımadası da ilgili ülkelerin bayrak renklerine boyanır. Yunan bayrağı renkleri Trakya'ya yayılırken Ege denizini aşan mavi çıkartma okları İzmir'e kadar uzanır. ve ekranın altında “15 Mayıs 1919” yazısı çıkar. İzmir'den başlayan mavi/beyaz renkli yayılma Anadolu içlerine doğru ilerlemeye başlar. Beliren grafik vinyetler ve savaş ses efektleriyle Yunan ve Milli Güçler arasında I. Ve II. İnönü Savaşları yapılır. Yunanlar biraz geriler fakat daha sonra Eskişehir ve Kütahya Savaşları ile bu kez Milli Güçler geri çekilmeye başlar. Harita üstünde Sakarya ırmağı belirir. Türk ordusu Sakarya'nın doğusuna geri çekilir. Yunan ordusu yer yer Sakarya'nın doğusuna da geçip cepheyi genişletmeye başlar. Türk Ordusu da ona karşı kendi cephesini genişletir. Savaş ses ve görüntü efektleriyle karşılıklı sürerken...

Zincirleme geçişle...

002. KAYSERİ-ULUKIŞLA ŞOSE YOLU / TEPELER (DIŞ/GECE) (Mülazım-ı evvel) Kamil, (Gazi) Bekir Çavuş, Kasım Dede, Ulukışla Kafilesi, (Fgr. Yaşlı Kadınlar ve Erkekler, Yeniyetme Erkek-Kız Çocuklar)

Müzik giriyor...

Ulukışla Merkez İkmal İstasyonu'na ikmal götürmekten dönen, 70-80 kişilik bir ikmal kafilesi, 20-25 araba ve yük hayvanları ile ay ışığı altında, (kontrast görüntülerle) yol alıyor...

Ekranın bir köşesinde, “5 Eylül 1921, Kayseri ve yöresi” yazısı belirip kaybolduktan sonra;

Ön jenerik çıkmaya başlıyor...

Binbir zahmetle yürüyen, kafilenin uzak, yakın silüetleri... Kafileden bazı insanlar, düz yolda arabaların yanında yürüyor, bazıları ise yokuşlarda ise arabalardan inip arabaları itiyor... Yorgun insanlar, hayvanlar ve gıcırdayan kağnılar vb. çeşitli detaylar... (Kuva-yı Milliye kalpağı ile atı üstünde bir silüet, Kamil Mülazım, kafile boyunca gidip geliyor.

Zincirleme geçiş...

DETAY... Cephede çekilmiş, tipo baskı bir Hakimiyeti Milliye Gazetesi fotoğrafı...

Zincirleme geçiş...

003. SİLAH ATÖLYESİ (İÇ/ GÜN-GECE) Recep Usta, Kalfalar, Çıraklar, Kadınlar.

Müzik sürüyor... Çalışan torna sesleri...

Kliptik anlatımla, atölyede hummalı bir çalışma sürüyor... Dönen tornalar, sıkı presler... Bir bölümde silah üreten Recep Usta, kalfalar, çıraklar, Ali ve Ahmet... Bir diğer bölümde top mermisi ve kurşun kovanlarını dolduran çoğu kadın ve genç kızlar... Fonda, bazı çalışanlar bir köşede uyuyor...

Zincirleme geçiş...

DETAY... Telgrafçı gelen telgrafın Mors alfabesini yazıya çeviriyor...

Zincirleme geçiş...

004. DEMİRCİ ATÖLYESİ (DIŞ/ GÜN-GECE) Ustalar, Kalfalar, Çıraklar.

Müzik sürüyor...

Kliptik anlatımla, atölyede hummalı bir çalışma... Çekilen körükler, dövülen demirler... Su verilen ve çeşitli tüfeklere alıştıran süngüler. Fonda, bazı çalışanlar bir köşede uyuyor...

Zincirleme geçiş...

DETAY... Cephede çekilmiş tipo baskı bir Hakimiyeti Milliye fotoğrafı...

Zincirleme geçiş...

005. MARANGOZ ATÖLYESİ (DIŞ/ GÜN-GECE) Ustalar, Kalfalar, Çıraklar.

Müzik sürüyor...

Kliptik anlatımla, atölyede hummalı bir çalışma... Çalışan testereler, baltalar, rendeler ve keserler... Çakılan çiviler... Tamir edilen arabalar, tekerlekler... Fonda, bazı çalışanlar bir köşede uyuyor...

Zincirleme geçiş...

DETAY... Telgrafçı gelen telgrafın Mors alfabesini yazıya çeviriyor...

Zincirleme geçiş...

006. SARAÇ (İÇ/ GÜN-GECE) Musa Ağa, Nezihe Nine, Kalfalar, Kadınlar, Çıraklar.

Müzik sürüyor...

Kliptik anlatımla, atölyede hummalı bir çalışma... Atlar için deriden koşu takımları, askerler için, çizme, çarık vb. şeyler üretiyor, bazı eskileri onarıyorlar... Fonda, bir kısım insanlar kenarda köşede uyuyor...

Zincirleme geçiş...

DETAY... Cephede çekilmiş tipo baskı bir Hakimiyeti Milliye Gazetesi fotoğrafı...

Zincirleme geçişle...

007. DİKİMEVİ (DIŞ/ GÜN-GECE) Gülşen, Seyide Hanım, Fgr. AKMHC Cemiyet Üyesi Kadınlar, Fgr. Yeniyetme Kızlar.

Müzik sürüyor...

Kliptik anlatımla, Atölyede hummalı bir çalışma... Askerler için her tür üniforma ve elbise çizen, kesen ve diken kadınlar. İşçi olmadıkları belli olan, Gülşen, Seyide Hanım ve Cemiyet Üyesi Kadınlar yardım ediyor... Fonda, bir kısım kadınlar kenarda köşede uyuyor...

Zincirleme geçiş...

DETAY... Telgrafçı gelen telgrafın Mors alfabesini yazıya çeviriyor...

Zincirleme geçiş...

008. KARARGÂH / TALİM ALANI (DIŞ/GÜN) İhtiyat-ı Zabitan Teavün Cemiyeti (İZTC) Bşk. Binbaşı Emrullah Bey, Sefer Çavuş, İki Talim Çavuşu, (Taş) Mektepliler, Fgr. 80 gönüllü, Fgr. 20 Medrese Talebesi, Zehra, Gülşen, Hediye, Seyide Hanım, Fgr. 15 AKMHC üyesi kadın.

Müzik sürüyor...

İki takım (80 kişi) gönüllü ve 20 medrese talebesi, başlarında 2 Çavuş ile talim yapıyor. Sefer Çavuş, "U" biçiminde dizilmiş ve içlerinde Zehra, Gülşen, Hediye, Seyide hanım, AKMHC üyesi kadınlara elindeki silahı anlatıyor...

Zincirleme geçiş...

DETAY... Cephede çekilmiş tipo baskı bir Hakimiyeti Milliye Gazetesi fotoğrafı...

Ön jenerik bitiyor...

Zincirleme geçiş...

009. KAYSERİ-ULUKIŞLA ŞOSE YOLU / TEPELER (DIŞ/GECE) Ulukışla Kafilesi...

Müzik sürüyor... Mors tıkırtıları giriyor...

Ulukışla İkmal Kafilesi vadide siluet olarak uzanan telgraf hatları boyunca ilerlerken, kamera yükseliyor telgraf direkleri ve tellerinin üstünde telgraf maniplesinin tıkırtısı başlıyor...

Müzik bitiyor...

010. TELGRAFHANE (DIŞ-İÇ/GECE) Kayseri Müdafaa-ı Hukuk Cemiyeti (KMHC) Bşk. Mazlum Rasim (Can) Bey, Binbaşı Emrullah Bey, Müftü Ahmet Remzi Bey, Ahmet Hilmi Kalaç Bey, AKMHC Cemiyet Bşk. Seyide Hanım, Telgrafçı, Selami.

Mors tıkırtıları sürüyor...

Duvarda asılmış bir Anadolu haritası ve üstüne çizilmiş Sakarya Savaşı'nın krokileri... Şehir Heyeti, Telgrafçı'nın başına toplanmış, adeta nefeslerini tutmuş, gelen ve onun kelime kelime Mors'tan çevirdiği okuduğu telgrafı dinliyorlar. Ankara'dan, Milli Savunma Bakanlığı'ndan gelen telgraf düşmanın tüm cephelerde durdurulduğunu anlatıyor.

TELGRAFÇI

Bir telgraftan uyarlanarak yazılacak son birkaç cümleden sonra... İstek listesi gelmeye başladı efendim...

Heyet, liste gelmeye başlayınca telgraf başından çekiliyor. KMHC Başkanı, köstekli cep saatine çıkarıp,

KMHC BAŞKANI

Derhal, saat 7'te, şehir heyetini toplamalıyız dostlar...

BİNBAŞI EMRULLAH BEY

Bence de.. Hemen Aynalı Gazino'da toplanalım..

Hepsi çıkmak için hazırlanırken KMHC Başkanı da duvardaki haritayı indirmeye ve rulo yapmaya başlıyor. Diğerleri onun teklifini konuşmayı sürdürüyor,

AHMET HİLMİ KALAÇ

Çok erken değil mi? O saatte nasıl toplayacağız?

KMHC Başkanı, az ötede çay bardaklarını toplayan Selami'yi işaret ediyor.

KMHC BAŞKANI

Çaresiz herkesi uyandıracağız... Selami halleder o işi..

Herkes kapıya yöneliyor... Telgrafçı, gelen listeyi yazmayı sürdürüyor...

011. KAYSERİ GENEL / SOKAKLAR (DIŞ/GECE) Telgrafhanedekiler, Müezzin.

Yakın ve uzaktan gelen ezan sesleri...

Sabahın alacakaranlığında Kayseri'nin genel görünüşü... Minare silüetleri, yakından ve uzaktan gelen ezan sesleri... Çeşitli yönlerde dağılan heyet üyeleri... Yükselen kamera, bir minare şerefesinde ezan okuyan Müezzin'i görüyor.

012. AYNALI GAZİNO (İÇ/SABAH) Telgrafhanedekiler, Fgr. 4 Kadın Üye, Mutasarrıf Ethem Bey ve diğer fgr. üyeler

Şehir Heyeti 30 kadar üye ile geniş bir katılımı toplanmış... AKMVC Başkanı Seyide Hanım ve 4 bayan üye daha var. KMHC Başkanı önce telgrafhaneden getirdiği duvara asılmış haritadan göstererek, sonra kürsüye geçerek oturumu yönetiyor,

KMHC BAŞKANI

Hanımevendiler, Efendiler... Gördüğünüz üzere ordumuz zaman zaman geri çekilerek Ankara açıklarında düşman ordusunu durdurdu. Fakat düşman kadar ordumuz da ağır kayıplar vermiş durumda. Bundan böyle, ordumuz gibi biz de gücümüzün son kırıntısına kadar cepheye yardım etmeliyiz, diye düşünüyorum...

KMHC Başkanı önündeki telgraf tomarının üstündeki telgrafı eline alıp konuşmaya başlıyor,

KMHC BAŞKANI (devamen)

Dostlarım... Ankara'nın bizden istekleri var. Yapılan işleri gözden geçirip istekleri tek tek konuşalım derim. İlk madde... İki hafta önce hükümetimizin her ihtimale karşı sultanımızın salonunun millet meclisi salonu haline getirilmesi meselesi.. Dostlarım işi üstüne alan komisyon salonu tamamladı. Toplantıdan sonra salonun son halini görebiliriz. Biliyorsunuz peyderpey gönderilen resmi evrak da mektebin odalarına yerleştiriliyor...

Mutasarrıf Ethem Bey'e bakarak,

KMHC BAŞKANI (devamen)

Dostlarım... Bildiğiniz gibi mutasarrıfımız Ankara'dan göç eden bazı vekil eşlerini ve halkı, boş evlere ve çevre kasabalarımıza yerleştiriyor. Bu konuda sorun var mı Ethem Bey?

MUTASARRIF ETHEM BEY

Yok ama hastaneler doldu. Hastane komisyonu sadece donatmaya değil, sürekli yedek mekan bulup, karar vermeye de yetkili olsun bence...

KMHC BAŞKANI

Bence kabul... Ne diyorsunuz arkadaşlar...

Herkes el kaldırıyor...

KMHC BAŞKANI (devamen)

Ala.. Dostlarım, biliyorsunuz başkomutanımızın yürürlüğe koyduğu Tekalifi Milliye vergisi toplama işini Bnb. Emrullah Bey yürütüyor. Emrullah Bey birkaç cümle ile durumu bize özetlerse...

BNB. EMRULLAH BEY

Kanunu halka çok iyi anlatamadık bence... Yoksa duyan halk varını yoğunu getirip veriyor... Duyuru için daha iyi çalışmalıyız. Yalnız, ayrıca nakte de ihtiyacımız var. Daha önce arz etmiştim...

AHMET HİLMİ BEY

Evet... Bunu dün konuştuk. Tüccarlar ve Ahi ocakları bugün kendi aralarında nakit toplamaya başlayacak Emrullah Bey...

KMHC BAŞKANI

Dostlarım, biliyorsunuz Ankara'dan Kuva-yı Milliye müfrezelerinin nizami ordumuzun emrine girip, resmi kıyafet giymesi kararı çıkmıŐtı. Kıyafetler bitiyor sanırım. Öyle değil mi Seyide Hanım?

SEYİDE HANIM

Bir-iki gün değil... Dikimevi gece-gündüz çalıştı ve bitti. Bugün teslim ediyoruz.

KMHC BAŞKANI

Çok iyi... Söz atölyelerden açılmışken, vardiyalarının 24 saat çalışması lazım geldiğini söyleyen arkadaşlarımız var. Bu konuda söz almak isteyen...

MÜFTÜ AHMET REMZİ BEY

Konuşacak bir şey yok bence... Atölyeler zaten böyle çalışıyor. İmamlar bile namazlarını kazaya bırakıp atölyelerde çalışıyor. Mesele vardiyaları düzenli kılmak... Bunu bana bırakın...

KMHC BAŞKANI

Sağolun Müftü Efendi... Dostlarım, bugün asıl konuşmamız gereken iki önemli konu var. Birincisi yolların güvenliği, ikincisi cepheye gidecek ikmal kafileleri.. Emrullah Bey durumu bize bir özetlerse..

BNB. EMRULLAH BEY

İsyanlardan kalan büyük çapulcu çeteler temizlendi sayılır. Ama kalanlar Ankara-Kayseri yoluna çıkıyor. O yüzden yolun iki tarafına hareketli müfrezeler koymalıyız. Haşim Kaptan iç bölgelerde.. ama Hasan Efe'ye yeni bir-iki müfreze kurabilir.

013. KAYSERİ-ULUKIŞLA YOLU / VADİ YOL KENARI (DIŞ/ SABAH) Hasan Efe, Cemil, Hamdi, Fgr. 20 atlı Müfreze Neferi, Çete Başı, Fgr. 10 Çete Üyesi.

Vadideki çatışmada yankılanan kurşun sesleri...

Başlarında Hasan Efe'nin olduğu bir Kuva-yı Milliye Müfrezesi, sardığı bir çapulcu çetesi ile çatıŐıyor. Müfreze neferleri taŐtan taŐa sekerek, çetenin çevresini sarıyor. Çete elemanları paniklemiş durumda, rastgele ateş ediyorlar. Siper almış çete elemanlarından ikisi panik halinde kaçmaya kalkınca vuruluyor... // Hasan Efe, kendi neferlerine bağırıyor...

HASAN EFE

Sakin olun çocuklar... Paniklediler... Bir yere kaçamazlar artık.

Hasan Efe aşağı doğru bağırıyor.

HASAN EFE

Hey!... Boşuna uğraşmayın.. Etrafınız sarıldı.. Atın silahları, teslim olun !..

Vadinin dibinde kısa bir sessizlik oluyor. Çete elemanları silahlarını atmaya başlıyorlar.

ÇETE BAŞI

Ateş etmeyin, teslim oluyoruz!..

HASAN EFE

Tamam çocuklar... Çemberi daraltıp, dikkatle yaklaşın..

Çete elemanları ellerini kaldırarak bir araya toplanarak teslim olurken, müfreze de çemberi daraltarak yaklaşıyor.

Kesme ile geçiş...

Teslim olmuş çete ve onları saran Müfreze neferleri... Bir nefer onların yere attığı mavzerleri topluyor... Hasan Efe, çete elemanlarının önünde durup,

HASAN EFE

Çapulcu herifler... Millet bir avuç kalmış vatani için canını bile verirken... Siz hala bu yoksul milleti soyuyorsunuz. Bana kalsa hepimizi burada gebertirdim.. ama hakkınızda İstiklal Mahkemesi karar verecek...

Hasan Efe neferlerine dönerek,

HASAN EFE

Cemil!.. Bunları köyde bir dama kapatıp Muhtar'a teslim et. Biz yol boyuna çıkacağız. Bizi orada bulun.. Şu tüfekleri de yanımıza alalım. Rastlarsak Mülazım Kamil'in kafilesine veririz.. cepheye gönderirler.. Haydi atlara...

Cemil ve diğer neferler çete elemanlarını bağlarken, Hasan Efe yanına aldığı iki adam ve mavzerlerle uzaklaşıyor.

014. AYNALI GAZİNO (İÇ/SABAH) 12. sahnedeki Şehir Heyeti

Şehir Heyeti toplantısı sürüyor... KMHC başkanı durumu özetliyor.

KMHC BAŞKANI

Tamam o zaman, Hasan Efe medreseli gençlerle bir müfreze kursun. Bu arada biz de Haşim Kaptan'a ikinci bir müfreze hazırlıyoruz. O halde, ikmal kafilelerinin halline geçelim, derim... Çünkü çok acil istekler var. Emrullah Bey buyurun...

EMRULLAH BEY

Evet... Sanırım Mülazım Kamil ve kafilesi bugün burada olur. Ama diğerlerinin dönüşü 3- 5 gün sürer...

KMHC BAŞKANI

Yani Mülazım Kamil yarın sabah tekrar yola çıkabilir mi?

EMRULLAH BEY

O her zaman her işe çıkar.. Kafile, müfreze fark etmez. Ama Kamil birkaç gün şehirde kalıp bana yardımcı olsun istiyorum. Çünkü karargahta neredeyse kimse kalmadı... Sabahki kafileyi Bekir Çavuş götürülebilir bence...

KMHC başkanı yandaki telgrafa uzanıp,

KMHC BAŞKANI

Bu arada, Nazırlık bazı ikmal malzemelerini artık Ulukışla ve Yahşihan yerine direkt Polatlı/Malıköy'e gönderilmesini istiyor.

SEYİDE HANIM

Biz, ordu nereye istiyorsa oraya göndereceğiz, tabii ki...

KMHC Başkanı masayı toplamaya başlayarak,

KMHC BAŞKANI

O zaman... unuttuğumuz bir şey yoksa... Şu nakit toplama işini de hatırlatarak... toplantıyı bitiriyorum...

Herkes ayaklanıp çıkmak için hazırlanırken, Selami Ankara'dan gelen bir tomar Hakimiyet-i Milliye Gazetesi ile içeri giriyor.

SELAMİ

Gazeteler geldi Reis Bey... Dünkü de bugün gelmiş...

KMHC BAŞKANI

Hemen birer tane ver bize... Hepsi o kadar mı?

SELAMİ

Yok Reis Bey... Diğerlerini doğruca mektebe gönderdim.

KMHC BAŞKANI

İyi yapmışsın. Gerisini Gülşen Hanım ve mektepliler halleder...

Müzik giriyor...

Hepsi birer gazete alıp göz atıyor ve haberleri birbirlerine göstererek çıkışa yöneliyorlar.

015. ÖĞRENCİ YURDU / BAHÇE-YEMEKHANE ÖNÜ (DIŞ/SABAH) Ali, Nezihe Nine, Aşçı Cevdet.

Nezihe Nine ve onun koluna girmiş torunu Ali, ağır adımlarla yurdun bahçesine giriyorlar.

Süregelen Müzik bitiyor...

Yaklaştıkça Ali'nin şikayetçi sesi yükseliyor.

ALİ

Yahu bu yaptığın iş mi Nine? Sabaha kadar uyumayıp bir çorap ördüm, diyorsun. Peki bütün gün atölyede nasıl çarık diyeceksin, böyle uykusuz?

NİNE

N'olmuş? Bak kış geliyor. O çorap sayesinde bir neferin ayağı sıcak kalacak...

İkisi yemekhanenin kapısına gelince Aşçı'nın boş masalara servis açtığı görüyorlar.

ALİ

Hoppala... Cevdet Emmi, bizimkiler kalkmadı mı hala?

AŞÇI

Herhalde... daha gelmediler...

Ali sinirlenip,

ALİ

Sen çorbana başla Nine... Ben şimdi geliyorum...

Ali bir diğer kapıya yöneliyor...

016. ÖĞRENCİ YURDU / KOĞUŞ (İÇ/SABAH) Ali, Ahmet, Ömer, Halil, vd.

Ali yatakhaneinin kapısını açınca arkadaşlarını gerçekten uyumuş kalmış olduğunu görüyor. Ali önce kapıya vuruyor, sonra da yatakları tek tek dolaşıp onları dürtüyor,

Kapıya vurulma sesi...

ALİ

Hey uyanın, uyanın!... Uykucu tembel tenekeler. Düşman kapıda, siz hala uyuyorsunuz... Ahmet hadi kalk, Ömer sen de... Halil zıpla... hadi.. çorbalar soğuyor...

En candan arkadaşları bunlar... Ömer kalkmayıp, yatakta arkasını dönünce, Ali de onun başucunda suyu başına döküyor. Ömer fırlıyor, Ali kapıya doğru kaçıyor...

ALİ

Hadi beyler sallanmayın.. çorbalar soğuyor...

017. GÜLŞEN EV / SALON (İÇ/SABAH) Gülşen.

Müzik giriyor...

Komodinin önünde saçlarını taramayı bitiren Gülşen (Hanım)(28), köşedeki çeyiz sandığının üstündekileri yana kaldırıp, çömeliyor ve yavaşça sandığı açıyor. Giysi dolu sandıkta, en üstte ters çevrilmiş bir çerçeve (fotoğraf) ve fotoğraf makinesi var. Gülşen göz attığı çerçeveyi ve makineyi alıp komodine koyuyor ve en üstteki ağız büzgülü askeri torbayı alıp açıyor. En üstteki (mülazım) üniforma takımını almadan önce bir an duralayıp bakıyor. Ama sonra onu ve diğer erkek giysilerini alıp hızlı hızlı torbaya koymaya başlıyor.

Kesme ile geçiş...

Gülşen, torbanın ağızını büzüp ayağa kalkıyor ve komodinun üstündeki çerçeveye bakıyor. Bu kez onu aynanın yanındaki çiviye asıyor ve bir kez daha bakıyor. Sonra, torbayı alıp odadan çıkıyor. Ekranında kalan fotoğrafta, arkadaş oldukları belli iki mülazım var. Mithat ve Kamil?... Mithat objektife bakarken, Kamil ona bakıp gülümsüyor.

018. KAYSERİ-ULUKIŞLA ŞOSE YOL / YOKUŞ (DIŞ/SABAH) Kamil, Ulukışla Kafilesi aynen..

Müzik sürüyor...

Dürbünle bakan (Mülazım evvel) Kamil, şose yolun yanındaki bir tümsekte, atının üstünde durmuş, etrafı tarıyor. // Dürbünün gördüğü bozkırda kimse yok... // Hafif yokuş şosede ise bir ikmal kafilesi kendisine doğru ağır ağır yaklaşıyor. İnsanlar kağnıları itiyor. Kafilenin arkasında kendisi gibi bir atlı, Bekir (Gazi) Çavuş gözcülük yapıyor. Kamil, onların yanına varmak için şoseye inmeye başlıyor...

Müzik bitiyor...

Kamil kafilenin yanına varınca,

KAMİL

Ha gayret arkadaşlar geldik, Kayseri şu iki tepenin arkası...

Kamil, Kasım Dede'nin ittiği kağnının yalpalayan tekerine bakıp, atından iniyor ve eğilip kağnının dingiline bakıyor. Türkçeyi Kürt şivesiyle konuşan Kasım Dede ona bakıp,

KASIM DEDE

Korkma Kamil Mülazım, bi'şey olmaz ona...

KAMİL

Son anda bir aksilik olmasın istiyorum..

Kamil de kağnyı itmeye başlıyor.

KASIM DEDE

Gelecek sefer bizi gene Ulukışla'ya mı gönderirler acep?

KAMİL

Ona Milli Müdafaa Nazırlığı karar veriyor Kasım Emmi.
Başka da iki ihtimal var zaten.. Yahşihan ve Polatlı...

KASIM EMMİ

Cepheye en yakını hangisi?

KAMİL

Polatlı...

KASIM EMMİ

İnşallah oraya gider, cepheyi görürüz...

KAMİL

Cepheyi zor görürüz Kasım Emmi. Merkez depo cepheye bir günlük yoldur.

KASIM DEDE

Daha yakın istasyonlar da var ama?..

KAMİL

Var, 5 km. kadar yakın, nokta istasyonlar var. Ama oralar harp alanı sayılır. Orada ikmal takımları görevlidir... Çok zorda kalınmazsa bizim gibi kabileleri oralara sokmazlar.

Kasım Dede düşünüp tartarak değişik bir soru soruyor...

KAMİL

Fırsat bulup soramadım Kamil Mülazım... Sen nerede gazi oldun? Üstünde hiç imare yok gibi...

Kamil karnını açıp, eliyle göstererek,

KAMİL

Çanakkale 27. Alay'da... Bak burada... Şarapnel öyle biçmiş ki, barsaklarım dışarı çıkmış... Hızlı yürüyünce tıkanıp kalıyorum. Bu yüzden cepheye almıyorlar zaten...

KASIM DEDE

Ovv, Allah korumuş...

Kamil tekrar kağnıyı itmeye başlıyor,

KAMİL

Ben yaşadım ama.. beni kurtarmak için siperden çıkan arkadaşım Mithat şehit oldu...

KASIM DEDE

Ruhu şad olsun...

Kabile ilerlerken yol kenarındaki alçak tepede üç atlı durmuş onlara bakmaktadır. Onları fark eden Kamil durup dürbünüyle onlara bakıyor,

KAMİL

Hasan Efe bu...

Müzik girip çıkıyor..

Kamil ve Hasan Efe karşılıklı el sallıyorlar. Hasan Efe ve iki adamı tepeden onlara doğru inmeye başlıyorlar...

019. ZEHRA EV ÖNÜ / SOKAK (DIŞ/SABAH) Zehra, Hediye, Hatice, Fgr. Kadın

Zehra Kadın elinde tuttuğu iki çuvalla evin dış kapısından dışarı çıkıp, arkasına bakıyor ve biraz kızıp, açık kapıdan içeri sesleniyor,

ZEHRA (KADIN)

Hediye!.. Hadi kızım, geç kalıyoruz...

Zehra Amerikan bezi boş un çuvallarını silkelerken Hediye de saçını düzelterek dışarı çıkıyor. Hediye çıkan tozdan kendini sakınarak,

HEDİYE

Saçımı tarıyordum ana...

ZEHRA

Kızım biz neden aynı anda kapıdan çıkamıyoruz senle ha... Saçını erken tarasana... Al şunu... Dün akşam ben bütün komşulara tembih ettim. Sen karşı yakayı takip et, ben de bu yanı, hadi...

Kendisi yan komşunun kapısını çalarken, Hediye de karşı taraftaki bir kapıya yöneliyor.

ZEHRA

Hatice abla! Benim Zehra...

Kısa bir süre sonra, Hatice Kadın kucağında tuttuğu giysilerle kapıyı açıyor...

ZEHRA

Abla? Bu ne? Herkes senin gibi verirse araba ile dolaşmamız lazım...

HATİCE

Ai kızım Zehra al, helali hoş olsun...

Çaldığı kapıdan çıkan bir Kadın da Hediye'nin çuvalına bazı giysiler koyuyor...

Müzik giriyor...

Ana-kız daha sonra bir sonraki kapılara yöneliyorlar...

020. KAYSERİ-ULUKIŞLA ŞOSE YOL (DIŞ/SABAH) Kamil, Hasan Efe, Ulu Kışla Kafilesi, 2 Kuvay-ı Milliyeci

Bir araya gelmiş Kamil ve Hasan Efe atlı olarak önde, kafile arkada, şose yolda ilerliyor. // Çeteden toplanan mavzerler bir arabaya konmuş...

Süregelen Müzik bitiyor...

Birkaç gündür Kayseri'den uzak kalmış Kamil ve Hasan Efe son durumları konuşuyorlar,

HASAN EFE

... Peki meclis Kayseri'ye taşınacak mı dersin?

KAMİL

Valla, ordumuz Ankara'ya doğru epey geri çekildi ama Başkomutanımız hala taşınma emri vermedi. Demek ki o kadar tehlike yok. Varınca göreceğiz...

Müzik giriyor...

Kafile yorgun argın ilerliyor...

021. ZEHRA EV ÖNÜ / SOKAK (DIŞ/SABAH) Zehra, Hediye, Fadime

Zehra ve Hediye giysi toplamaya devam ediyorlar.

Müzik bitiyor...

Hediye bir teyzenin verdiği Amerikan bezinden yapılmış perdeyi, sokağın karşısındaki annesine göstererek,

HEDİYE

Ana Fadime teyze Amerikan bezi perdesini veriyor. Alayım mı?

ZEHRA

Al tabi kızım, boyar nefer elbisesi dikeriz... Sağol Fadime abla..

Çuvallar şimdiden dolmuş...

HEDİYE

Anaa.. Benim çuval doldu bile...

ZEHRA

Benimki de doldu. Bunları ancak götürürüz. Gidelim. Daha emniyete, hastaneye, karargaha gideceğiz. Emine'ye söyleyelim, gerisini o tolasın artık...

Müzik giriyor...

Zehra bir çuvalı bir kulağından tutup sırtına atınca, Hediye de aynı şeyi yapıyor. İki birbirlere yaklaşıyor, sokak boyunca uzaklaşıyorlar...

**022. KAYSERİ SULTANİSİ / SINIF-BAHÇE (İÇ-DİŞ/SABAH) Gülşen, Mektepliler,
Sultani Müdürü, Heyet ve Komisyon Üyeleri**

Gülşen, elinde açık tuttuğu bir kitap ile sınıflardan birinde, edebiyat dersi yapıyor...

GÜLŞEN

Tabii çocuklar, o zamanın halk şairleri o kadar güzel
Türkçe kullanıyorlardı ki... Yunus Emre mesela...

Gülşen anlatırken sınıfın dışarı baktığını fark ediyor. Kendisi de cümlesini yarım bırakıp
dışarı bakıyor. O sıra sultaninin TBMM salonunu görmek için gelmiş şehir heyeti üyeleri avluda
Sultani'nin Müdürü tarafından karşılanıyor. Birlikte salona doğru yürüyorlar... Ali, Gülşen Hanım'ın
susmasını fırsat bilip,

ALİ

Gülşen Hanım, Meclis ne zaman buraya taşınıyor acaba?

Gülşen bir gözü dışarıda,

GÜLŞEN

Belli değil Ali... Biliyorsunuz salon her ihtimale karşı
hazırlandı. Ne diyordum? Yunus Emre ve daha
sonraki bütün ozanlar...

**023. KAYSERİ SULTANİSİ / SALON (İÇ/SABAH) Sultani Müdürü, Heyet ve
Komisyon Üyeleri, Fgr. Çalışanlar, Fgr. Temizlikçi Kadınlar**

Müzik giriyor...

Şehir heyetinin bazı üyeleri ve Sultani'nin Müdürü TBMM haline getirilmiş salonunun son haline
bakıyor, son rötuşları ve temizlik yapanlara "kolay gelsin" diyorlar.

**024. KAYSERİ-ULUKIŞLA ŞOSE YOL (DİŞ/SABAH) Kamil, Hasan Efe, Bekir Çavuş,
İki Nefer, Kafile kişileri aynen...**

Kafile yorgun argın ilerliyor.

Müzik bitiyor...

Önde ilerleyen Kamil ve Hasan Efe sohbet etmeyi sürdürüyor.

HASAN EFE

Peki bu Fransız ve İngiliz gavuru Güney'de ve Adana'da
yeni haltlar karıştırır mı dersin?

KAMİL

Belli olmaz ki Hasan Efe.. İhtimal Yunanlıların
bir sonuç almasını bekliyorlar...

Giderek artan uçak sesi...

Kamil, bir ses duyar gibi olunca gökyüzüne bakıp, kulak kabartıyor... // Gökyüzünde bir uçak
belirmiştir... // Kamil hızla atını çevirip, uçağın göstererek, kafileye doğru bağırıyor...

KAMİL

Tayyareee!... Herkes siper alsıınn!..

Tüm kafile durup uçağa bakıyor ve hızla arabaların diğer yanına geçip siper alıyor... //
Bir (Fransız) uçağı hızla yaklaşıyor ve üstlerine bir tomar bildiri atıp, Kayseri yönüne doğru uzaklaşıyor.
// Siper aldıkları yerden bildirilere bakanlar, çıkıp yere düşen bildirileri toplamaya başlıyor. Kamil ise
atından inmeden, bir çalının üstüne düşen bildiriye alıyor ve hızla göz atıyor. Hasan Efe'ye doğru
yaklaşarak,

**022. KAYSERİ SULTANİSİ / SINIF-BAHÇE (İÇ-DIŞ/SABAH) Gülşen, Mektepliler,
Sultani Müdürü, Heyet ve Komisyon Üyeleri**

Gülşen, elinde açık tuttuğu bir kitap ile sınıflardan birinde, edebiyat dersi yapıyor...

GÜLŞEN

Tabii çocuklar, o zamanın halk şairleri o kadar güzel
Türkçe kullanıyorlardı ki... Yunus Emre mesela...

Gülşen anlatırken sınıfın dışarı baktığını fark ediyor. Kendisi de cümlesini yarım bırakıp dışarı bakıyor. O sıra sultaninin TBMM salonunu görmek için gelmiş şehir heyetli üyeleri avluda Sultani'nin Müdürü tarafından karşılanıyor. Birlikte salona doğru yürüyorlar... Ali, Gülşen Hanım'ın susmasını fırsat bilip,

ALİ

Gülşen Hanım, Meclis ne zaman buraya taşınıyor acaba?

Gülşen bir gözü dışarıda,

GÜLŞEN

Belli değil Ali... Biliyorsunuz salon her ihtimale karşı
hazırlandı. Ne diyordum? Yunus Emre ve daha
sonraki bütün ozanlar...

**023. KAYSERİ SULTANİSİ / SALON (İÇ/SABAH) Sultani Müdürü, Heyet ve
Komisyon Üyeleri, Fgr. Çalışanlar, Fgr. Temizlikçi Kadınlar**

Müzik giriyor...

Şehir heyetinin bazı üyeleri ve Sultani'nin Müdürü TBMM haline getirilmiş salonunun son haline bakıyor, son rötuşları ve temizlik yapanlara "kolay gelsin" diyorlar.

**024. KAYSERİ-ULUKIŞLA ŞOSE YOL (DIŞ/SABAH) Kamil, Hasan Efe, Bekir Çavuş,
İki Nefer, Kafile kişileri aynen...**

Kafile yorgun argın ilerliyor.

Müzik bitiyor...

Önde ilerleyen Kamil ve Hasan Efe sohbet etmeyi sürdürüyor.

HASAN EFE

Peki bu Fransız ve İngiliz gavuru Güney'de ve Adana'da
yeni hatlar karıştırır mı dersin?

KAMİL

Belli olmaz ki Hasan Efe.. İhtimal Yunanlıların
bir sonuç almasını bekliyorlar...

Giderek artan uçak sesi...

Kamil, bir ses duyar gibi olunca gökyüzüne bakıp, kulak kabartıyor... // Gökyüzünde bir uçak belirmiştir... // Kamil hızla atını çevirip, uçağın göstererek, kafileye doğru bağırıyor...

KAMİL

Tayyareee!... Herkes siper alsınnn!..

Tüm kafile durup uçağa bakıyor ve hızla arabaların diğer yanına geçip siper alıyor... // Bir (Fransız) uçağı hızla yaklaşıyor ve üstlerine bir tomar bildiri atıp, Kayseri yönüne doğru uzaklaşıyor. // Siper aldıkları yerden bildirilere bakanlar, çıkıp yere düşen bildirileri toplamaya başlıyor. Kamil ise atından inmeden, bir çalının üstüne düşen bildiriyl alıyor ve hızla göz atıyor. Hasan Efe'ye doğru yaklaşıyor.

KAMİL

Yine aynı terane... Moralimizi bozmaya çalışıyorlar...
Hasan Efe, ikimiz hemen şehre gidelim, derim.

HASAN EFE

Haklısın, gidelim...

Kamil kafilenin arkasında gözcülük yapan Bekir Çavuş'a bağırarak,

KAMİL

Bekir Çavuş!.. Biz Hasan Efe ile hemen şehre gidiyoruz.
Kafile sana emanet!...

BEKİR ÇAVUŞ

Tamam komutanım...

Hasan Efe de Bekir Çavuş'un yanındaki iki adamına seslenerek,

HASAN EFE

Siz benle, siz de kafile ile kalın çocuklar...

İkisi, Kayseri yönüne doğru çevirdikleri atlarını topuklayıp uzaklaşıyorlar...

025. VADİ / ŞOSE YOL (DIŞ/ SABAH) Kamil, Hasan Efe

Müzik sürüyor...

Kamil ve Hasan Efe şehre doğru dörtmala at sürüyorlar.

026. KAYSERİ ÜSTÜ GÖKYÜZÜ(DIŞ/ SABAH)

Müzik sürüyor...

Aynı uçak bu kez Kayseri semalarında, havada tur atarak bildiri atıyor...

027. KAYSERİ SULTANİSİ / SINIF-BAHÇE (İÇ-DIŞ/SABAH) Gülşen, Ahmet, Ali, Sınıf aynen...

Mektepliler derste... Gülşen Hanım, elindeki bir resmi göstererek, derse devam ediyor...

GÜLŞEN

Mesela, kopuzu bilirsiniz. O da Asya üzerinden, Horasan'a,
oradan buralara gelip yayılmış... Daha çok Kayseri, Kırşehir,
Ankara civarında çalınıyor...

Uçağın sesini duyan talebeler dışarı bakmaya başlıyor,

GÜLŞEN

N'oluyor yine?

AHMET

Tayyare Gülşen Hanım... Yine bildiri atıyor galiba...
İşte bakın...

Gülşen pencereye doğru yürüyünce, talebeler de pencereye doğru uzanıyorlar. Sultani'ye doğru gelen uçak bir tomar bildiri atıp, geçip gidiyor...

GÜLŞEN

Alçaklar!.. Moralimizi bozmak istiyorlar... Pardon
çocuklar, kaba konuştum. Siz bekleyin, ben şimdi geliyorum...

...diyor ve telaşla kapıya yöneliyor... Gülşen çıkınca çocukların hepsi pencereye yığılıyor...

Müzik giriyor...

028. KAYSERİ SULTANİSİ / SALON (İÇ/SABAH) Sultani Müdürü, Şehir Heyeti

Heyet hala salona bakıyor... Selami salona telaşla girip,

SELAMİ

Tayyare Reis Bey, tayyare!.. Kağıt atıyor gene...

Hepsi telaşla dışarı yöneliyorlar...

029. KAYSERİ SULTANİSİ / BAHÇE (DIŞ/SABAH) Gülşen, Sultani Müdürü, Heyet.

Müzik girip çıkıyor...

Gülşen koşarak avluya gelip, yere düşen bildirilerden birini alıp okumaya başlıyor. O sıra heyet üyeleri de dışarı çıkıyor ve yerdeki bildirilerden birer tane alıp okumaya başlıyorlar. KMHC Başkanı, Müdür ve Gülşen'e doğru yaklaşarak,

KMHC BAŞKANI

Müdür Bey, Gülşen Hanım.. İzin verirseniz çocuklar hemen gazeteleri şehre dağıtsın. Karşı bir hamle olur...

SULTANİ MÜDÜRÜ

Haklısınız...

Gülşen sınıf pencerelerine yığılan bütün talebeleri eliyle dışarı çağırıyor,

GÜLŞEN

Çocuklar koşun, gelin!..

Bütün sınıflardaki talebeler sanki bu işareti bekliyorlar. Hepsi pencerelerden hızla çekiliyorlar.

030. KAYSERİ ÜSTÜ GÖKYÜZÜ (DIŞ/ SABAH)

Müzik girip çıkıyor...

Uçak Kayseri semalarında, havada tur atarak bildiri atmaya sürdürüyor...

031. KÜLLİYE-AHİ OCAĞI / SALON (İÇ/ SABAH) Musa Ağa, Esnaflar.

Musa Ağa ve Esnaf (Erenler!) büyük salonu çeviren divanlarda oturmuş... Kapıdan giren bir Esnaf selamını verip ve ortadaki açık sandığa para koyup, yana ilişiyor. Onun gelişi ile sözünü kesmiş Musa Ağa,

MUSA AĞA

Hoş geldin Mehmet Ali... Dediğim gibi erenler... Şimdi verelim verebileceğimizi.. gavuru bir kovalım şuradan...
Sonra buluruz eski halimizi...

İçeri telaşla giren bir başka Esnaf, Musa Ağa'ya bir bildiri uzatıyor...

1. ESNAF

Tayyare!.. Tayyare, gene bu kağıtlardan atıyor Musa Ağam..

Musa Ağa kalkmak için davranıyor,

MUSA AĞA

Bak şu kefereye?..

O kalkınca, dışarı çıkmak için hepsi kalkıp kapıya yöneliyor.

032. KAYSERİ ÜSTÜ GÖKYÜZÜ (DIŞ/ SABAH)

Müzik girip çıkıyor...

Uçak Kayseri semalarında, havada tur atarak bildiri atmaya sürdürüyor.

033. TİCARET ODASI (İÇ/ SABAH) Ahmet Kalaç, vd. Fgr. Tüccarlar

Şehrin ileri gelen tüccarları bir masa etrafında oturmuş... Ahmet Bey topladığı paraları sayıp, masadaki oymalı tahta kutuya koyarken, dışarıdan gelen uçak sesini duyuyor.

AHMET BEY

Ooo... Lazım geleni bayağı aştık.. 14.300 lira... Musa
Ağa da getirince... N'oluyor? Yine bir tayyare...

Hepsi kalkıp pencereye yaklaşıyor.

034. KAYSERİ MÜDAFAA-İ VATAN KADINLAR CEM. SALONU (DIŞ/SABAH) Seyide, Zehra, Hediye, diğer fgr. üyeler

Cemiyet kadınları da pencereye yığılmış, bildiri atan uçağı izliyorlar... Odanın bir tarafı çuval dolu... Zehra Kadın ve kızı Hediye de burada...

ZEHRA

Hediye!.. Koş kızım, birini getir de okuyalım...

035. KAYSERİ /ÇARŞI-MEYDAN (DIŞ/ SABAH) Esnaf, Kayserililer...

Müzik girip çıkıyor...

Uçak bildiri atmaya devam ediyor. Ona bakan ve düşen bildirileri alıp okumaya başlayan esnaf ve diğer Kayserililer...

036. KAYSERİ SULTANISI / BAHÇE (DIŞ/SABAH) Kamil, Hasan Efe, önceki sahnedekiler...

Gülşen iki tomar gazeteyi önüne koymuş, önünde sıralanmış talebelere 10-15'er gazete veriyor. Gazete alanlar yan tarafta beklerken gazeteye göz atıyorlar. Gülşen çocuklara dönerek,

GÜLŞEN

Çocuklar... Gerekirse okuma bilmeyen ahaliyi toplayıp
okuyun gazeteyi... Acele etmeyin.. Bugün ders yok...
Yemekten sonra da her günkü gibi atölyelere dağılın,
tamam mı?

MEKTEPLİLER (Labarba)

Tamam Gülşen hanım... / Okuruz... / Tamam...

KMHC Başkanı, Heyet ile bahçenin bir köşesinde toplanmış, kendi aralarında konuşuyor,

KMHC BAŞKANI

Bence ikindi vakti bir de miting yapmalıyız...

1. HEYET ÜYESİ

Bugün mü? Becerebilir miyiz?

MÜFTÜ AHMET REMZİ BEY

Seferber olursak yaparız... Ben hemen minarelerden tellal bağırtırım...

O sıra Kamil ve Hasan Efe de dörtnala bahçeye giriyorlar. Atlarından inip yaklaşıırken çocuklar sestenen Müdür'ü duyuyor.

SULTANİ MÜDÜRÜ

Çocuklar: Gazete dağıtırken, herkesi ikindi sonrası
At Meydanı'ndaki mitinge de çağırın, tamam mı?

KAMİL

Merhaba... Ben de gelirken aynı şeyi düşündüm.

Talebeler hızla kapıya doğru uzaklaşırken, heyet de yürüyerek onları takip ediyor...
Bahçede Gülşen ve Kamil yalnız kalıyorlar. Gülşen kalan 20-30 gazeteyi düzenliyor.
Kamil ona yaklaşıp yaklaşmamakta tereddüt ediyor. Gülşen de bir bakış atıp işini sürdürüyor.

Müzik girip çıkıyor...

Davranışlarından, aralarında olumsuz bir şeyin olduğu belli... Kamil önüne bakarak, yaklaşıyor.

KAMİL

Şey... Ben, özür dilerim. Böyle birden karşına çıktım,
ama vazifel..

Ama Gülşen Hanım onun hiç beklemediği bir şekilde ve olumlu davranıyor.

GÜLŞEN

Anlıyorum.. Ben de senden özür dilerim. Galiba geçen
zaman içinde... sana biraz haksızlık yaptım...

Bu cümle, özrünü söyledikten sonra gitmeye hazır olan Kamil'i hem şaşırtıyor hem de rahatlatıyor.
Fakat Gülşen daha da ileri gidiyor! Göstere göstere kalan gazete tomarının yarısını alıp,

GÜLŞEN

Şey... Madem vazife vazifedir.. şu kalan gazetelerin yarısını
da sen dağıt zaman!..

Kamil bu davete de şaşırıyor. Gayri ihtiyari bir hareketle ona ve gazetelere bakıp, sonra kalan
gazeteleri alıyor ve birlikte yürümek için bekleyen Gülşen'e doğru ilerliyor...

GÜLŞEN

Kafilen geldi galiba?

KAMİL

Yok... Yoldalar daha... Tayyare bildirileri tepemize atınca..
Efeyta ikimiz dörtnele geldik...

Müzik giriyor...

İkisi sultaninin bahçe kapısına doğru yürüyorlar...

037. KAYSERİ / ÇARŞI MEYDANI (DIŞ/GÜN) Mektepliler, Esnaf, Kayserililer

Müzik sürüyor...

Mektepliler koşarak çarşıya giriyor ve dağılıyorlar. Her birinin sesi müzik altında sürüyor...

MEKTEPLİLER

Hakimiyeti Milliye geldi... Harpten haberler... / Hakimiyeti
Milliye alalım, ikindi vakti mitinge gelem... / Gazete alalım,
ikindi sonrası at meydanında... mitinge gelem...

Az ötede başka Mektepliler bildirileri okuyanların yanlarında bilip bir gazete veriyor. Bildiri okuyanlar
da hemen bildiriyi bırakıp gazeteyi okumaya başlıyorlar...

038. CAMİ / AVLU / MINARELER (DIŞ/GÜN) Müftü Ahmet Remzi Bey, Müezzinler, Cemaat

Müzik sürüyor...

Müftü Ahmet Remzi Bey avluda toplanmış cemaate gazete okuyor... Cemaat duyduklarından
memnun... Sonra hepsi birden yukarı bakıyorlar... O sırada Müezzin bağırmaya başlıyor...

MÜEZZİN

Kaysirililer... Bugün ikindi namazından sonra... şehir heyeti bütün Kayserilileri at meydanında yapılacak mitinge çağırılmaktadır... bu çağırımı duyan herkes komşusuna haber versin...

Minareden gözükken uzaktaki bir başka minarede bir başka Müezzîn de benzer bir duyuru yapıyor...

039. ÇARŞI MEYDAN (DIŞ/GÜN) Hasan Efe, Bilal ve 4 fgr. Davulcu, Kayserililer

Müzik sürüyor...

Hasan Efe bulduğu beş davulcu ile çarşı/meydanın bir köşesinde el-kol hareketleriyle bir şey anlattıktan sonra, Bilal ve 4 davulcu şehrin dört bir yanına gitmek için ayrılıyorlar. Hasan Efe, kalan son davulcuya da "vur davula tokmağı" gibisinden bir şeyler söylüyor. Davulcu da vuruyor ve bağırmağa başlıyor...
Fonda, davul sesleri...

BİLAL

Kaysirililer... duyduk duymadık demeyin... Bugün ikindi namazından sonra... şehir heyeti tüm Kayserilileri... at meydanında... mitinge çağırıyor... düşmanı kovmak için... mitinge gel vatandaş...

Hasan Efe yaptığından memnun ona bakıp uzaklaşıyor...

040. ÇARŞI (DIŞ/GÜN) Kamil, Gülşen, Fgr. 5 Yaşlı Kadın, Fgr. Mektepliler

Müzik sürüyor...

Kamil ve Gülşen, birlikte esnafa gazete dağıtıyorlar. Kamil bir dükkanın önünde oturan üç esnafa bir gazete veriyor. Gülşen de bir sonraki dükkançıya kapıdan bir gazete uzattıktan sonra, az arkasında gelen Kamil dönüp,

GÜLŞEN

Biliyorsun, Mithat altı yıl önce şehit düşmüştü!..

KAMİL

Evet, yarın altı yıl doluyor.

Gülşen solukta söylemesi gerekleri kesik kesik ve aralıklı söyleyince, Kamil de biraz tedirgin biraz da meraklı, yarım adım arkasında yürüyor.

GÜLŞEN

Evet... Sen o güne kadar Mithat'ın en yakın arkadaşydın?!
Ve o gün sen.. siperden en önde çıkınca... // ...yaralandın... //
Mithat da sana yardım için... // ... siperden çıktı... // ve şehit düştü...

Müzik giriyor...

İkisi, yoğurt satan köylü kadınlara gazete okuyan bir Mekteplinin yanından geçiyorlar...

041. SARAÇHANE (İÇ/GÜN) Ali, Cemal, Musa Ağa, Nine, Fgr. 4 Mektepli, Fgr. Atölye Çalışanları.

Müzik sürüyor...

Atölyede herkes çalışırken Mektepliler içeri giriyorlar... Nine de burada, çarık dikiyor.

MEKTEPLİLER (Labarba)

Kolay gelsin... / Kolay gelsin...

Ali, Musa Ağa'ya bir gazete uzatıyor.

MUSA AĞA

Hah... Sizin yükler şurada çocuklar... Ali, sen Cemal'le şu iki çuvalı hastaneye götür, olur mu?

Mektepliler, çuvaları dışarı taşımaya başlarken, Musa Ağa hamisi olduğu Ali'yi kenara çekip, Nezihe Nine'ye bir göz atarak,

MUSA AĞA

Ali, evlat gel hele şöyle ... Bana bak ... Ninenle bir şeye ihtiyacınız var mı? Soruyorum, 'yok' deyip duruyor?

ALİ

Yok hakikaten Musa ağam. Sayenizde karnımız doyuyor. Lazım olunca söyleriz.

Müzik giriyor...

Ali de çuvalı sırtına vurup Ahmet'in arkasından yürüyor. Musa Ağa gazeteyi okumak için herkesi çevresine çağırıyor...

042. ÇARŞI (DIŞ/GÜN) Gülşen, Kamil, Fgr. Mektepliler

Müzik sürüyor...

Kamil, Gülşen Hanım ve Mektepliler çarşıda gazete dağıtmayı sürdürüyor.. Gülşen arada fırsat bulunca Kamil'e yine bir şeyler söylüyor.

Süregelen Müzik bitiyor...

GÜLŞEN

Ben geçen zaman içinde anladım... Mithat'ın sadece seni kurtarmak için ölmediğini... Bunu, seni uzaktan izledikçe anladım. Sanırım o gün Mithat da böyle davrandı...

Kamil kendinden emin,

KAMİL

Mutlaka...

Müzik giriyor...

Gülşen yürüyor. Kamil duyduklarından memnun, bir an düşünüp, arkasından yürüyor...

043. SİLAH ATÖLYESİ ÖNÜ (DIŞ/SABAH) Ahmet ve Fgr. 5 Mektepli

Müzik sürüyor...

de buraya bir çek-çek araba ile gelip, hızla içeri yöneliyorlar...

044. SİLAH ATÖLYESİ (İÇ/SABAH) Recep Usta, Kalfalar, Çıraklar, Ahmet, Fgr. 5 Mektepli,

Ahmet ve 5 Mektepli selam verip içeri giriyorlar. Bir tomanın başındaki Recep Usta onları karşılıyor. Ahmet ona bir gazete veriyor.

Süregelen Müzik bitiyor...

Mektepliler ağır sandıkların iplerine birer sopa geçirip kaldırmaya çalışırken, gazeteyi alan Recep Usta, tezgahtan aldığı bir tebeşiri kapıp, sandıkların üstüne bir şeyler yazıyor...

RECEP USTA

Sandıklar karışmasın çocuklar... Bunlar tamir edilen Rus Kurşunu... bunlar bizim imalat...

Mektepliler ikişerli olarak sandıkları götürmeye başlıyorlar. Recep Usta, Ahmet'e takılıyor.

RECEP USTA

N'oldu Ahmet? Hani dün akşam Ali ile yardıma gelecektiniz?

AHMET

Musa Ağa bizi salmadı Recep Usta... Çarık diktik...

RECEP USTA

Ülen hani mühendis olacaktınız? Yoksa saraç mı olacaksınız siz, ha?

Recep Usta giderken Ahmet'in sırtına vuruyor...

Müzik yükseliyor...

Onlar çıkarken atölyedekiler de gazetenin etrafında toplanıyor.

045. KAYSERİ / ÇEŞİTLİ (DIŞ/GÜN) Gülşen, Kamil, Fgr. Kayserililer

Kamil ve Gülşen Hanım gazete dağıtmayı sürdürüyor.

Süregelen Müzik bitiyor...

Gülşen, tam bir dükkanın kapısından içeri girmek üzere iken, duruyor ve,

GÜLŞEN

Kusuruma bakma... Haberini getirdiğin gün ben çok kötü olmuştum. O yüzden sözünü de tamamlamadım sana...

Kamil sözünü bitirmesini bekliyor ama Gülşen devam etmiyor.

Müzik giriyor...

Gazete vermek için dükkana giriyor. Kamil onu anlamaya çalışan bir yüz ifadesi ile arkasından kalıyor.

046. HASTANE / KOĞUŞ-SALON (İÇ/GÜN) Ali, Cemal, Zehra, Hediye, Fgr. Doktorlar, Fgr. Hemşireler, Fgr. Yaralılar

Doktorlar, Hemşireler cepheden gelen yaralılara bakıyor. Bazı sivil Kadınlar, Zehra ve Hediye onlara yardım ediyor.. Cemal, sohbet ederek, taburcu olduğu için hazırlanan bir yaralı askerin çarığına bağlıyor. Getirdiği çuvalı boşaltan Ali ise o sıra yatak çarşaflarını toplayan ve ilk kez gördüğü Hediye'ye bakıp bakıp duruyor.

Süregelen Müzik bitiyor...

Zehra bir yaralının sargısı sarıp bitirirken, kızına bakıp,

ZEHRA

Hediye, elini çabuk tut kızım... Dışarıdakileri de toplayacaksın daha...

HEDİYE

Tamam ana, gidiyorum...

Cemal çarığı bağlamayı bitirirken,

CEMAL

Biz bütün Sultani talebeleri de harbe gitmek istiyoruz ama bizi bırakmıyorlar...

Yan yataktaki yaralı ile uğraşan Zehra onu duyuyor. Biraz kızgın bir dille,

ZEHRA

Konuş Mektepli konuş... Sanki bütün Kayseri işini gücünü bırakmış da sizin harbe gitmenize engel oluyor, öyle mi? Şu zor zamanda herkes üstüne düşeni yapıyor. Siz de öyle? Atıp tutma öyle...

Cemal ne cevap vereceğini bilemiyor.

CEMAL

Şey, ben demek istemiştim ki...

Onun zor durumda kaldığını gören Ali, Ahmet'e sesleniyor.

ALİ

Cemal işin bittiyse, bana yardım etsene...

Cemal hemen oraya seğirtiyor. Hediye elinde sepetle ikisine gülerek, yanlarından geçiyor.

047. HASTANE / BAHÇE (İÇ/GÜN) Ali, Cemal, Zehra, Hediye

Ali hastaneden çıkarken hafiften Cemal'e fırça atıyor!

ALİ

Oğlum sana kaç defa söyledim çeneni tut, diye. Geçen de Gülşen hanımdan azar işittin. Bu Zehra kadını tanımıyorsun? Dağlarda mavzer çalmış biri o. Hani şu bizim mızrak duruşlu kadınlar müfrezesi vardı ya... Onlardanmış.. Böyle çarpar adamı...

O sıra az ötede Hediye elinde bir sepetle çamaşır topluyor. Ali ile bakışıyorlar.

Müzik girip çıkıyor...

Uzaklaşırken gözü arkada yürüyen Ali tökezleyip komik bir şekilde düşüyor. // Hediye gülüyor... // Bu kez de Cemal, Ali ile dalga geçmeye başlıyor.

CEMAL

Bak gördün mü?.. Anası beni kızı seni çarptı f..

Ali'nin gözü hala arkada.

ALİ

Bir kızı olduğunu bilmiyordum. Nasıl, güzel kız değil mi?

Gençler itişe kakışa uzaklaşırken, dışarı çıkmış Zehra onların bu halini görüyor, gülümsüyor ve görmemezliğe geliyor. Geliş kızına yardıma başlıyor. Ali ve Hediye hala bakışıyor. Bu da Zehra'nın gözünden kaçmıyor!...

ZEHRA

Elimizi çabuk tutalım kızım, talime geç kalacağız...

HEDİYE

Tamam ana...

Müzik giriyor...

048. DİKİMEVİ (İÇ/SABAH) Seyide Hanım, Sezal, Kazım, Fgr. 4 Mektepli, Fgr. Cemiyet Üyeleri, Fgr. Kadınlar

Müzik sürüyor...

Kadınlar harıl harıl çalışırken Mektepliler geliyor. AKMHC bşk. Seyide Hanım da burada ve onları, "Geldiniz mi çocuklar?" diye karşılıyor. Dikimevinde bütün kadınlar o sıra büyük bir hastane çadırının dikimiyle uğraşılıyor. Burada da her şey götürmek için hazır. Mektepliler, Kuva-yı Milliye'nin giyeceği yeni asker formalarını çuvalları koymaya başlıyorlar.

049. SOKAK / DİKİMEVİ ÖNÜ (DIŞ/GÜN) Gülşen, Kamil, Sezal, Kazım, Fgr. 4 Mektepli

Mektepliler, çuvallarla dışarı çıkarken Gülşen ve Kamil de oraya geliyorlar.

Süregelen Müzik bitiyor...

Hala geçmişi doğru anlamaya çalışan Gülşen, kapının önünde durup,

GÜLŞEN

O gün... Mithat'ın şehit olma haberini getirdiğin gün...
Cümleleri yarım bıraktırdım sana.. O gün ne diyecektin?

Kamil bu soruyu beklemiyor. Bir müddet hiçbir şey diyemiyor. Gözleri doluyor.

KAMİL

Şey... Artık bir önemi yok. O'na verdiğim sözlerin tamamını
yaptım neredeyse...

Önce Kamil'e sonra arabaya çuvalları yerleştirmeye çalışan Mekteplilere,

GÜLŞEN

Öyle olsun... Karargaha değil mi? Biraz beklersen, ben de
gelirim.. / Hey çocuklar, bizi de bekleyin...

Gülşen'in bu değişiminin şaşkınlığını hala üzerinden atamamış Kamil, Mekteplilere şöyle bir göz
atıp, ayağının ucuyla toprağı eşeliyor...

**050. DİKİMEVİ (İÇ/GÜN) Gülşen, Seyide Hanım, Mektepliler, Fgr. Cemiyet Üyeleri,
Fgr. Kadınlar**

Gülşen içeri girip, sabah bıraktığı, asker torbasını alıyor.

GÜLŞEN

Ben çocuklarla karargaha gidiyorum Seyide Hanım.
Siz gelebilecek misiniz?

Seyide hanım, bir deftere bir şeyler yazıyor.

SEYİDE HANIM

Sen git o zaman Gülşen. Ben şunu bitireyim, öyle gelirim...

Gülşen telaşla çıkıyor.

051. SOKAK / DİKİMEVİ ÖNÜ (DIŞ/GÜN) Gülşen, Kamil, Mektepliler

Gülşen dışarı çıkıp elindeki torbayı Kamil'e uzatıyor.

GÜLŞEN

Bunlar Mithat'ın yedek askeri elbiseleri. Cepheye
gönderecektim.. ama sen kullan isterim...

Kamil şaşırıp, memnun oluyor,

KAMİL

Tabi, seve seve giyerim...

Uzaklaşırken Gülşen talebelere ders çalışıp çalışmadıklarını soruyor.

GÜLŞEN(ses)

Çocuklar bugün ödevlerinizi kontrol edemedim. Yaptınız değil mi?

MEKTEPLİLER(labarba ses)

Yaptık.. / Yaptık..

HALİL (ses)

Valla ben yapamadım Gülşen Hanım... Yorgunluktan sızıp
kalmışım...

Gülüşerek çocuklarla yola çıkıyorlar. Aralarındaki gerilim bitmiş gibidir. Kamil yine de tereddütle,

KAMİL

Şey... Annen baban nasıl?

GÜLŞEN

İyiler... Bağ evinden dönmediler daha... Dönünce bir gün
görürsün onları...

Kamil torbasını arabaya koyuyor.

Müzik giriyor...

052. KARARGÂH /TALİM ALANI / HANGAR ÖNÜ /AĞIL (DIŞ/GÜN) Bnb.
Emrullah Bey, Kamil, Hasan Efe, Bekir Çavuş. Kasım Dede, 2 Talim Çavuşu,
Mektepliler, Fgr. 80 gönüllü, Fgr. 20 Medrese talebesi, Fgr. 10 Kayserili

Müzik sürüyor... Fonda talim çavuşlarının komutları...

İki takım (80 kişi) gönüllü ve 20 medrese talebesi, başlarında 2 Çavuş ile talim yapıyor. Bnb. Emrullah Bey ve Hasan Efe onları seyrediyor. // Mektepliler yükledikleri arabayla gelip, talim yapanların önlerinden geçip, hangara doğru gidiyorlar. // 10 kadar Kayserili hangarın yanına kurulmuş bir Tekalifi Milliye masasının önünde kuyruk olmuş, getirdiklerini teslim ediyor ve bir makbuz alıp gidiyorlar. // Önceden gelmiş bazı Mektepliler onların teslim ettiği şeyleri hangara taşıyor, hayvanları da az ötedeki ağıla götürüyorlar. // Mekteplilerin yerleştiği hangardan çıkan Kamil, kapı önündeki boş arabanın üstünde yemek yiyen Bekir Çavuş, Kasım Dede ve birkaç kişinin yanına geliyor. Onlar yemek teklif ediyorlar ama Kamil sadece ekmeğin bir köşesini koparıyor ve Emrullah Bey ile Hasan Efe'ye doğru yürüyor.

053. KARARGÂH /ATIŞ ALANI (DIŞ/GÜN) Sefer, Zehra, Gülşen, Ali, Hediye, Cemal,
Fgr. Mektepliler, Seyide Hanım, Fgr. Kadınlar.

Müzik sürüyor...

Sefer Çavuş ve Zehra az ötedeki atış alanında kadınlara silah talimi yaptırıyor. Sefer, Seyide Hanım'a yardımcı oluyor. Seyide Hanım ikinci atışını da isabet ettirince çok mutlu oluyor. İşlerini bitirmiş Mektepliler atış alanının arkasında toplanmış, kadınları seyrediyorlar. Zehra ise atış yapan kızının başında ama Hediye Ali ile bakışıyor. İki atışında hedefi vurmuş Gülşen Hanım üçüncüyü kaçırap ayağa kalkıyor.

Müzik bitiyor...

Hediye ikidir karavana atınca Zehra kızın ayağına hızlıca bir tepik vuruyor.

ZEHRA

Gene karavana! Aklın nerede kız senin, ha?

Sefer Çavuş onu görüp, araya giriyor.

SEFER ÇAVUŞ

O kadar sert davranma kıza Zehra kadın? Daha dur hele, kaç atış yaptı kızcağız...

Zehra Kadın kızının başına dikiliyor.

ZEHRA

Avareliği üstünde bugün.. Aklını başına toplasın o zaman. Milletin kurşununu boşa harcıyor!.. Hele bir bunu da vurmasını!..

Sefer Çavuş kızın yanına diz çöküp,

SEFER ÇAVUŞ

Hadi kızım, aldırma sen ona... Anan hastanede melek burada mızrak duruşlu kesiliyor ... Hadi, nefesini tut, göz, gez, arpacık nişan al ve çek tetiği...

Hediye atıyor ve bu kez vuruyor. İkisi Zehra'ya gülümsüyorlar...

Müzik giriyor...

Mektepliler alkışlayınca Sefer Çavuş bir düdük çalıp bağıriyor.

SEFER ÇAVUŞ

Taş Mektep Müfrezesi!.. Hazır ol! Koşar adım talim meydanı, marş marş!

Mektepliler mecburen emirleri uygulayıp uzaklaşıyorlar. Bu kez de onların haline kadınlar gülüyor!..

054. KARARGÂH /TALİM ALANI (DIŞ/GÜN) Bnb. Emrullah Bey, Kamil, Hasan Efe, Sefer Çavuş, 2 Talim Çavuşu, Mektepliler, Fgr. 80 gönüllü, Fgr. 20 Medrese talebesi,

Müzik giriyor...

Talim sürüyor... Görünen o ki Mektepliler çakı gibi asker olmuş... Talim alanının kenarından yürüyen Kamil, Hasan Efe ve Emrullah Bey aralarında bir şeyler konuşarak gelip talim alanının selamlığında duruyorlar. Sefer Çavuş, Emrullah Bey elini kaldırıncaya talimi durduruyor. Müzik bitiyor...

EMRULLAH BEY

Arkadaşlar!.. İki gönüllü takım yarın sabah cepheye gidecek.. Medrese öğrencileri de Hasan Efe ile yol boyu güvenliği için bir müfreze olacak... Giysileriniz dikimevinden geldi. Onları alıp giyinin ve öğleden sonraki mitinge katılın. Sonra gidin ve ailelerinizle vedalaşın. Sabah herkes saat 6.00'da burada olsun. Yemin edip yola çıkılacak. Görevlerinizde başarılar diliyorum

BÜTÜN TALİMDEKİLER

Sağol!..

EMRULLAH BEY(devamen)

Gazanız mübarek olsun... Dağılabilirsiniz...

Hepsi dağılıyor. Mektepliler, Kamil ve Hasan Efe'ye yaklaşıp,

ALİ

Biz neden harbe gitmiyoruz komutanım.../ Biz de hazırız!..

Kamil çaresiz ellerini açarak,

KAMİL

Boşuna uğraşmayın çocuklar. Şehir heyeti ve binbaşım öyle karar vermişse öyledir. Biliyorsunuz askerde emir demir keser.

...diyor ve yürüyorlar. Mektepliler yine dertlerini anlatamamış, söyleniyorlar!..

Müzik giriyor.

055. KAYSERİ SULTANISI / AVLU (DIŞ/SABAH) Gülşen, İki Muallim, Mektepliler. Cemiyet Kadınları,

Müzik sürüyor.

Mektepliler Sultanî'nin avlusunda toplanmış. Daha önceki mitingler için hazırladıkları pankartları açıyor ve Gülşen Hanım ve muallimleriyle birlikte yürüyüşe geçiyorlar...

056. KAYSERİ / ÇARŞI-SOKAKLAR (DIŞ/SABAH) Gülşen, İki Muallim, Mektepliler. Cemiyet Kadınları, Fgr. Kayserili Halk

Müzik sürüyor.

Mektepliler slogan atarak ilerliyor. Halk da onlara katılıyor.

MEKTEPLİLER (labarba)

Sloganlar...

057. MEYDAN (DIŞ/GÜN) Herkes...

Müzik sürüyor.

**054. KARARGÂH /TALİM ALANI (DIŞ/GÜN) Bnb. Emrullah Bey, Kamil, Hasan Efe,
Sefer Çavuş, 2 Talim Çavuşu, Mektepliler, Fgr. 80 gönüllü,
Fgr. 20 Medrese talebesi,**

Müzik giriyor...

Talim sürüyor... Görünen o ki Mektepliler çakı gibi asker olmuş... Talim alanının kenarından yürüyen Kamil, Hasan Efe ve Emrullah Bey aralarında bir şeyler konuşarak gelip talim alanının selamıgında duruyorlar. Sefer Çavuş, Emrullah Bey elini kaldırınca talimi durduruyor.
Müzik bitiyor...

EMRULLAH BEY

Arkadaşlar!.. İki gönüllü takım yarın sabah cepheye gidecek..
Medrese öğrencileri de Hasan Efe ile yol boyu güvenliği
için bir müfreze olacak... Giysileriniz dikimevinden geldi. Onları
alıp giyinin ve öğleden sonraki mitinge katılın. Sonra gidin ve
ailelerinizle vedalaşın. Sabah herkes saat 6.00'da burada olsun.
Yemin edip yola çıkılacak. Görevlerinizde başarılar diliyorum

BÜTÜN TALİMDEKİLER

Sağol!..

EMRULLAH BEY(devamen)

Gazanız mübarek olsun... Dağılabilirsiniz...

Hepsi dağılıyor. Mektepliler, Kamil ve Hasan Efe'ye yaklaşıp,

ALİ

Biz neden harbe gitmiyoruz komutanım.../ Biz de hazırız!..

Kamil çaresiz ellerini açarak,

KAMİL

Boşuna uğraşmayın çocuklar. Şehir heyetl ve binbaşım öyle
karar vermişse öyledir. Biliyorsunuz askerde emir demir keser.

...diyor ve yürüyorlar. Mektepliler yine dertlerini anlatamamış, söyleniyorlar!..

Müzik giriyor.

**055. KAYSERİ SULTANİSİ / AVLU (DIŞ/SABAH)
Gülşen, İki Muallim, Mektepliler. Cemiyet Kadınları,**

Müzik sürüyor.

Mektepliler Sultani'nin avlusunda toplanmış. Daha önceki mitingler için hazırladıkları pankartları
açıyor ve Gülşen Hanım ve muallimleriyle birlikte yürüyüşe geçiyorlar...

**056. KAYSERİ / ÇARŞI-SOKAKLAR (DIŞ/SABAH) Gülşen, İki Muallim, Mektepliler.
Cemiyet Kadınları, Fgr. Kayserili Halk**

Müzik sürüyor.

Mektepliler slogan atarak ilerliyor. Halk da onlara katılıyor.

MEKTEPLİLER (labarba)

Sloganlar...

057. MEYDAN (DIŞ/GÜN) Herkes...

Müzik sürüyor.

Kalabalık miting alanı... Bir at arabasının üstüneki KMHC Başkanı elindeki gazeteyi sallayarak hitap ediyor... Herkes gelmiş... // Çeşitli detaylar... KMHC Başkanı sözü Müftü efendiye bırakıyor. Müftü de kürsüye gelip şehitler ve başarı için herkese dua ettiriyor.

058. KARARGÂH / DEPO ÖNÜ (DIŞ/GECE) Kamil, Hasan Efe, Sefer, Bekir Çavuş, Kasım Dede, Fgr. 5-6 kişi.

Müzik sürüyor.

Kamil, Hasan Efe, Sefer Çavuş depo yanındaki boş bir kağıt içinde oturmuş çay içerek sohbet ediyorlar. Ulukışla Kafilesinden Bekir Çavuş, Kasım Dede ve 5-6 kişi yatmaya gidiyorlar. Kamil, Kasım Dede'ye laf atıyor.

KAMİL

Kasım Emmi, muradına erdin bak. Polatlı'ya gidiyorsun..

KASIM DEDE

He ya... Gerisi Allah kerim artık...

HEPSİ (İbarba)

İyi geceler / İyi geceler...

Uzaklaşıyorlar..

059. ZEHRA EV / KAPI ÖNÜ (DIŞ/GECE) Gülşen, Zehra, Hediye.

Gülşen elinde bir fener ve sepetle gelip, Zehra'nın kapısını çalıyor.

Müzik bitiyor...

Açılan kapıda Zehra Kadın beliriyor.

GÜLŞEN

Abla... Mithat altı yıl önce bugün şehit düşmüştü. Helva yaptım biraz... Bunu size getirdim. Nezihe Nine'ye ve karargaha da götüreceğim.

ZEHRA

Bu vakit karargaha mı gideceksin? Dur ben de geleyim senle...

Hediye konuşmayı içeriden duymuş, yanlarına gelip,

HEDİYE

Ben de geliyorum ana, ben de...

Müzik giriyor..

Onu da alıyorlar.

060. NİNE-ALİ EV KAPI ÖNÜ (DIŞ/GECE) Gülşen, Zehra, Hediye, Nine, Ali.

Üçü Nine'nin kapısını çalıyorlar. Kapıyı Nine açıyor. Gülşen anlatıyor

Müzik bitiyor..

NİNE

Olmaz böyle kızım, gecenin bu vakti.. Durun ben götüreyim sizi.

Bu kez içeriden bakan ve Hediye'yi gören Ali kafasını uzatıyor.

ALİ

Gece eşkiyalar karşınıza çıkarsa ne olacak Nine? Onları sen mi kurtaracaksın?

Nine doğal olarak,

NİNE

O zaman sen de gel oğlum...

Müzik giriyor...

Ali, gözleri Hediye'de, hemen ayakkabılarına davranıyor. Kadınlar gülümsüyor...

061. KARARGÂH /DEPO ÖNÜ (DIŞ/GECE) Gülşen, Zehra, Hediye, Nine, Ali, Kamil, Hasan Efe, Sefer Çavuş.

Müzik sürüyor..

Kadınlar ve Ali geliyorlar. Kamil, Efe ve Sefer onları karşıyor. Onları da arabaya davet ediyorlar. // Biraz sonra, hepsi çay içip, helva yiyorlar... Hepsi, bu zor günlerde bir aile gibiler sanki. Kadınlar karşısında utangaç bir adam olan Sefer, Zehra'nın yaptığı espriler yüzünden zor durumda kalıyor. // Bir ara atlar tepişip, kişiyor. // Kamil hayvanlara yem vermek için kalkmak istiyor.

ALİ

Siz oturun teğmenim, ben bakarım.

KAMİL

Az iş değil ama...Birlikte gidelim...

Bu kez Hediye davranıyor. Önce gönüllü olup sonra annesinden izin alıyor!

HEDİYE

Ben yardım edeyim Ali'ye... Gidebilirim değil mi ana...

Zehra kızına gülümsüyor,

ZEHRA

Tabii kızım...

Hediye koşarak Ali'nin arkasında seğirtiyor. Zehra onun haline gülümsüyor...

062. KARAGAH / AHIR (İÇ/GECE) Ali, Hediye.

Müzik sürüyor..

Ali ve Hediye hayvanlara bakıp yem verirken, bir arada oldukları için mutlular. Bıdır bıdır konuşuyor, gülüyorlar...

063. KARARGÂH/DEPO ÖNÜ (DIŞ/GECE) Gülşen, Zehra, Nine, Kamil, Hasan Efe, Sefer Çavuş

Müzik sürüyor..

Helva yiyip konuşuyorlar. Hepsi sıcak bir sevgi ortamında... Anlaşılan o ki Zehra, utandığını bildiği için Sefer takılıyor. Nezihe Nine de saf sorularıyla Sefer çavuş'u daha bir utandırıyor. Sefer zor durumdan kurtulmak için ayağa kalkıp,

SEFER,

Ben bir çocuklara bakayım...

ZEHRA,

Dur ben de geliyorum seninle...

İkisi uzaklaşıyorlar.. Zehra yolda, Sefer Çavuş'un kolunu tutup.

ZEHRA

Kızmadın ya bana?..

SEFER

Kızmadım, neye kızayım!

İkisi ahıra doğru uzaklaşıyorlar..

064. KAYSERİ / SOKAK-LAR (DIŞ/GECE) Kamil, Gülşen

Müzik sürüyor..

Kamil ve Gülşen, en son Zehra ve Hediye'yi eve bıraktıktan sonra ıssız sokakta sessizce yürüyorlar.

064A. GÜLŞEN EV ÖNÜ / SOKAK (DIŞ/GECE) Kamil, Gülşen.

Kamil, Gülşen'i evine bırakıyor...

KAMİL

Anne ve babana selamlarımı söyler misin?

GÜLŞEN

Daha dönmediler ki gezi bağlarından... Babamı bilirsin...
Ama dönünce bir akşam yemeğine gel bize...

KAMİL

Olur...

Kamil el kaldırıyor. Gülşen kapıyı açıp içeri giriyor. Karşılıklı birbirlerine gülümsüyorlar. Gülşen kapıyı usulca kapatıyor. Kamil dönüp boş sokakta yaklaşmaya başlıyor...

065. KARARGAH / ODA (İÇ/SABAH) Kamil...

Müzik sürüyor.

Kamil büyük bir saygı ile Gülşen'in verdiği torbayı açıp içindeki giysileri çıkarıyor ve giyinmeye başlıyor. Mithat'ın yedek elbisesi üstüne tam oturuyor.

066. KARARGAH KAPISI / TALİM ALANI (DIŞ/SABAH) Herkes...

Sabah herkes (Hasan Efe ve Medrese Müfrezesi, Bekir Çavuş başkanlığındaki ikmal kafilesi ve iki takım nefer), yani elbiselerini giymiş olarak, Ankara/Polatlı'ya doğru yola çıkmaya hazırdır. Hasan Efe Müfrezesi'nin hepsi atlı... Uğurlamaya gelen bazı aileler gidenlerin yanından ayrılarak kenara çekiliyorlar. Gidenlerin içinde Mektepli Ahmet'in amcaoğlu Kadir ve Sefer Çavuş'un yeğeni Seyid de var. Kamil de Kasım Dede ile vedalaşılıyor. Sonra koşup Emrullah Bey'in yanında yerini alıyor. Kafileler atının üstündeki Hasan Efe'nin

HASAN EFE

Kafileler... Gidiyoruz...

Kafileler, Hasan Efe'nin hareketiyle birlikte, selam durmuş Emrullah Bey ve Kamil'in önünde harekete geçip uzaklaşmaya başlıyorlar.

Müzik dipte...

Mektepliler bir yere toplanmış, yine mızıklanıyor.

MEKTEPLİLER (labarba)

Anlaşılan harp bitecek biz bir yere gidemeyeceğiz. /
Evet ya... / Kimse bizi adam yerine koymuyor!..

Sefer Çavuş onların konuşmalarını duyunca bir düdük çalıp, bağılıyor

SEFER

Taş Mektepliler... Koşar adım atış alanı..

Mektepliler koşar adım uzaklaşıyor.

Müzik yükseliyor...

Uğurlayanlar karargahtan ayrılarak şehre doğru ilerlerken Gülşen, olduğu yerde durup, hala kafilenin arkasından bakan Kamil'e bakıyor. Kamil geri döndüğünde göz göze geliyorlar. Gülşen, Mithat'ın elbiselerini giymiş Kamil'e gülümseyip, elini kaldırıp selam veriyor. Kamil de ona el kaldırarak

selamını alıyor ve başı önünde talim alanına doğru yürüyor.

067. ATÖLYELER ÇEŞİTLİ (İÇ-DIŞ/GÜN-GECE) Atölye Çalışanları ve diğerleri...

Müzik sürüyor...

Kliptik bir akışla, atölyeler gece-gündüz harıl harıl çalışıyor... Artık herkes atölyelerde, bir tas çorba ve bir dilim ekmek yiyor ve bir kenarda uyuyor...

068. KARARGAH / TALİM ALANI (DIŞ/GÜN) Mektepliler, Sefer Çavuş, Kamil, Bnb.Emrullah Bey, Fgr. Kayserililer, Gülşen, Zehra, Hediye, Seyide, Fgr. Kadınlar...

Müzik sürüyor...

Mektepliler talim alanında çepeçevre koşu yapıyor. Sefer Çavuş meydanının ortasında durmuş, onları takip ediyor. Hepsinin adeta pestili çıkmış durumda... Ali koşarken,

ALİ

Cuma günü mektep yok diye... Bu Sefer Çavuş, pestilimizi çıkarıyor bizim yav..

Kamil ve Emrullah bey zaman zaman uzaktan onlara bakıyorlar. Atış talimini bitirmiş kadınlar geçerken yorgun Mektepliler daha bir dikeliyor!... // Çeşitli bakışma detayları... // Kamil arada Tekalifi Milliyeye masasını da kontrol ediyor. Halk vergilerini vermeye devam ediyor...

069. DİKİMEVİ (İÇ/GECE) Gülşen, Seyide Hanım, Fgr. AKMHC Üyeleri, Fgr. Çalışan Kadınlar

Müzik sürüyor...

Zor olmuş, çok iğne kırmışlar ama hastane çadırının dikimi bitiyor. Herkes yorgun... Gülşen bir masaya başını dayamış uyukluyor...

070. ZEHRA EV/ODA (İÇ/GECE) Zehra, Hediye.

Müzik sürüyor...

Karşılıklı divanlara yataklar yapılmış... Zehra, yatağında oturmuş kızının saçını tanyor. Hediye annesine bakıp, bir tereddütten sonra soruyor,

HEDİYE

Ana, sen babamla nasıl tanışmıştın?

ZEHRA

Nerden aklına geldi kızım şimdi bu?

HEDİYE

Bilmem, geldi işte...

ZEHRA

Ama ben biliyorum neden aklına geldiğini!

HEDİYE

Biliyor musun? Neyi biliyorsun?

ZEHRA

Hiiiç bi şeyil..

Hediye anasının kinayeli bakışına,

HEDİYE

Boşuna beni konuşturmaya çalışma ana..

ZEHRA

Hih, konuşman gerekmiyor, biliyorum!...

Ana-kızın konuşması iki arkadaş gibidir. Anasına muzipçe bakan Hediye bu kez,

HEDİYE

Hıh, sanki ben de hakkında bi'şey bilmiyorum da...

Hafif telaşlı,

ZEHRA

Ne biliyorsun kız? Aklın sıra beni mi konuşTURACAKSIN?

HEDİYE

Madem su küçüğün laf büyüğün demişler... Senin başlaman lazım..

Zehra kızının saçını okşuyor,

ZEHRA

Canım kızım... Büyüyor da anasıyla aşık atmaya kalkıyor..

Müzik giriyor...

Birbirlerine gülümsüyorlar.

071. KARARGAH / TALİM ALANI (DIŞ/GÜN) Mektepliler, Sefer Çavuş, Kamil, Bnb.Emrullah Bey, Fgr. Kayserililer

Müzik sürüyor...

Mektepliler talim yapıyor... Sefer Çavuş talimde çok sert bir adam oluveriyor... Onları yerde süründürüyor. Popolarını kaldırmış olanların poposuna ayağını sertçe basıyor... // Kamil ve Emrullah bey zaman zaman uzaktan onlara bakıyorlar. // Kamil arada Tekalifi Milliye masasını da kontrol ediyor. Halk vergilerini vermeye devam ediyor...

072. KAYSERİ SULTANİSİ / AVLU (DIŞ/GÜN) Mektepliler, Gülşen, Kamil, Sultani Müdürü. Bnb. Emrullah Bey.

Müzik sürüyor...

Bakanlıkların arşivleri gelmeye devam ediyor... Mektepliler de boşaltmaya yardım ediyor.

073. SİLAH ATÖLYESİ (İÇ/GECE) Recep Usta, Ali, Ahmet, vd...

Müzik sürüyor...

Silah atölyesi çalışıyor... Ali ve Ahmet, Recep Usta'nın kontrolünde (Fransız malı) bir makineli tüfeği tamir ediyor. Recep Usta yapıp getirdiği bir parçayı onlara veriyor. Nasıl yaptığını anlatıyor... Ve takacakları yerl gösteriyor...

074. SOKAK / BİR EV ÖNÜ (DIŞ/GÜN) Mektepliler, Mutasarrıf Ethem Bey, Fgr. 10 Mektepli, Fgr. İki Ankara Göçmenli alle.

Mektepliler, çoluk çocuk 2 göçmen ailenin eşyalarını boşaltıyorlar. Mutasarrıf Ethem Bey göç edenlerin evlere yerleştirilmesi ile bizzat ilgileniyor.

Süregelen Müzik bitiyor..

075. NİNE-ALİ EV / ODA (İÇ/GECE) Nine, Ali.

Nine, yatağında uzanıp kör lambanın ışığına bakarak gülümseyen Ali'yi görünce yanına gelip oturuyor.

NİNE

Ne gülüyorsun böyle lambaya bakıp?

ALİ

Sen dedemle nasıl tanıştın Nine? Anlatsana...

Nine büyük bir saflıkla anlatmaya başlıyor.

NİNE

Anlatayım, ayıp değil ki... O zamanlar deden yakışıklı bir Çerkeş delikanlısıydı... Bizim ev köyün ucundaydı. Onların köyleri de bizim köyden az ilerde... Dedenin çok güzel bir

atı vardı. Önümden her geçişinde kalbim tıp tıp atardı ama gören kim... Deden o zamanlar atına sevdalıydı. Bu Çerkeşler böyledir. Kadınla atı birbirine karıştırırlar hep... Ama bir gün başını kaldırıp beni gördü. Beğendi herhalde, ki vurdu atına tepiği, başladı çevremde dört dönmeye... Arada hem atı koşuyor, hem de eğilip yerden çiçek koparıp bana atıyordu. Defirdi sandım... Anam gözükünce ona da bir çiçek atıp kaçtı gitti. Anam da o gün ocaktan kaptığı tavayı verdi sırtıma verdi sırtıma...

Ali gülüyor...

ALİ

Hı hı hı, sonra?

NİNE

Sonra n'olacak? Beni isteyecek oldular ama bizimkiler, biz bu at çobanına kız vermeyiz, dediler..

ALİ

Ee?.. Siz de kaçtınız tabii..

NİNE

Bir gece sağdıciyla geldi. Cama taş attılar. Ben de pencereden onun terkisine atladım. Kuş gibi uçurdular beni, doğru köylerine...

ALİ

Vay be çok romantikmiş..

NİNE

Eh, hadi bakalım uyu artık..

ALİ

Sen de uyuyacaksın ama. Öyle sabaha kadar çorap örmek yok...

NİNE

Tamam...

Müzik giriyor...

Yatıyorlar... Nine başucundaki, ördüğü yarım çorabı çaktırmadan kendine doğru çekiyor!

076. KARARGÂH /KOĞUŞ (IÇ/GECE) Kamil, Sefer Çavuş, Fgr. Uyuyanlar

Müzik sürüyor..

Kamil, sırt üstü yatmış tavana bakıp düşünüyor. Sefer Çavuş, karşı ranzadaki yatağını düzeltiyor.

KAMİL

Düşündüm de Sefer Çavuş... Bir evde yatmayı unutmuşum ben... Şu harp bitse de bir evimiz olsa...

SEFER ÇAVUŞ

Haklısın komutanım... Köyüm bir günlük yolda ama iki senedir gidemedim oraya...

Müzik giriyor...

Sefer Çavuş da yatıyor...

077. KARARGAH / TALİM ALANI (DIŞ/GÜN) Mektepliler, Sefer Çavuş, Kamil, Bnb. Emrullah Bey, Fgr. Kayserililer

Müzik sürüyor...

Mektepliler talim alanında atış yapıyorlar... Çoğu iyi atış yapıyor. Hedefi vurunca seviniyorlar. Sefer Çavuş iyi atış yapanları onore ediyor... // Kamil ve Emrullah bey zaman zaman uzaktan onlara bakıyorlar. // Kamil arada Tekalifi Milliye masasını da kontrol ediyor. Halk vergi vermeye devam ediyor...

078. TELGRAFHAN (İÇ/GECE) Şehir heyeti, Telgrafçı.

Müzik sürüyor...

Şehrin ileri gelenleri telgrafhanede çalışıyorlar... Kamil de var... Bir telgraf gelmeye başlıyor. Ankara'dan yine bir şeyler istenmektedir.

Müzik dipte...

KMHC Başkanı listeyi eline alıp,

KMHC BAŞKANI

İyi de, bunları kiminle göndereceğiz?

KAMİL

Çaresiz duyuru yapıp, gönüllü arayacağız...

Müzik yükseliyor...

Herkes davranışlarıyla onay veriyor...

079. KAYSERİ SULTANISI / AVLU (İÇ-DIŞ/GÜN) Herkes...

Müzik sürüyor...

Çoğunluğu ihtiyar, gazi, kadın ve yeniyetmelerden oluşan halk toplanmıştır. KMHC Başkanı bir şeyler söylüyor. Mektepliler toplu olarak öne çıkıp gönüllü oluyorlar. Onların bu kesin tavrına kimsenin diyecek bir şeyi yok gibidir. Bunun üzerine Nine de çıkıp, gidip Ali'nin yanında duruyor. Nine'ye bakarak önce Kamil, ona bakarak Gülşen de öne çıkıyor. Gülşen öne çıkınca Zehra da gidip onun yanında duruyor. Zehra'ya bakarak Sefer Çavuş ve Hediye de gelip onun yanında duruyorlar.

Müzik bitiyor...

KMHC BAŞKANI

Mektepliler! Öyle bir şey yaptınız ki bize diyecek bir şey bırakmadınız.

KMHC Başkanı sözlerini tasdik edip etmediklerine emin olmak için heyet üyelerine bakıyor. Onların da diyeceği bir şey yok gibidir.

KMHC BAŞKANI

Polatlı yolu, 6 günlük uzun bir yol Nine... Sen burada kalsaydın?

NİNE

Olmaz. Torunum neredeyse ben de oradayım.

KMHC Başkanı, Musa Ağa'ya bakıyor. O da ellerini açıyor. Yapacak bir şey yoktur!

KMHC BAŞKANI

İyi o zaman Mektepli Müfrezemiz yarın sabah yola çıkıyor... Karargaha gidip son hazırlıklarınızı yapın...

Müzik giriyor...

KMHC Başkanı bu sözlerine Mektepliler çok seviniyor... Hele şükür!...

080. KARARGAH / TALİM ALANI (DIŞ/GÜN) Herkes...

Müzik sürüyor...

Sultanî Müfrezesi, üzerinde yan yana sıralanmış mavzerlerin durduğu masaların çevresini almıştır. Müftü, Emrullah Bey ve Kamil masanın ortasında duruyorlar. Şehir Heyeti ise az ötede bir yerde toplu olarak duruyor ve onlara bakıyor. Müftü kabından çıkardığı Kur'anı Kerim'i masaya koyunca, Emrullah Bey de elinde tuttuğu katlı Osmanlı Bayrağı'nı, Kamil de belinde çıkardığı beylik tabancasını onların yanına koyuyor. Kamil, Nine'yi getirip anlatıyor. Nine de iki elini masaya konanların üstüne koyuyor. Herkes Nine'den başlayarak zincirleme olarak, masanın üstünde ve ellerini birbirinin üstüne koyuyor. Ali'nin eli bir an tereddütten sonra elini Hediye'nin elinin üstüne koyuyor.

Müzik bitiyor...

Kamil müfrezeye bakıp yemin'i okumaya tüm müfreze de tekrarlamaya başlıyor...

KAMİL / TÜM MÜFREZE

Düşmanı yeninceye kadar savaşacağıma / arkadaşlarıma ihanet etmeyeceğime,
/ halka zulüm yapmayacağıma, / iyilikle muamele
edeceğime, / vallahi ve billahi!.."

Müzik giriyor.

Yemin bitince herkes birbirine gülümsüyor. Şimdi hepsi birer asker olmuşturl..

081. KAYSERİ / ÇEŞİTLİ (İÇ,-DIŞ/GÜN-GECE) Herkes

Müzik sürüyor.

Kayserililer ertesi gün yola çıkacak kabile için hemen işe koyulur. Süren hazırlıklar... Tamir edilen kırık tekerlekli arabalar... Geceleyin depo ve imalathanelere yanaştırılan ve yüklenmeye başlanan arabalar... Hummalı çalışma gece boyu sürüyor.

082. KAYSERİ ÇIKIŞI (DIŞ/GÜN) Herkes.

Müzik sürüyor.

Kabile/Müfreze Kayseri'nin Kırşehir/Ankara çıkışında bayraklarla süslenmiş bir alanda toplanmıştır. Meydan tam bir "ana-baba günü" gibidir. Analar evlatlarına tekrar tekrar sarılmakta ve ağlamakta, babalar belki hayatlarında hiç okşamadıkları evlatlarının başlarını okşamaktadır. Herkes karşılıklı helalleşiyor. Yaşlı bir kadın, oğlu Memed'e iletilmesi için Nine'ye bir mektup veriyor. Zehra, Hediye ve yadigar mavzeriyle gelmiştir. Nine mektubu koynuna sokuyor. Müftü Efendinin yaptırdığı dua bittikten sonra herkes "amin" diyor. En son Mekteplileri temsilen Ali bir arabanın üstüne çıkıyor ve konuşmaya başlıyor.

ALİ

Kardeşler, analar, babalar!.. Emperyalist memleketler son kalan toprağımıza, canımıza göz dikti. Gün hürriyet ve toprağımız için harbetmek günüdür. Biz de harpeden ordumuz kadar bu harbin neferiyiz. Önce ordumuza yardım etmek, gerekirse düşmana harp etmek, canımızı vermek için gidiyoruz. Ve bunun için diyoruz ki; Ya İstiklal Ya Ölüm!..

Bu duygusal konuşmasından sonra Ali sıkılı yumruğunu havaya kaldırıp bağırınca, onları karşılayan tüm Kayserililer de yumruklarını kaldırıp, bağırıyor.

ALİ/KAYSERİLİLER

Ya İstiklal Ya Ölüm !.. / Ya İstiklal Ya Ölüm !..

Müzik giriyor...

Gülşen Hanım yanında getirdiği pratik/refleks (1913 model Ur-Leica) fotoğraf kamerasıyla ilk fotoğraflarını bu sırada çekiyor.

Kesme ile geçiş...

Kabile en önde duran Kamil'in havaya kaldırdığı elini indirilmesiyle birlikte yola çıkar. Kafilde, kağnılar ve at arabaları, yüklü at, eşek ve katırlar (hatta develer!) ile cephenin et ihtiyacı için yerinde kesime götürülecek sığır, koyun ve keçilerden karma, 30-40 hayvanlık bir sürü ve kafiledeki gözcülerinin değişerek bineceği 4 tane de at vardır. Arabalardan ikisine insanlar ve hayvanlar için yiyecek ve su ihtiyacı yüklenmiştir. Sürüyü hayvanları iyi tanıyan 3 Mektepli götürmektedir. Kafilde Hasan Efe'nin çötecilerden aldığı 10 kadar tüfek de Mekteplilerin omuzlarındadır. Kafile uzaklaşmaya başlayınca arkadan sular dökülür... Oğullarından bir türlü ayrılamayan analar da bir süre sonra kafileden koparlar. Kafile oldukça uzaklaşmış olduğu halde hala birbirlerine el sallamaktadırlar.

Müzik bitiyor...

083. KAYSERİ ÇIKIŞI / YOL (DIŞ/ GÜN) Mektep Kafilesi

Kayseri'den oldukça uzaklaşmış kafiye bir sessizlik çökmüştür. Kafile ilerlerken atının üstünde ileri geri giden Kamil atlı iki Mektepliği kafilenin iki yanına gözcü olarak gönderiyor ve kendisi de ileri ve öne geçiyor. Kafilenin arkasında Sefer Çavuş gözcü olarak kalmıştır. Bir arabanın arkasında oturan Nine dışında herkes yürümektedir.

Bir "Bozlak" giriyor...

Mektepliler kağıdı gıcırtilarının eşliğinde giderek uzaklaştıkları Kayseri'ye hüzünle bakmaktadır. Kayseri artık dorukları bulutlarla kaplı Erciyes'in yanında dizilmiş dağların eteklerinde giderek silikleşmektedir. Mektepliler şimdi hem yürümekte hem de dönüp dönüp Kayseri'ye bakmaktadır. Talebelerden birisi mektebi görmeye çalışır, fakat Mektep artık gözükmemektedir.

MEKTEPLİLER (İbarba)

Bizim Mektep nerde? / İşte orada ... / O değil.. Gözüküyor artık...

Arkadaki dağlar birer silüet olmuştur. Mektepliler artık onları konuşmaktadırlar... İşte şu Erciyes'tir, işte şu Yılanlı Dağı, işte şu Hasan Dağı, işte şu da Ali Dağı...

"Bozlak" bitiyor...

084. BOZKIR 1.YOL (DIŞ/ İKİNDİ VAKTİ) Mektep Kafilesi

Müzik sürüyor...

Kafile düz bir bozkırda yol almaktadır... Hala kendini hissettiren sıcak yüzünden erkekler mendillerini başlarına bağlamıştır. İlerlemiş yaşına rağmen Nezihe Nine araba sallantısına aldırmadan yün eğirmektedir. Şimdilik tek zorluk giderek bozulmaya başlayan şosedir.

085. BOZKIR 2. YOL / (DIŞ/AKŞAMÜSTÜ) Mektep Kafilesi

Müzik sürüyor...

Kafile ilerlerken gölgeler uzamıştır ve güneş batmak üzeredir...

086. BOZKIR 3. YOL / (DIŞ/GECE) Mektep Kafilesi

Müzik sürüyor...

Kafile büyümeğe başlayan ayın ışığı altında yol alıyor... // İnsanlar, hayvanlar, araçlar ve doğadan çeşitli detaylar... // Yol kenarına bakan Kamil bağıyor.

KAMİL

Çeşme başında yemek molası!.. Yemek mangası kadınlara yardım etsin... Diğerleri önce hayvanları sulasın...

087. BOZKIR 4. YOL / ÇEŞME YANI (DIŞ/GECE) Mektep Kafilesi

Fonda cırcır böcekleri ötüyor...

Akan çeşme ve yalağı...

Çeşme yalağında hayvanları sulayan Mektepliler...

Diğer hayvanlar az ötede 2-3 Mekteplinin gözetimi altında otuyor...

Çeşmenin hemen yanında mola vermiş kafile, kadınların dağıttığı, daha çok ekmek, kavurma ve domates, biber, soğandan oluşan bir yemekleri vardır..

Nezihe Nine tayınları dağıtırken,

NİNE

Nöbetçilere kimler ekmek götürecektir çocuklar?

Aklı Ali'de olan Hediye,

HEDİYE

Onu ver ben Ali'ye götüreyim Nine...

Hediye cebinden çıkardığı mendiline ekmek ve sebzeleri koyup, kavurma tabağını eline alıp uzaklaşırken, Zehra kızının bu halini gülümseyerek karşılar. Kendisi de Gülşen'e bakıp, mendilini çıkarıp, ekmek ve sebzeleri üstüne koymaya başlar.

ZEHRA

Birer tane de biz götürelim Nine...

Zehra kendini yemeğini de yanına alıp Sefer Çavuş'a doğru yürüyünce, onu gözleyen Gülşen de mendilini çıkarıp onların yaptığı yapar. O da yemeğini yanına alıp Kamil'e doğru yürür. Sıra bekleyen Ahmet,

AHMET

Üç tayın da bize ver Nine... Bizim çobanlara götürelim!..

088. BOZKIR 4. YOL / ALİ'NİN NÖBET YERİ (DIŞ/GECE) Ali, Hediye.

Fonda cırcır böcekleri ötüyor...

Ali, sulamaktan getirdiği atının ön ve arka iyi ayağına köstek vururken, Hediye mendile doldurduğu yiyeceklerle Ali'nin yanına gelir.

HEDİYE

Şey... Sana yemek getirdim...

Birbirlerine gülümserler. Hediye mendili düz bir kaya üstüne koyup, yayar.

ALİ

Sağol... Sen yedin mi?

HEDİYE

Yemedim...

Ali'nin muzipliği üzerindedir.

ALİ

Buraya getirseydin ya, birlikte yerdik!..

Hediye bu teklife şaşırır. Çeşme başına doğru göz atıp,

HEDİYE

Buraya mı? Sen hiç annemin süpürge sapını yemedin galiba?

ALİ

Annen beni seviyor. Dövmez sanırım..

HEDİYE

Beni de seviyor ama süpürgeyi de eline alıyor ara sıra... Hadi afiyet olsun...

Hediye uzaklaşırken Ali laf yetiştirir.

ALİ

Mendilini almaya gel o zaman...

HEDİYE

Yemekten sonra getirip verirsin...

Ali ironik,

ALİ

Su getirmemişsin ama!..

HEDİYE

Tamam, suyu da annemle gönderirim!.. Hatta söylerim, kendisi içirir!..

Ali ekmeğini kırarken, onun arkasından gülümser...

089. BOZKIR 4. YOL / SEFER ÇAVUŞ NÖBET YERİ (DIŞ/GECE) Zehra, Sefer.

Fonda cırcır böcekleri ötüyor...

Atını sulayıp gelmiş Sefer Çavuş, nöbet tuttuğu yere geldiğinde Zehra bir taşın üstüne yaydığı iki kişilik yemekle onu beklemektedir.

ZEHRA

Gel Çavuş yemeğini getirdim...

SEFER

Zahmet ettin...

Sefer Çavuş da atına köstek vurup atı otlamaya bırakır ve yaklaşır.

ZEHRA

Ben de alıp geldim yemeğimi... Birlikte yeriz...

SEFER

İyi yaptın... Yiyelim...

Müzik girip çıkıyor...

090. BOZKIR 4. YOL / KAMİL NÖBET YERİ (DIŞ/GECE) Gülşen, Kamil

Fonda cırcır böcekleri ötüyor...

Gülşen atını sulamak için çeşmeye götürөн Kamil'e yolda rastlıyor.

GÜLŞEN

Yemek getiriyordum sana...

KAMİL

Sağol.. Şuna su verip geliyorum...

091. BOZKIR 4.YOL / ÇEŞME YANI (DIŞ/GECE) Mektep Kafilesi

Fonda cırcır böcekleri ötüyor...

Kafile yemek yemektedir. Hediye geri gelir. Anasının Çavuş'un yanında yemek yediğini anlayan Hediye, hala çocuklara yemek dağıtan Nine'ye,

HEDİYE

Ali'ye su götürmeyi unutmuşum Nine... Tas nerede?

NINE

Çeşme başında üç tasımız var... Ama sen şu su kabağım ile götür ... Şu yemeğini de al...

Nine'nin bu teklifi Hediye'nin canına minnet... Yemeğini alıp, arabaya doğru ilerler.

092. BOZKIR 4. YOL / SEFER NÖBET YERİ (DIŞ/GECE) Zehra, Sefer

Fonda cırcır böcekleri ötüyor...

Zehra, Sefer Çavuş'un domatesi yarıp ısırdığını görünce,

ZEHRA

Aa, dur tuz da var...

...diye cebine davranıp bir kağıt kûlah çıkartıp açıyor.

Müzik girip çıkıyor...

Bir tutam tuz alıp Sefer Çavuş'un domatesi uzatmasını bekliyor. Sefer Çavuş uzatınca da ona gülümseyerek, tuzu domatese serpiyor...

093. BOZKIR 4. YOL / ALİ NÖBET YERİ (DIŞ/GECE) Ali, Hediye

Fonda cırcır böcekleri ötüyor...

Hediye yemeğini koyduğu mendili arkasında saklayarak gelip, su kabağını uzatıyor.

ALİ

N'oldu? Hani annen getirecekti suyu?

HEDİYE

İşi vardı ben getirdim. Kötü mü yaptım?

Suyu içen Ali gülümsüyor.

ALİ

Sağol...

Hediye mendilini onun yemek mendili yanına açmaya başlayınca, Ali ironi yapma fırsatını kaçırmaz.

HEDİYE

Hımm, sen ananın süpürge sapını yemeği göze aldın galiba?

HEDİYE

Göze almam. Ama yola çıkarken süpürgesini yanına almamış!..

ALİ

Oo, bu iyi bak... O zaman ben de kurtuldum demektir!..

Müzik girip çıkıyor...

Birbirlerine bakışarak domateslerini ısırıyorlar...

094. BOZKIR 4. YOL / KAMİL NÖBET YERİ (DIŞ/GECE) Gülşen, Kamil

Fonda cırcır böcekleri ötüyor...

Atına az ötede köstek vurup yaklaşan Kamil iki mendil üstüne hazırlanmış bir sofraya ve Gülşen'i kendisini beklerken buluyor. O da sofranın diğer tarafına oturuyor.

KAMİL

Acıkmışım...

GÜLŞEN

Ben de...

Kamil soğanını yumruğuyla kırınca Gülşen kendi soğanını uzatır.

GÜLŞEN

Şunu da kırsana...

Müzik giriyor...

Kamil onu da kırıyor ve uzatıyor...

095. BOZKIR 4. YOL / ÇEŞME YANI (DIŞ/GECE) Mektep Kafilesi.

Müzik sürüyor... Fonda cırcır böcekleri ötüyor...

Kafile gruplar halinde oturmuş yemek yiyorlar... Hayvanlar otluyor...

096. BOZKIR 4. YOL / ALİ NÖBET YERİ (DIŞ/GECE) Ali, Hediye, Nine.

Müzik sürüyor... Fonda cırcır böcekleri ötüyor...

Ali ve Hediye'nin yemeği bitmiş. Ali Hediye'ye muzipçe bakıp, el çabukluğu ile onun kayaya serdiği mendili alıp silkiyor ve boynuna dolayıp bağlamaya başlıyor. Hediye, onu görünce, kamp tarafına göz atıp, fısıltılı bir sesle,

Müzik dipte...

HEDİYE

Hey, n'apıyorsun? Ver şu mendilimi..

ALİ

Artık benim oldu?

Hafif yana kaçan Ali mendile bir düğüm atıp oldukça pişkin bozkıra bakmaya başlıyor.

HEDİYE

Annema ne derim sonra... ver şunu...

ALİ

Çok basit. Ali aldı vermedi dersin!

Onlar konuşurken arkalarından bir ses geliyor.

NİNE(ses)

N'apıyorsunuz çocuklar?

Dönüp bakarlar. Gelen Nine'dir.

ALİ

Hiç manzarayı seyrediyorduk Nine.. Gel otur...

Nine ovaya doğru bakıp, yanlarına oturuyor.

NİNE

Ha ya, azıcık ilişeyim yanınıza... (Ali'ye bakıp) O mendili nerden buldun sen?

Ali çok doğal bir şeymiş gibi..

ALİ

Bunu mu Nin? Onu Hediye, hediye ettil..

Nine de olayı çok doğal karşılıyor! Hediye'nin omzunu okşayıp,

NİNE

Aferin kızıma...

Hediye bozuntuya vermiyor! Manzaraya kısa bir süre baktıktan sonra dönüp, fısıltıyla,

HEDİYE

Ali.. Ver şu mendilimi.. Bak anam görürse...

ALİ

Ben de görsün istiyorum zaten!..

Müzik yükseliyor...

Ali büyüdü manzaraya bakmaya devam edince, Hediye de ona uyuyor.

097. BOZKIR 4. YOL / SEFER NÖBET YERİ (DIŞ/GECE) Zehra, Sefer.

Müzik sürüyor... Fonda cırcır böcekleri ötüyor...

Zehra ve Sefer Çavuş da manzarayı seyrediyor...

098. BOZKIR 4. YOL / KAMİL NÖBET YERİ (DIŞ/GECE) Kamil, Gülşen.

Fonda cırcır böcekleri ötüyor... Müzik sürüyor...

Kamil ve Gülşen de manzarayı seyrediyor.

099. BOZKIR 5. YOL (DIŞ/GECE-ŞAFAK) Mektep Kafilesi.

Fonda cırcır böcekleri ötüyor... Müzik sürüyor...

Yeniden yola çıkmış kafiye ay ışığı altında yol almaktadır. // Çeşitli detaylar...
Birkaç genel planda, yavaş yavaş şafak almaya ve etraf aydınlanmaya başlar...

100. BOZKIR 6. YOL / (DIŞ/ SABAH) Mektep Kafilesi.

Fonda cırcır böcekleri ötüyor... Müzik sürüyor...

Güneş yükselmeye ve hava ısınmaya başlıyor. // Çeşitli detaylar... Ali mendille sıcakta terini siliyor. Onu gören Hediye, işaretle mendilini istiyor ama Ali hiç oralı değil!.. Onların bu itişmesini, arabanın diğer yanında yan yana yürüyen Zehra ve Gülşen görüyor ve birbirlerine bakıp gülümsüyorlar. Hediye güya durumu çaktırmıyor!..

101. BOZKIR 7. YOL / MOLA YERİ KORULUK (DIŞ/GÜN) Mektep Kafilesi.

Fonda cırcır böcekleri ötüyor... Müzik sürüyor...

Kamil, yol kenarında 5-10 ağaçlık bir korunun yanına gelince.

KAMİL

Burada duralım... Yemek ve uyku zamanı...

Kesme ile geçiş...

Yemekleri, yakılmış bir ocakta ısıtılan kazandaki kavurmaya doğranan sebzelerde hazırlanan bir çeşit "türü"dür. // Pişen yemeği herkese eşit dağıtmaya çalışan Nezihe Nine, kazandan şakacıktan lokma aşımaya çalışan Mekteplilerin ellerine kepçe ile vuruyor. Bir çeşme başında mola verinceye kadar, tabakları yıkamak için su kullanma lüksteri yoktur. Bu yüzden, Sefer Çavuş cephelerden kalan bir alışkanlığını Mekteplilere gösterir. Ekmeğinin son lokmaları ile tabağını bir güzel sıyrıp tertemiz yapıyor!

Gülşen toplu olarak kafilenin bir fotoğrafını çekiyor... Fotoğraf için toplanan grup dağılmadan,

GÜLŞEN

Çocuklar madem yemeğimiz bitti, artık şu ağaçların gölgesinde derse başlayabiliriz, öyle değil mi?!

Bu çağın bütün Mektepliler için bir sürpriz oluyor. Halil, şaşkın bir şekilde,

HALİL

Ders mi? İyi ama burada ders olur mu? Harbe gidiyoruz neredeyse?..

Onu tasdik edenler de oluyor. Fakat Gülşen Hanım çok ciddidir! Fakat ilk cevap Nine'den gelir.

NİNE

Olur mu oğlum, öğrenmenin yeri, zamanımı mı olur hiç...

...diye, elindeki çorap şişleriyle kalkıp geliyor ve en öne oturuyor.

NİNE

Hep özenmiştim talebe olmaya... Ben hazırım...

Şakacıktan kaşlarını çatmış Gülşen Hanım,

GÜLŞEN

Artık her gün uykudan önce ders var!

Kamil gülerek,

KAMİL

Valla ben de çok özledim ders dinlemeyi...

.. diye gelip oturuyor. Onu Sefer ve Zehra takip ediyor. Mizıklanan Mektepliler de (labarbal) gelip mecburen bağdaş kuruyorlar. Hediye tesadüfen yan yana oturmuş Ali ile annesinin arasına oturuyor. Gözü hala mendilinde... Ali ise hiç oralı değil! // Gülşen'in yeni bir önerisiyle herkes ikinci bir şaşkınlık yaşıyor. Gülşen gidip Nine'yi yerinden kaldırıyor,

GÜLŞEN

Nine gel hele sen benle... Arkadaşlar bu gün misafir muallimemiz Nezihe Nine olacak!

Herkes soru dolu gözlerle birbirine bakıp, fısıldaşıyor...

GÜLŞEN

Evet, çünkü yolda gelirken Nine'nin çok güzel bir destanlar mırıldandığını duydum. Bize onlardan birkaçının hikâyelerini anlatıp, söyleyin istiyorum... Ha ne dersin Nine?..

NİNE

Kızım ben talebe olmak için şuraya oturmuştum. Sen şimdi beni...

GÜLŞEN

Evet. Bugün muallime ol yarın talebe olursun. Olmaz mı?

NİNE

Olur... Hangi destandan başlayayım?..

GÜLŞEN

Hangisinden istersen...

NİNE

Tamam... Ben söylemeyeyim de kim söyleyecek?

Gülşen de gelip Kamil'in yanına oturuyor. Nine bir destanı söylemeye başlıyor...

NİNE

Destanın başı...

Nine'nin sesi dibe inip kaybolurken Müzik giriyor...

Az sonra, Nine'nin sesi ve herkesi büyülemiş gibidir. Herkesin mutlu olmasını izleyen Kamil ve Gülşen de sevgiyle bakışıyor. Hediye'nin gözü hala Ali'nin boynuna taktığı mendilinde!..

Nine'nin türküsü bozkıra yayılmaktadır...

Kesme ile geçiş...

Müzik giriyor...

Dersten sonra, çoğunluk gölgeye çekilmiş uyumaktadır... Daha uyumamış ve birbirleriyle konuşanların fısıltıları da vardır. Ali ise o sırada koynunda çıkardığı bir deftere yolculuk hatıralarını yazmaya başlamıştır. Ahmet kendisi de bir defter almadığı için hayıflanıyor.

Müzik bitiyor...

AHMET

Tüh be, keşke ben de bir defter alsaydım, yanıma...

ALİ

Üzülme, bunu veririm sen de yazarsın...

Ama bu kez de beri taraftan Cemal kafasını kaldırıp,

CEMAL

Ben de yazayım mı?

ALİ

Tamam, sen de yaz...

Onların fısıldaşmasını merak etmiş Hediye, doğrulup bakıyor. Ali o sıra boynundaki mendilin ucuyla oynayarak deftere yazıyor. Hediye yatınca, onu izlemiş Zehra,

ZEHRA

Sen bana benziyorsun, biliyor musun?

HEDİYE

Kim benzeyecektim ki ana? İyi ki sana benziyorum.

Zehra onun yanağını okşayarak,

ZEHRA

Hadı uyu...

İkisi de gözlerini kapatıyor. // Hala ayaktaki Nine ise, kendi kendine konuşarak çocukları teker teker kontrol ediyor.

NİNE

Yavrularım benim, civcivlerim benim...

Nine gelip Ali'nin başını okşar ve yanına uzanır. Koluna başını koyup, ona gülümser ve gözlerini kapatır.

Müzik giriyor...

Biraz sonra herkes uyumuştur. Şimdi sessiz bozkırda, nöbetçiler dümdüz uzanan bozkıra bakmaktadır. Tek kımıldayan, bir ağacın gölgesinde, kaza namazını kılabilen Sefer Çavuş'tur. Şimdi yükselen kızgın güneşin altındaki bozkırda, öten Ağustos böcekleri, otlayan hayvanlar, sıcak altında çalışan karıncalar ve kaçışan kertenkeleler vardır.

102. BOZKIR 8. YOL / MOLA YERİ KORULUK-ÇEVRE ARAZI (DIŞ/İKİNDİ VAKTİ) Mektep Kafilesi, Yaralı Köylü Genç, Fgr. 10 Çete üyesi, Hasan Efe ve 20 Medrese Talebesi.

Uykudan kalkmış Kafile, ikindi vakti yola çıkmaya hazırlanırken, kafilenin arkasındaki Mektepli nöbetçilerden birisi,

MEKTEPLİ NÖBETÇİ

Bir atlı geliyor!

...diye bağıyor. Kamil dürbünüyle bakıyor. Bu atını hızla sürerken, atının üstünde durmaya çalışan bir köylüdür.

KAMİL

Yaralı galiba!?

Yanlarına geldiğinde, Kamil onu attan düşmeden tutuyor. İndirip yere yatırıyorlar. Atlı Köylü Genç gerçekten yaralıdır. Zorlukla konuşarak,

YARALI KÖYLÜ GENÇ

Eşkiyalar.. Köyümüzü bastılar.. Ben kaçtım.. Bu yana geliyorlar..

...deyip bayılır. Kadınlar Genç ile ilgilenirken, Kamil de dürbünüyle bozkırın uzaklarına bakıyor. Uzaktan toz bulutu çıkararak yaklaşan bir grup atlı gelmektedir.

KAMİL

Çabuk savunma durumu alın!..

Mektepliler Kamil'in daha önce kendilerine öğrettiği biçimde, kafilenin yarısını yolun diğer tarafına, ileri doğru alıp, önü ve arkayı kapatırlar. Herkes arabaların ortasına geçip siper alıyor // Çeşitli detaylar... / Çete giderek yaklaşırken, Kamil eli tüfekli herkese,

KAMİL

Sakin acele etmeyin. Ben işaret verince ateş edin. Birakın yaklaşsınlar...

Biraz sonra çete yaklaşır ve dağılıp kabileyi sarıyor. Ateş etmeye başlarlar. Kafile arabaların arkasına siper aldığı için açık arazideki çeteye göre daha avantajlıdır. Çatışma artıyor... Ali ve Ömer yaralanıyor. Bereket silah seslerini uzaktan duymuş atlı bir müfreze onların yardımına yetişiyor. Dürbünle bakan Kamil,

KAMİL

Hasan Efe ve bizim Medrese Müfrezesi bu...

Kısa süren çatışma sonunda çete arkasında dört ölü bırakarak kaçmaya başlıyor.

Ömer omzundan Ali ise karnından hafif bir sıyrıkla yaralanmıştır. Biraz sonra anlaşılır ki Ali'yi kurtaran aslında koynuna koyduğu hatıra defteridir. Hediye telaşlanmış ve dizlerini döven Nine'yi yatıştırıyor. Kamil, Ömer ve Ali'ye yaklaşır,

KAMİL

İyi misiniz çocuklar?

ALİ/ÖMER

İyiyiz.../ İyiyiz komutanım...

Hasan Efe atıyla yaklaşır,

HASAN EFE

İyi misiniz? Yaralı var galiba?

KAMİL

Evet, iki hafif yaralı var Hasan Efe...

HASAN EFE

Ucuz atlattık o zaman... İhtimal Dışkıtlı çetesi bu. Biz şunların peşine düşelim... Hadî sağlıcakla kalın...

Fazla konuşacak vakit yoktur. Müfreze ve kabiledekiler birbirlerine ancak el sallıyor ve Müfreze hızla kaçan çetenin peşine düşüyor.

Gülşen, Ömer'in omzunu dikkatle sararken Zehra da Ali'nin yarasını sarıyor. Tedavi bittikten sonra Ali arkadaşlarına dönüp,

ALİ

Aslında çok acıyordu. Kızın yanında gıkımı çıkaramadım...

İkisi arasındaki bakışmaları bilen arkadaşları ona takılırlar! Ali kendisini kurtaran delikli defteri yine koynuna sokuyor.

Çatışmada kurşun yemiş bir öküz ölmek üzeredir. Sefer Çavuş hayvanı kesmek için eline bir bıçak almış,

SEFER

Çocuklar yardım edin bana.. Mundar olmadan şu öküzü keselim.

Sefer Çavuş ve birkaç Mektepli yerde debelenen öküze doğru yürüyorlar.

Kesme ile geçiş...

Müzik giriyor...

Yola çıktıklarında, öküzün yerine kağına bir katır bağlanmıştı. Kesilen öküz ise bir arabada kadınlar tarafından parçalanmaktadır.

103. BOZKIR 9. YOL (DIŞ/A.ÜSTÜ) Mektep Kafilesi.

Müzik sürüyor...

Kafile kağı gıcırtilarıyla ilerlerken güneş batıyor...

104. BOZKIR 10. YOL (DIŞ/GECE) Mektep Kafilesi.

Müzik sürüyor...

Kafile kağıdı gıcirtılarıyla ay ışığı altında ilerliyor...

105. BOZKIR 11. YOL KENARI / TARLA (DIŞ/SABAH) Mektep Kafilesi. Fgr. 10 kadar ceset

Müzik sürüyor...

Kamil bir yokuş yolun doruğunda dürbünüyle etrafı tarıyor. Yandaki tarlada birileri yatmaktadır. Hızlanıp gidip yol kenarından bakıyor. Bunlar erkek-kadın-çocuk öldürülmüş 10-12 kişidir. O atıyla ölümlerin arasında dolaşırken kafile de yolun doruğuna çıkıp durmuştur. Kamil el ederek, çağırıyor.

KAMİL

Sefer Çavuş!.. Zehra Kadın...

İkisi koşar ayak gelirken kendisi de yerdeki ölümlere bakıyor.

KAMİL

Sadece soymak için öldürmüşler... Kafileyi yaklaştırmayalım buraya... Sadece mezar kazacaklar gelsin...

Kesme ile geçiş...

Müzik giriyor...

20 kadar Mektepli sıra sıra mezar kazmaya başlarken, yolda durmuş sessizce bekliyor. Ömer merakla Gülşen'e soruyor.

ÖMER

Kim yapmış olabilir acaba?

CEMAL

Kim bilir? Belki dün bize saldıran çete yapmıştır?

Kesme ile geçiş...

Mektepliler ölümleri gömerken, Kamil, Sefer ve Zehra da etraftan topladıkları kurumuş ot ve çalılarla mezarları örtüyorlar. Bu kez Kazım, Gülşen'e soruyor.

KAZIM

Mezarları niye örtüyorlar Gülşen Hanım?

GÜLŞEN

Sanırım, gelip geçenlerin morali bozulmasın diye...

Kesme ile geçiş...

Biraz sonra kafile mezarları arkada bırakarak yola düşüyor... Ama az önce gördükleri manzara hepsinin moralini bozmuş gibidir. Asık yüzlerden detaylar... Kamil ve Gülşen'in bakışları karşılaşır. Gülşen Hanım kafilenin önüne geçip, Mekteplilere hitaben;

GÜLŞEN

Çocuklar!.. Arkadaşlar! Son yıllarda payitaht sultanilerinde çok yaygınlaşan bir marş var. Duyduğuma göre Başkomutanımız M.Kamil Paşa ve Heyet-i Temsiliye de Samsun'dan Havza'ya geçerken, yolda arabaları bozulunca, bu marşı söyleyerek yürümüş. İsterseniz biz de öyle yapalım. Şimdi önce ben söyleyeyim siz tekrar edin...

KAFİLE (Ibarba)

Dağ Başını Duman Almış!..

Biraz sonra kafile havaya girmiş, dağ taş marşla inlemeye başlamıştır. Herkes birbirine gülümsemektedir. Gülşen'in fotoğraf makinesiyle bir fotoğraf çeken Kamil atıyla gelip makineyi uzatıyor.

KAMİL

Sağol... Marş hepimize iyi geldi...

Gülşen makineyi alıp,

GÜLŞEN

Kafilenin yanına geç de seni de çekeyim...

Gülşen de Kamil ve Kafile'nin bir fotoğrafını çekiyor.

106. BOZKIR – 10.YOL / MOLA YERİ (DIŞ/GÜN) Mektep Kafilesi.

Müzik sürüyor... Fonda cırcır böcekleri ötüyor...

Nöbetçiler yerinde... Mola verilmiş ve yemek yenmiş... Şimdi de dersi Sefer Çavuş veriyor. Herkes karşısında 2-3 sıra halinde yarım daire oturmuş dinliyor. Anlaşılan o ki Sefer çavuş siper anılarını anlatıyor...

Kesme ile geçiş...

Herkes uyumak için yatarken Ali deftere yazıyor. Hediye Ali'nin yanına gelip kendisinin de deftere bir şeyle yazmak istediğini söylüyor. Ali veriyor ama Hediye yazılanları okumaya kalkınca Ali itiraz ediyor. Hediye kabul ediyor ve o yazarken Ali ona inanmıyor ve başında duruyor... Zehra ve Gülşen yattıkları yerden onları izliyor, birbirlerine gülümsüyor.

107. BOZKIR – 11.YOL (DIŞ/GECE) Mektep Kafilesi.

Müzik sürüyor... Fonda cırcır böcekleri ötüyor...

Yolculuk ay ışığı altında sürüyor...

108. BOZKIR – 12.YOL / MOLA YERİ (DIŞ/GÜN) Mektep Kafilesi, Bekir Çavuş Kafilesi, Eskişehirli Göçmen Kafilesi, Hamile Kadın. Fgr. 15 Yaralı Nefer

Müzik sürüyor... Fonda cırcır böcekleri ötüyor...

Ertesi gün ders sırası Zehra Kadın'dadır. Fakat Zehra kadın utanmaktadır. Hediye kalkıp annesinin elinden tutar ve onu kaldırır. Zehra kadın heyecanlı, nasıl başlayacağını bilmiyor...

Kesme ile geçiş....

Zehra heyecanını anlatmış, anlatıyor. Herkes heyecanla dinliyor. Galiba Mızrak Duruşlu Kadınları anlatıyor...

Müzik dipte...

ZEHRA

... hepimiz mecburen ellerimizi kaldırıp teslim olduk. Fransız subayın gözü dönmüştü. Ateş etmeleri için bağırdı. Bazılarımız salavat getirmeye başlamıştı. Onu duyan neferler çok şaşırıldı. Meğer Arap ve Filistinli paralı neferlermiş... Bize ateş etmeyi reddettiler. Subay kendi ateş etmeye kalktı ama engel oldular. O kargaşada biz de kaçtık...

Müzik yükseliyor...

Heyecanla dinleyen Mektepliler soruyor o da cevaplıyor. Hediye annesine hayran hayran bakıyor ve Ali ile bakışıyor. Sefer gülümseyerek dinliyor... Gülşen ve Kamil de birbirine bakıp gülümsüyor. Nine eli ağzında, hayretler içinde...

Müzik bitiyor...

Onlar sohbet/ders yaparken, ilerdeki tümsekte nöbet bekleyen Zeki bağılıyor.

ZEKİ

Bir kafile geliyor!..

Hepsi kafileyi karşılamak için ayağa kalkıyor...

Müzik giriyor...

Kesme ile geçiş...

İnleyen bir kadının çığlıkları...

Gelenler orta boy bir kafiledir. Uzaktan kadının çığlıkları duydukları için bütün Mektep Kafilesi yola inmiş gelen kafileye doğru koşmaktadır. Kamil, Gülşen ve Zehra en öndedir. Gelen kafilenin en önünde koşan Bekir Çavuş'tur. Kamil onu tanıyınca, bağırıyor,

KAMİL

Bekir Çavuş!... Hayrola?..

BEKİR ÇAVUŞ

Ebe lazım komutanım... Çocuk doğurtmasını bilen biri lazım?
Bir köy bakınıyordum ama bebek geliyor.

Ali ve Hediye'nin yardımıyla oraya kadar gelmiş Nine hemen duruma el koyuyor.

NİNE

Çabuk çabuk.. Şu ağacın altına götürün onu... Bir kilim
yayın kızlar... Çabuk su koyun ateşe...

Müzik giriyor... Fonda inleyen bir kadının çığlıkları...

Kesme ile geçiş...

Zehra Kadın ve Gülşen el ele tutuşmuş. Hamile genç kadın onların elleri üstüne oturmuş, kollarını onların boynuna atmış, hızla götürülüyor. Kafileden bazı kadınlar arkalarından koşuşturuyor...

Kesme ile geçiş...

Ocaktaki kazanda su kaynıyor... Az öteye battaniye gerilmiş... Diğer kafilenin kadınları oraya birikmiş... Mektep ve diğer kafilenin erkekleri bir kenarda bekliyor... // Arabalarda Kayseri'ye sevk edilmiş 10-15 yaralı bekliyor... Bekir Çavuş, Kamil'e durumu anlatıyor.

BEKİR ÇAVUŞ

Tren aksayınca bu yaralıları Polatlı'dan yanımıza verdiler.
Bu kafileye de Kırşehir'de yetiştik komutanım. Eskişehir'den
geliyorlar.

KAMİL

Peki Kasım Emmi nerede? Onu göremedim.

BEKİR ÇAVUŞ

Cepheye gitti komutanım. Öyle dil döktü ki Polatlı'daki
Aziz Yüzbaşı'ya... Sonunda bir ikmal takımına katılıp
cepheye gitti.

KAMİL

Demek sonunda muradına erdi ha, ihtiyar..

Kesme ile geçiş...

Mektepliler diğer kafileye yiyecek servisi yapıyor. Hediye ibrik ve taslarla dolaşıp su veriyor...
Bebek ağlaması yükselir...

Bebek ağlaması sesi gelince herkes o tarafa doğru bakıyor... // Birikmiş kadınların arasından öne
çıkan Zehra, erkeklerin durduğu tarafa doğru gelirken,

ZEHRA

Bir kız doğdu... Bir kız doğdu...

Herkes seviniyor... Kamil, Kafile Başkanı'na dönüp,

KAMİL

Bekir Çavuş, siz akşam burada konaklayın bence...
Sabah yola çıkarsınız.

Zehra onların yanına geliyor,

BEKİR ÇAVUŞ

Durumları nasıl ana-kızın?

ZEHRA

Maşallah ikisi de iyi... Sefer Çavuş anası hemen kızına bir isim koymanı istiyor. Hadi gel...

SEFER

Hemen mi? Bu ne acele yahu? Ne koyacağız peki?

ZEHRA

Nine'nin adını... "Nezihe" koyacağız!..

Müzik giriyor...

İkisi doğum yerine doğru ilerliyorlar...

109. BOZKIR – 13. YOL (DIŞ/GECE) Mektep Kafilesi.

Müzik sürüyor...

Gece süren yolculuk... Detaylar...

110. BOZKIR – 14. YOL (DIŞ/GÜN) Mektep Kafilesi.

Müzik sürüyor...

Gündüz süren yolculuk... Detaylar...

111. BOZKIR – 15. YOL (DIŞ/A.ÜSTÜ) Mektep Kafilesi.

Müzik dipta... Uzaktan gelen köpek sesleri...

Gece süren yolculuk... Detaylar... // Bir arada bir tepeden bekleyen atlı bir müfreze görüyorlar.
Kamil, onlara dürbünüyle bakıyor,

KAMİL

Kırşehir müfrezesi bu... Ha gayret arkadaşlar Kırşehir'e geliyoruz!..

112. BOZKIR – KIRŞEHİR GİRİŞİ (DIŞ/GECE) Mektep Kafilesi, Mülazım Abdullah

Müzik sürüyor...

Kafile Kırşehir'e girmiştir. Kamil'i tanıyan gazi Mülazım Abdullah atının üzerinde, şehrin girişinde onları karşıyor.

MÜLAZIM ABDULLAH

Hoş geldin Kamil... Hoş geldiniz arkadaşlar...

KAMİL

Ooo Abdullah... Demek Kırşehir, kabileleri şehrin girişinde karşılıyorsun böyle...

İkisi atlarını birbirine yaklaştırıp, kollarını tutup sıcak bir şekilde selamlaşıp, birbirlerinin sırtına vuruyorlar.

MÜLAZIM ABDULLAH

Hepsini değil. Ama telgrafta senin geldiğini haberini alınca buraya geldim.. Nasılsın?

KAMİL

İyiyim iyi... Gelin, kabileler için bir ocağını (hanı) gece gündüz açık tutuyoruz...

113. KIRŞEHİR / KAHVE (HAN) (DIŞ/GECE) Mektep Kafilesi, Mülazım Abdullah, Ocakçı, Ankara Kafilesi.

Kafile çay ocağında mola vermiştir. Çoğunluk kahvenin içinde, bir kısmı da dışarı taşmıştır. Arabalar park edilmiş, hayvanlar arabalara bağlanmış ve yemlenmiştir. Kafile içeride ve dışarıda yemek yiyip ve çay içerken Nine ve Hediye çay dağıtıyorlar. Ali, Hediye'nin bir arkadaşına uzattığı son çayı almak için elini uzatınca, Hediye çayı geri çekiyor.

HEDİYE

Az önce verdim ya sana...

ALİ

Onu içtim.. Bunu da versen...

HEDİYE

Olmaz. Daha ilk çayını alamayanlar var...

Ahmet, Ali'yi Hediye karşı şakacıktan kışkırtmak için,

AHMET

Ali, sen de ona defterini verme bence...

ALİ

Bana bak Ahmet. Sana bir tane çıkarım şimdii..

Hediye çayı Cemal'e verip uzaklaşınca Cemal, Ali'ye takılıp,

CEMAL

Oğlum anasından daha gaddar bu kız... İşin zor senin...

Gülüşüyorlar... // Az ötede Gülşen, Sefar ve Zehra da Kamil ve Abdullah'ın kısa sohbetini dinliyorlar.

KAMİL

... değil mi? Tufan bey, rahmetli çok disiplinli bir askerdi. Karlı dağları nasıl aşırtdı bize. O hafta Haçin'de üşüdüğüm kadar Çanakkale'de üşümedim valla...

Abdullah kendilerini gülümseyerek dinleyenlere bakıp, Kamil'i kastederek,

ABDULLAH

Anlattı mı? Beni yaralı olarak sırtında taşıyıp Fransızların kuşatmasından nasıl kurtardığını?

Kamil, hemen ayağa kalkıp cevaba engel oluyor?

KAMİL

Abdullah!... Bırak şimdi beni övmeyi... Hadi gel de Kayseri'ye bir telgraf çekelim. Hasan Efe şu çeteyi yakalamış mı?

Abdullah de kalkıyor. Giderayak,

GÜLŞEN

Görüyorsun, bu tür şeyleri anlatmaktan hiç hoşlanmaz...

Kesme ile geçiş...

Müzik giriyor...

Kafile yola çıkarken, Ankara yönünden gelen 25-30 kişilik, 15 arabalık bir göçmen kafilesi de mola vermek için oraya yaklaşmaktadır. Abdullah onları uğurladıktan sonra göçmenlere yöneliyor...

114. BOZKIR – 16. YOL (DIŞ/GÜN) Mektep Kafilesi.

Müzik sürüyor...

Gece süren yolculuk... Detaylar...

115. BOZKIR – 17. YOL – MOLA YERİ (DIŞ/GÜN) Mektep Kafilesi.

Müzik sürüyor...

Gülşen Hanım bu kez Kamil'i derse çağırmıştır! Kamil iki talebe üzerinde uygulamalı olarak onlara askeri talimde gördükleri bazı şeyleri anlatmaktadır.

116. BOZKIR – 18. YOL (DIŞ/SABAHA KARŞI) Mektep Kafilesi.

Müzik sürüyor...

Sabaha karşı yolculuk sürüyor... Detaylar...

117. BOZKIR 19. YOL / ÇEVRE ARAZİ (DIŞ/SABAH) Mektep Kafilesi.

Sabah güneş yükselmişken kabile yorgun yol alıyor...

Süregelen müzik bitiyor...

Bir tepede atının üstünde duran Ali ileri doğru dikkatle bakıp,

ALİ

Atlar!.. Atlar!..

Kamil, hızla atıyla yol kenarındaki bir tümseğe çıkıp dürbünle bakmaya başlıyor. O sırada gözcülük yaptığı için at binmiş Zehra da yanına geliyor. Kamil dürbünü ona da uzatıyor.

KAMİL

Allah, Allah... İhtimal bunlar düşman atları...

ZEHRA

Buraya kadar nasıl gelmişler?

KAMİL

Bilmem... Cephede bombardımandan ürüp kaçmış olmalılar...
Gidip bakalım... Belki takip eden birileri de vardır?

Kamil parmağını ağzına götürüp bir ısıklık çalıyor.

KAMİL

Ali !... Halil !... Sizde gelin... Sefer Çavuş siz de
yanınıza ip alıp yayılarak gelin...

İkisi önde ikisi arkada dörtnale atlara doğru at sürmeye başlıyorlar.

Müzik giriyor...

Tepenin doruğuna çıkmış kabile durmuş onlara bakmaktadır.

Kesme ile geçiş...

Kamil ve Zehra atlara yaklaşınca duruyorlar. Ali ve Halil yanlarına gelince, Kamil ve Zehra çocuklardan birini alıp, atları çevirmek için ikiye ayrılıyor.

Kesme ile geçiş...

Kabilenin çoğunluğu atları yakalamak için araziye yayılıyor. Atları çevirmiş yavaş yavaş çemberi daraltmaktadırlar. At yakalama çalışmasından çeşitli detaylar...

Kesme ile geçiş...

18 atın hepsini yakalamışlardır. Yarısı eyerli olan atları kabilenin yanına getiriyorlar.

Müzik bitiyor...

Eyerlerden birisine bakan Kamil, gözde bulduğu mektuba bakarak,

KAMİL

Evet düşman atları bunlar... İyi oldu. Nöbetleşe biner,
sonra da süvari alayımızı veririz...

Kesme ile geçiş...

Müzik giriyor...

Musa Ağa'nın ürettiği ve cepheye götürdükleri eyerleri çıkarıp atları eyerliyorlar.

Kesme ile geçiş...

Biraz sonra kafilenin üçte biri ata binmiş, Kamil'in işaretli ile yola çıkıyorlar.

118. BOZKIR 20. YOL (DIŞ/GECE) Mektep Kafilesi.

Müzik sürüyor...

Gece yolculuk sürüyor... Çeşitli detaylar...

119. BOZKIR 21. YOL(DIŞ/SABAH) Mektep Kafilesi.

Müzik sürüyor...

Kafile yol üzerinde kısa bir dinlenme molası vermiştir.

Çok uzaktan gelen top sesleri...

Top seslerini duyan Sefer ve Kamil sanki büyülenmiş gibi ayağa kalkıp, dikkat kesilirler...

SEFER

Top sesleri...

Herkes dikkat kesilmiş, sessizce uzakları dinlemektedir.

Müzik bitiyor...

KAMİL

Arkadaşlar... Bundan böyle neredeyse cepheye paralel bir
yolculuk yapacağız. O yüzden gece ve gündüz gözcüleri
gözünü dört açsın... Haydi yola düşelim...

Kafile yola çıkmak için kalkıyor...

Müzik giriyor...

120. BOZKIR 22. YOL (DIŞ/SABAH) Mektep Kafilesi.

Müzik sürüyor... Arasıra çok uzaktan gelen top sesleri...

Top seslerinin daha belirgin duyulduğu bir yolda yolculuk sürüyor. Tam bu sırada, gökyüzünde cephe gerilerine sarkmış bir Yunan uçağı beliriyor.

Yaklaşan uçağın sesi..

KAMİL

Tayyareee, tayyareee!... Siper alın çabuk!..

Kamil duyan herkes arabaların arkasına geçerek siper alıyor. Hediye kolundan tuttuğu Nine'yi bir arabanın altına sürüklüyor. Uçak bir bomba atıp, bir erzak arabasını havaya uçuruyor ve çekip gidiyor. Hızlı davranan Kamil ve Zehra ateş ediyorlar ama bu pek bir işe yaramıyor. İkisi hemen havaya uçan arabanın yanına koşuyorlar.

İki Mektepli, Kazım ve Sezai hafif, Sefer Çavuş ise bu kez sağlam bacağından oldukça kötü yaralanmıştır. Havaya uçan arabanın bir öküzü de ağır yaralıdır. Zehra ve Nine, Sefer ile ilgilenirken, Hediye ve Gülşen de İki Mektepli ile ilgileniyor. Kamil hızla hepsine soruyor,

KAMİL

İyi misin Kazım? İyi misin Sezai?

KAZIM/SEZAI

İyiyiz...

Kamil hemen Sefer'in yanına varıyor. Zehra, Sefer'in pantolon paçasını kesmektedir. Yara oldukça ciddidir. Fakat Sefer'in aklı başka bir yerdedir.

KAMİL

İyi misin Sefer Çavuş?

SEFER

Ben iyiyim komutanım. Sen bir bıçak alıp şu hayvanı kesiver. Mundar olmasın...

KAMİL

Tamam... Hiç yapmadım ama keseyim...

..diyor ve arabaya doğru hareketleniyor,

KAMİL

Şansımız varmış. Bir bomba atıp gitti. İhtimal başka bombası yoktu.

Kesme ile geçiş...

Kafile yeniden yola çıkmaya hazırdır... Kesilmiş öküz bu kez olduğu gibi arabaya konmuştur. Bacağı sarılmış Sefer Çavuş'a bir arabada yer açılmıştır. Kolu ve başı sarılmış Sezai ve Kazım iyidir... Kamil özellikle Mekteplilere seslenerek,

KAMİL

Gördünüz arkadaşlar... Savaş ve düşman işte böyle bir şey... (yola doğru bakarak) Malıköy Menzil İstasyonu'na az kaldı... O yüzden mola vermeden devam edeceğiz...

Müzik giriyor...

Ve kafile Kamil'in işaretleriyle yeniden yola çıkıyor...

121. BOZKIR 23. YOL (DIŞ/SABAH) Mektep Kafilesi.

Müzik sürüyor... Arasına çok uzaktan gelen top sesleri...

Kafile yol alıyor...

122. (POLATLI) MALIKÖY İSTASYONU YAKINI YOL (DIŞ/GÜN) Mektep Kafilesi.

Müzik sürüyor... Arasına çok uzaktan gelen top sesleri...

Kafilenin önünde giden Kamil durmuş, dürbünüyle ileriye doğru bakıyor. // Uzaktan Polatlı/Malıköy Menzil İstasyonu...

Kafileden başlayarak. İstasyonun havadan genel görünüşü... (Burası Milli Savunma Bakanlığı'nın kurduğu, demiryolunun hemen yanında, bir İkmal Takımı tarafından idare edilen, cepheye ikinci derece yakın (25-30 km), Ankara'dan trenle gelen veya Anadolu'nun her yerinden kafilelerin getirdiği cephane ve diğer İkmal malzemelerinin depolandığı, ilk yardım vb. hizmetlerin büyük bir istasyondur. Menzilde herkes koşar adım ve karınca gibi çalışmaktadır.)

Müzik bitiyor...

**123. MALİKÖY İSTASYONU / (YÜZBAŞI) ÇARDAK (DIŞ/GÜN) Mektep Kafilesi,
Yüzbaşı Aziz, Fethi Çavuş, Fgr. İkmal Neferleri**

Çok uzaktan gelen top sesleri...

Kafile istasyona varınca, Kamil tüm istasyonu gören bir açıda kurulmuş üç tarafı açık bir çardağa doğru koşuyor. İstasyonun komutanı Yüzbaşı (Aziz) (33) o sırada telefonla, kafileye ve kendine doğru koşan Kamil'e bakarak, cephe ile konuşuyor.

YÜZBAŞI

Tamam komutanım... Tren Ankara'dan gelince derhal size haber vereceğim komutanım. (dinler) Emredersiniz komutanım...

Yüzbaşı telefonu kapatınca, bekleyen Kamil tekmil veriyor.

KAMİL

27 Alay'dan Çanakkale gazisi, mülazımı-evvel Kamil, komutanım... Kayseri'den geliyoruz...

Yüzbaşı, levazım neferlerinin karşıladığı kafileye doğru bakıyor. Yüzbaşı, bacağı yaralı Sefer Çavuş'u görünce,

YÜZBAŞI

Ben de Yüzbaşı Aziz... Hoş geldiniz Kamil Mülazım. Saldırıya mı uğradınız?

KAMİL

Evet komutanım... Bir tayyare bir bomba atıp gitti. Üç yaralımız var. Bir araba, bir de hayvan kaybettik...

YÜZBAŞI

Bu kadar atı nereden buldunuz?

KAMİL

Düşman atları komutanım. İhtimal cephede ürküp kaçmışlar.. Süvari alayımıza veririz diye düşündük, yakalayıp getirdik..

YÜZBAŞI

Çok iyi yapmışsınız? Fahrettin Albayım çok sevinecek buna... Kayseri'ye hastane çadırı ismarlanmıştı, getirebildiniz mi?

KAMİL

Getirdik komutanım.

Yüzbaşı kafileye bakarak,

YÜZBAŞI

Kamil Mülazım, kafilenle ilgili bir programın var mı?

KAMİL

Saldırıdan sonra mola vermedim komutanım. Yüklerimizi boşaltıp, dinlenip, akşama doğru yola çıkarız diye düşünüyorum.

Yüzbaşı bir yandan masadaki levazım listelerini karıştırırken,

YÜZBAŞI

Evet de... Albay birliğimin çoğunu cephede alıkoydu. Gelen kafilelerin çoğu kadın ve çocuk... Takviye birliğim gelinceye kadar bana yardım etmenizi istiyorum.

KAMİL

Memnuniyetle komutanım. Emrinize amadeyiz...

YÜZBAŞI

Adı var mı bu kafilenin? Biraz bilgi versene... Kaç kişi var?

KAMİL

Hepsi Kayseri Sultanisi talebesidir komutanım. Hepsi disiplinli, kısa dönem askeri eğitim almış, 9'ar kişilik 6 mangadır. Biz onlara "Taş Mektepliler" deriz.

YÜZBAŞI

Güzel, o zaman onlara "Müfreze" diyelim.
Peki diğerleri?

Kamil'in cevabı eliyle gösterdiği, kafiledekilerin görüntüleri üstüne anlatıyor...

KAMİL (ses)

Şu ayağı yaralı Sefer Çavuş Balkan gazisidir. Çocukları o eğitti. Zehra Kadın bizim ünlü Kuva-yı Milliyeci Mızrak Duruşlu Kadınlar Müfrezesindedir. Eli iyi silah tutar... Kocasını Filistin'de şehit olmuş... İyi de sağlıklıdır. Yanındaki de kızı... Gülşen Hanım, mektebin muallimesidir. O da iyi sağlıklıdır. Nezihe Nine yanındaki talebenin ninesi. Ali onun hayatta kalan tek yadigarı olduğu için.. onu da getirmek zorunda kaldık..

YÜZBAŞI

Çok iyi.. sizi Allah gönderdi..

...diyor ve bir düdük çalıp müfrezeye doğru bağıyor.

Düdüğü sesi..

YÜZBAŞI

Müfreze!.. Önümde toplan!

O sıra arabaların yanında su içen, çömelmiş dinlenen, Müfreze hızla yerinden kalkıp, koşarak Yüzbaşı'nın önünde sıraya giriyor. Öyle ki, Zehra Kadın, Hediye ve Gülşen'in yanında duran Nine bile hazırol'dadır. Yüzbaşı biraz sivil bir dille onlara açıklama yapıyor,

YÜZBAŞI

Taş Mektep Müfrezesi!.. Hakkınızda Kamil Mülazım'dan bilgi aldım. Buradaki birliğim cepheye alındı. Bu yüzden burada bana yardıma hazır mısınız?

KAFİLE

Hazırız!..

Yüzbaşı elindeki düdüğü Kamil'e uzatarak,

YÜZBAŞI

Pekala... Al şu düdüğü Kamil Mülazım. Sana lazım olacak...

Kamil düdüğü alıp,

KAMİL

Emredersiniz komutanım...

O sırada Nine bir adım öne çıkarak, elini kaldırıyor,

NİNE

Peki komutan.. Ya biz kadınlar? Bize görev yok mu?

Yüzbaşı onun yanına gelip, omzunu tutuyor. Sevecen bir sesle,

YÜZBAŞI

Olur mu Nine? Herkese yapacak iş var burada... Mesela sen de bir ibrik bul, çalışan herkese su yetiştir. Olur mu?

NİNE

Emredersin komutanım!..

O sıra Fethi Çavuş koşarak gelip,

FETHİ ÇAVUŞ

Ankara'dan beklediğiniz telgraf gelmeye başladı komutanım.

YÜZBAŞI

Tamam Fethi Çavuş, geliyorum ... (Müfrezeye) Arkadaşlar, siz biraz dinlenin. Ben Kamil Mülazım'a yapılacak işleri anlatacağım. (Kamil'e) Gel bente Kamil Mülazım... Kayseri'ye de durumu haber verelim...

Müzik giriyor...

İkisi telgrafhaneye doğru yürürken, kafiye de rahata geçip, arabalara doğru ilerlemeye başlıyor...

124. MALIKÖY İSTASYONU / HASTANE ÇADIRI (DIŞ/GÜN) Mektep Kafilesi, Zehra, Gülşen

Müzik sürüyor... Zaman zaman uzaktan gelen top sesleri...

Yaralıları dolu depodan bozma hastane koğuşunun önündeki sedyelerde yaralılar yatıyor. Hastanenin hemen yanında ise, bir manga Mektepli, Zehra ve Gülşen, Kayseri'den getirdikleri hastane çadırını alana uzatmış, çadırın kaplayacağı alanı çapalarla düzlüyorlar. Düzleme işi bitince çadırı yaymaya başlıyorlar... Birkaç Mektepli de kesilmiş öküzü mutfağa götürmek için Levazım neferlerine yardım ediyor...

125. MALIKÖY İSTASYONU / ŞEHİTLİK (DIŞ/GÜN) Sefer, Ahmet, Halil, Sezai, Kazım, Nine, Fgr. Mektepliler

Müzik sürüyor... Zaman zaman uzaktan gelen top sesleri...

Ahmet, Halil, Sezai ve Kazım'ın aralarında olduğu iki manga Mektepli, Sefer Çavuş ve bir tecrübeli levazım neferinin kontrolünde, daha önce çözülmüş yerlere sıra sıra mezar kazıyor... Sezai ve Kazım yaralı oldukları için ancak tek ellerini kullanabiliyorlar. Kazım kullananlar işini bitirince kürekçiler kazılan toprağı yana atıyor... Nine, elinde ibrik ve maşrapa ile çocuklara su vermektedir. Mustafa, Nine'nin verdiği suyu içmek için kazmaya ara veriyor...

126. MALIKÖY İSTASYONU / TAYYARE MEYDANI (DIŞ/GÜN) Kamil, Ali, Mustafa, Emin ve İsmail, Fgr. Mektepliler

Zaman zaman uzaktan gelen top sesleri...

Kamil, aralarında Ali, Mustafa, Emin ve İsmail'in de olduğu 2 manga Mektepli ellerinde kazma, kürek ve fiçileri yuvarlayarak kısmen düzlenmiş bir alanın başına getiriyor.

Süregelen Müzik dibe inip yükseliyor...

KAMİL

Arkadaşlar, şu düz alanı tayyare meydanı yapacağız.

Kamil anlatıyor ve yana çekilip duruyor. Mektepliler meydana yayılıp, kazmalarla küçük tümsekleri kazıyor. Diğerleri kürek ve ayaklarıyla toprak topaklarını ezmeye başlıyorlar. Kamil, "tamam, böyle devam edin" diyor ve kamını tutarak istasyona yürümeye başlıyor.

127. MALIKÖY İSTASYONU / DEPO ÖNÜ VE YANI (DIŞ-İÇ/GÜN) Kamil, Ömer, Zeki, Cemal, Fgr. Mektepliler.

Müzik sürüyor... Zaman zaman uzaktan gelen top sesleri...

Kamil koşar ayak gelip, istasyonda istifli sandıkları depoya taşımayı sürdüren, aralarında Ömer, Zeki, Cemal'in olduğu Mekteplilerden bir kaçının sırtına "Tamam, devam" gibisinde vurup geçiyor. Kamil, deponun yanına dizilmiş bir düzine kadar kefenlenmiş şehidin başına geliyor ve onları saymaya başlıyor...

128. MALİKÖY İSTASYONU /ŞEHİTLİK (DIŞ/GÜN) Kamil, Bir önceki sahnedekiler...

Zaman zaman uzaktan gelen top sesleri...

Kamil karnını tutarak şehitliğe geliyor... Mektepliler 10 kadar mezar kazmışlar.

Süregelen Müzik bitiyor...

KAMİL

Arkadaşlar, işiniz bitince, namaza duracaklar abdest alsın. Naaşları mezar yanlarına dizin ve bizi bekleyin..

...deyip hızla oradan da uzaklaşıyor.

Müzik giriyor...

129. MALİKÖY İSTASYONU / HASTANE ÇADIRI ÖNÜ (DIŞ/GÜN) Kamil, Yaralı Neferler, Doktor, Sıhhiye Neferleri, Mektepliler

Müzik sürüyor... Zaman zaman uzaktan gelen top sesleri... Yaralıların inlemeleri..

Kamil bu kez kurulmuş hastane çadırına geliyor. Mektepliler bir Doktor'un gözetiminde dışarıda sedyelerde yatan yaralıları çadıra taşıyorlar. Kamil aralarından geçip içeri giriyor. Bazı yaralılar inliyor...

Müzik bitiyor...

130. MALİKÖY İSTASYONU / HASTANE ÇADIRI (İÇ/GÜN) Kamil, Gülşebn, Zehra, Yaralı Neferler, Doktor, Sıhhiye Neferleri, Mektepliler, Namık Onbaşı

Zaman zaman uzaktan gelen top sesleri...

Kamil içeri giriyor... Kadınlar doktorların yönetiminde. Mekteplilerin yardımıyla yaralı sedyelerinin çadırdaki yerleşimini yaparken, kısmen iyileşmiş bir Kürt nefer (Namık Onbaşı) ayağa kalkmış, cepheye gitmek için adeta bir Doktor'a yalvarıyor. Kürtçe bir şive ile.

NAMIK ONBAŞI

Bak Hekim Efendi bak, nasıl sıçırıyorum. Gör bak..

Namık Onbaşı sıçırıyor ama ayağını yerden zor kesiyor!

DOKTOR

Hani Onbaşı? Dört parmak zor sıçırıyorsun. Üç karış sıçıra. İstedığın cepheye git..

NAMIK ONBAŞI

Üç karış çok değil mi?

DOKTOR

Değil... Bu halinle siperlerin üstünden nasıl atlayacaksın?

Namık Onbaşı çaresiz yatağına dönüyor. Kamil, dolaplara düzenleyen Zehra, Gülşen ve Hediye'ye yaklaşıyor. Ortaya soruyor ama Zehra ona daha yakın olduğu halde Gülşen'e bakıp, cevap vermeyi ona bırakıyor.

KAMİL

Nasıl gidiyor?

GÜLŞEN

Gördüğün gibi, bitti sayılır.

KAMİL

Güzel...

Kamil hemen geri dönüp çıkarken, Gülşen onun karnını tutarak yürüdüğünü görüyor.

GÜLŞEN

Sen iyi misin? Biraz soluklansaydın.

Kamil kamından elini çekip dönüyor,

KAMİL

İyiyim, iyiyim, sağol... Yemek molasında dinlenirim artık...

Kamil hızla çıkıyor. Gülşen onun arkasından bakarken, Zehra yanına gelip,

ZEHRA

İyi ki başımızda o var.. Bana güven veriyor...

GÜLŞEN

Bana da...

Kamil uçak meydanına doğru uzaklaşıyor...

131. MALİKÖY İSTASYONU / TAYYARE MEYDANI (DIŞ/GÜN) Kamil, Ali, Mustafa, İsmail, Emin, Fgr. 20 Mektepli

Müzik sürüyor... Zaman zaman uzaktan gelen top sesleri...

Mektepliler meydanı düzlemeyi sürdürüyor. Şimdi ise, birisi elindeki kovadan meydana su serperken 6 kişi de içi su dolu üç büyük fıçıyı düzlük boyunca yuvarlıyor. Diğerleri ise tek sıra halinde sıçrayıp tepinerek, düzlük boyunca ilerliyorlar... İçlerinde biri durup,

MUSTAFA

Ali demek Ahmet ile sen havacı olacaksınız. Peki söylesene bize bu işe böyle tepinerek mi başlanıyor, ha?..

ALİ

Hadî Mustafa çeneni değil, ayaklarını çalıştır...

Mustafa da zıplamaya başlıyor. // Kamil oraya da koşarak geliyor. Ama nefesi iyice kesilmiştir. Kamını tutarak nefeslenirken onlara bakıyor. Ali onu görüp, ona doğru hamle yapıyor,

ALİ

İyi misiniz komutanım?

Kamil gelmemesi ve işine devam etmesi için eliyle onu durduruyor ve doğruluyor.

KAMİL

İyiyim iyim, siz devam edin...

Kamil'in uzaklaşmasını izleyen Ali, arkadaşlarına dönüp,

ALİ

Kamil Mülazım buraya gelince bambaşka bir insan oldu sanki...

İSMAIL

Ömek bir asker... Çanakkale'de 27 Alay'dan sağ kalan çok az subaydan biriymiş..

EMİN

Sahi mi? Bilmiyordum bunu...

ALİ

Yuh utan.. Arkadaşlar bu cahillliği için Emin'i toplu olarak dövelim, ne dersiniz?

MUSTAFA

Dövmeyelim... Daha büyük ceza verelim. Burada iki misli zıplasin...

Şakalaşarak çalışmayı sürdürüyorlar...

Müzik giriyor...

132. MALIKÖY İSTASYONU / DEPO YANI VE ÖNÜ (DIŞ-IÇ/GÜN) Kamil, Yüzbaşı, Sefer, Zehra, Gülşen, Nine, Hediye, Şehitlik ve Depodaki Mektepliler, Şehit Kadir, Fgr. 10 kadar şehit!

Müzik sürüyor...

Kamil deponun yanına geçerken, mezar kazan Mektepliler de sedyeleri gelip duvar dibinde dizili şehitleri dikkatle sedyelere koyuyorlar. Tam o sırada talihsiz bir şey oluyor. Çünkü bir şehidin yüzünü gören Ahmet yerî göğü inleyen bir feryat koparıyor.

AHMET

Kadir abiiiiiii... Kadir abiiii....

Sefer hemen onun yanına geliyor...

AHMET

Kadir abli, amcamoğluu...

Kamil de o tarafa yöneliyor. Herkes Ahmet'in cesedin başından uzaklaştırmak istiyor. // Kadınlar da hastaneden çıkıp telaşla o tarafa doğru koşuyorlar. // İstasyonun her tarafından, işlerini bırakanlar da o tarafa doğru bakıyorlar...

Müzik bitiyor...

Gelişmeyi gören Yüzbaşı da koşup geliyor ve soruyor,

YÜZBAŞI

Hayrola Kamil Mülazım?

KAMİL

Bir şehit akrabası çıktı komutanım.

YÜZBAŞI

Hay Allah... Ruhu şad olsun...

Zehra ve Gülşen, Ahmet'i uzaklaştırmaya çalışırlarken Sefer Çavuş gelip Ahmet'i onlardan alıyor.

SEFER

Ahmet, gel benle hele evlat...

Sefer onun elini tutup şehitlerin başına geri götürüyor.

SEFER

Ahmet, tut bakalım Kadir abinin sedyesinin kollarından...

Onu birlikte şehitliğe götürelim hadi...

Ahmet şoktan çıkmış gibidir... Ağlamasını keserek,

AHMET

Tamam Sefer Çavuş!..

...diyor ve eğilip sedyenin başından tutuyor. Sefer zorlukla yürüdüğü için Zehra hemen gelip ona yardımcı oluyor. Diğerleri de öyle... Hep birlikte mezarlığa doğru yürümeye başlıyorlar. Yüzbaşı onlara bakarak, Kamil'e,

YÜZBAŞI

Çavuş en doğrusunu yaptı...

Yüzbaşı, Kamil'in kamını tuttuğunu fark edip,

YÜZBAŞI

Kamil Mülazım, sormaya vakti olmadı. Sahi sen nerede, nasıl gazi oldun?

KAMİL

Çanakkale'de komutanım. 27i Alay'da... Kamımdan yaralandım.

YÜZBAŞI

Anladım. Koşarken nefesin tıkanıyor. Demek sen de Çanakkale'deydin ha?..

İkisi şehitliğe doğru ilerliyorlar.

KAMİL (ses)

Siz de mi orada çarpıştınız komutanım.

YÜZBAŞI (ses)

Evet... Orada M. Kamil Paşa'ya ikmal yapıyordum. İstanbul'dan kaçıp Anadolu'ya geçince beni yine yanına aldı.

133. POLATLI / MALİKÖY İSTASYONU / ŞEHİTLİK (DIŞ/GÜN) Şehitlikteki Mektepliler, Kamil, Sefer, Yüzbaşı,

Zaman zaman uzaktan gelen top sesleri...

Mezarların başına dizilmiş şehitler... Mezarları kazan Mektepliler ve Sefer Çavuş saf tutmuştur. Ahmet, Yüzbaşı ve Kamil'in arasında saftadır... Sefer Çavuş namazı kıldirmaya başlamadan önce Yüzbaşı bir düdük çalıp, tüm istasyona yüksek sesle bağıyor.

YÜZBAŞI

Dikkat!... Cenaze namazı için herkes olduğu yerde saf tutsun...

Müzik giriyor...

Sefer Çavuş "Allahu Ekber" diye namazı kıldirmaya başlarken, tüm istasyonda her şey susmuş, herkes olduğu yerde namaza durmuş gibidir.

134. MALİKÖY İSTASYONU / ÇEŞİTLİ (DIŞ/GÜN) Mektep Müfrezesi, İstasyon Neferleri.

Müzik sürüyor...

Meydanda duranlar... // Depo önünde duranlar... // Kadınlar, ayakta durabilen 3 yaralı ve Doktorlar da hastane ve çadırın önünde duruyor...

135. POLATLI / MALİKÖY İSTASYONU / ŞEHİTLİK (DIŞ/GÜN) Sefer, Mektep Kafilesi Kadınları

Müzik sürüyor...

Şehitler gömülmüş... Nine mezarların üstünü eliyle sıvazlayarak düzeltiyor. Hediye onun düzelttiği bir mezara suluyor. Ahmet'i yalnız bırakmayan Sefer Çavuş ve Kadınlar da bir mezarın başında sessizce onun yanında oturuyorlar... Nine gelip, Kadir'in mezarını sulaması için Ahmet'e veriyor... Ahmet de kalkıp mezarı sulamaya başlıyor...

136. POLATLI / MALİKÖY İSTASYONU / DEPO YANI VE ÖNÜ (DIŞ-İÇ/GÜN) Kamil, Mektepli Yükleme Mangaları, Yaşlı Kadın, Fgr. Kastamonu Kafilesi.

Müzik sürüyor...

Havadan, genel planda... İstasyondaki herkes karıncalar gibi çalışıyor... Kamil ve depoda çalışan Mektepliler (Kastamonu'dan gelen) bir kafiye karşılıyorlar.

KAMİL

Hoş geldiniz analar, bacılar... Nereden geliyorsunuz?

YAŞLI KADIN

Hoş bulduk komutan... Kastamonu'dan geliyoruz.

Müzik giriyor..

Kamil, Mekteplilere, işaret ediyor. Nine ve Hediye su vermek için geliyorlar. Mekteplilerin bir kısmı kabile ile ilgilenirken, bir kısmı da ikmalî arabalardan indirmeye başlıyor...

137. MALİKÖY İSTASYONU / TAYYARE MEYDANI (DIŞ/GÜN) Hediye, Meydandaki Mektepliler, Kamil, Ahmet, Fgr.20 Atlı Muhafız, Muhafız Komutanı Mülazım.

Meydanda tepinen çocuklara su getirmiş Hediye de ibrikten doldurduğu maşrapasıyla onlara vermektedir. Sırayla gelip su içen Mektepliler tekrar sıraya dönmektedir. Hediye, en sona kalan Ali'ye su doldururken ikisi bakışmaya başlayınca Hediye bardağı taşıyor. Bunu gören Mektepliler kıkırdaşıyor. Ahmet ikisine laf atar.

AHMET

Hoop çamur yaptınız orayı ya...

HEDİYE

Aman be... siz de...

Hediye, Ali suyu içtikten sonra maşrapayı alıp uzaklaşırken, Ali de arkadaşlarının yanına varıyor. Mustafa yanındakilere göz kırpıp,

MUSTAFA

Ali... Bak haberin olsun. Biz aramızda konuşup anlaştık.
Harp bitince, birlikte gidip Zehra kadından kızını sana isteyeceğiz tamam mı?

İSMAIL

Korkma, bize güven. gerekirse, kaçırınız kızı?

Ali biraz utanmış, işini bırakıp onlara yekiniyor,

ALİ

Neler uyduruyorsunuz oğlum siz...

Müzik giriyor...

Onlar da Ali'yi çekiştirince, Ali de onları itip kakmaya başlıyor... Uzaklaşan Hediye onların seslerini duyup geriye bakıp gülümsüyor ve yoluna devam ediyor... Hediye uzaklaşırken Kamil, omzuna kolunu attığı Ahmet ile birlikte yaklaşıyor...

KAMİL

Bak sen... Demek sen ve Ali havacı olmayı istiyorsunuz
ha... Söyleseydin ya seni bu gruba alsaydık...

Çalışan gruptan birkaçı onları görüp durunca diğerleri de duruyor. Kamil ve Ahmet onların yanına gelince,

KAMİL

Ahmet size yardım edecek arkadaşlar...

Arkadaşları sırtına vurarak Ahmet'i aralarına alıyorlar... Ahmet de zıplamaya başlıyor... Kamil dönüp uzaklaşırken İstasyon tarafına doğru bakıp, duruyor. Dürbünü kaldırıp bakmaya başlıyor. // O sırada bir otomobil ve iki manga atlı muhafız İstasyonda perona doğru yaklaşıyor. Yüzbaşı peronda durmuş onları bekliyor. Mektepliler yeniden İstasyona doğru bakıyorlar,

MUSTAFA

Vay canına, muhafızlar... Yakında büyük komutanlar var galiba?

EMİN

Belki de başkomutanlık buralarda bir yerde?

Kamil onları duyuyor,

KAMİL

Kesin bu soruları arkadaşlar... Harp zamanı bazı soruları sormamak, cevapları bilmemek de çok mühimdir

..diye, konunun gizli kalması gerektiğini ima ediyor!

ALİ

Haklısınız... Afedersiniz komutanım...

Müzik giriyor...

Fakat bakmaya devam ediyorlar. İstasyonda ise Yüzbaşı gelen muhafızları karşıyor. Muhafızlar atlarından inip beklemeye başlıyorlar. Kamil istasyona doğru yürümeden önce, eliyle, çalışmaya başlamalarını işaret edince Mektepliler yeniden zıplamaya başlıyorlar... Ahmet de onlara uyum sağlamış gibidir.

138. MALİKÖY İSTASYONU / PERON (DIŞ-İÇ/GÜN) Kamil, Gülşen, Kastamonu Kafilesi, Fgr. Cepheden gelen İkmal Birliği ve Yaralılar

Müzik sürüyor...

Kamil ve Gülşen, Kastamonu kafilesini istasyon çıkışına kadar geçirmişler. Uzaklaşan kafileye el sallayıp geri dönüyorlar. Onlar yaklaşırken cepheden gelen bir İkmal ve sıhhiye takımı da istasyona giriyor. Takımın geldiğini görmüş Yüzbaşı ve Mektepliler onları karşıyor. Kamil o tarafa koşmaya başlayınca Gülşen de koşuyor. Sıhhiye neferleri ve Kadınlar, sedye ve katır sırtında uzun bir yoldan getirilmiş yaralıları Mekteplilerin yardımıyla çadıra taşıyorlar. Mezar kazmayı bitirmiş Mektepliler de buraya gelmiş ve İkmal eşyaları/sandıklarını alıp depoya doğru götürüyorlar. Yaralılardan birisi acı içinde bağıyor. Yaralının üstündeki battaniyeyi kaldıran Gülşen, gözlerini kapatıp küçük bir çığlık atıyor ve gayri ihtiyar yanındaki Kamil'e sarılıyor.

Yükselen Müzik, bitiyor...

Kamil duruma müdahale ediyor.

KAMİL

Tamam. Bu neferi çabuk ameliyathaneye götürün arkadaşlar...

Gülşen, Kamil'e dönüp soruyor.

GÜLŞEN

Demek sen de böyleydin...

Kamil başını sallıyor.

KAMİL

Evet... Demek o da kurtulacak...

Zehra gelip Gülşen'i alıp götürürken, bir an onlara bakmış olan Yüzbaşı, cepheden gelen Onbaşı'nın uzattığı istek listesine bakıp,

YÜZBAŞI

Ooo, bu ne bolluk... 100 top mermisi istiyorsun ha? Depoda bile bu kadar yok ki? Gel bente Onbaşı, depoya bir gidelim...

İkisi depoya doğru yürüyorlar... Fonda boşaltma ve yükleme işlemi sürüyor...

139. MALİKÖY İSTASYONU / PERON (DIŞ/GÜN) İstasyondaki Herkes, M. Kemal Paşa, Fevzi Paşa, İsmet Paşa, Atlı Muhafızlar, Trenden İnen Muhafızlar, Trenden İnen Mülazım ve 80 Nefer, Fgr. vagondaki Neferler, Havacı Mühendis, 2 Usta.

Herkes istasyon civarında toplanıp yediği yemek bitmek üzere... Kamil, Gülşen'in etli bulgur pilavının yağlı kısımlarını ayırdığını görüp,

KAMİL

Onları yemiyor musun?

GÜLŞEN

Yok, yağlı etler içimi bayıyor..

KAMİL

Yemelisin ama. Askerde her şey emir üstüne yenir. Yemezsən zayıf düşersin. O zaman da önce sen sonra bütün sistem aksar.

Gülşen biraz kinayeli,

GÜLŞEN

Madem öyle sistemi aksatmayayım !..

... diye yemeğe başlayınca, Zahra, Hediye'nin de yemediğini gördüğü yağlı etleri gözüyle işaret ediyor. Hediye yine de burun kıvırıyor. Zahra bakışlarıyla önce onu azarlayıp, sonra onun yağlı etlerini kendi tabağına aktarıp, kendi etlerini ona veriyor. İkisi birbirlerine gülümsüyorlar. Trenin yaklaşan sesi..

Yüzbaşı trenin sesini duyunca tabağını yana bırakıp ayağa kalkıyor. Yürümeden önce,

YÜZBAŞI

Herkes ayağa kalsın ve olduğu yerde kalsın...
Sen benle gel Kamil Mülazım...

Kamil'in takip ettiği Yüzbaşı uygun bir yere kadar koşup duruyor. // Tren yaklaşıyor. Kafiledekilerin çoğu hayatlarında ilk kez tren görmektedir. Nine biraz korkmuş ve şaşırılmış Ali'nin arkasına saklanıyor. Ali, "korkma Nine" gibisinden, onu yanına alıp, omzuna elini atıyor ve kendine çekiyor. // Gelip duran trenden önce muhafızlar inip yer tutuyor, daha sonra da açılan vagonun kapısında başkomutan M. Kamil ve yanındakiler (Fevzi Paşa ve İsmet Paşa) iniyor. Mektepliler adını çok duydukları komutanlarını bu kadar yakından görmüş olmalarından dolayı oldukça heyecanlanıyorlar. Onlara bakıp birbirlerine paşaların isimlerini fısıldıyorlar.

MEKTEPLİLER

Mustafa Kamil Paşa bu... / Şu da Fevzi Paşa galiba... /
Şu da İsmet Paşa olsa gerek...

Yüzbaşı ve Kamil'in verdiği selamı alan Başkomutan ve Kurmay Heyet istasyondaki herkesi gözleriyle şöyle bir tarayıp,

M. KEMAL PAŞA

Merhaba Aziz Yüzbaşı... Kolay gelsin arkadaşlar,
gazamız mübarek olsun!

HERKES

Sağol !...

Herkesin hayran bakışları altında Kurmay Heyet arabaya doğru ilerliyor.

Müzik giriyor...

Herkes birbirlerine, Ali de Nine'ye onları tek tek gösterip bir şeyler söylüyor... Atlı muhafızlar arabanın yanında yerlerini alıyor ve uzaklaşmaya başlıyorlar. Herkes işe başlamak için trene yöneliyor... // Mektepliler yük vagonlarının kapısını açıp gelen ikmal malzemelerini indirmeye başlarken, arka iki vagon dan da genç bir Teğmen ve 80 kişilik 2 takım nefer iniyor. Nine ve Hediye, son iki vagon dan inmeyen neferlere, ibriklerinden doldurdukları maşrapalarla su uzatmaya başlıyorlar... // Genç Teğmen kendisini karşılayan Yüzbaşı'ya tekmil veriyor ve konuşmaya başlıyorlar. Neferler, yan tarafta bir Çavuş'un gösterdiği alanda toplanmaya başlıyorlar. Yüzbaşı ve Genç Teğmen de onlara doğru yürüyorlar. Yüzbaşı ona gidecekleri yönü, karşı tepeleri işaret ediyor. // Bu arada trenden takım çantalarıyla havacı bir Mühendis ve iki usta da iniyor. Kamil de onları karşılıyor. Meydana doğru giden Ali ve Ahmet'e bağırıp, çabuk gelmeleri için el ediyor,

KAMİL

Ali !.. Ahmet!...

İkisi geri dönüp koşuyorlar. Kamil onları uçak tamir ekibiyle tanıştırıyor. Ali ve Ahmet hemen ustaların elinden takım çantalarını alıyorlar. // Birlik, Genç Teğmen'in idaresinde yürüyüşe geçerken Yüzbaşı da tamir ekibinin yanına doğru koşar adım gelip, onlarla el sıkışıp, tanışıyor. Sonra Kamil'e dönüp,

Müzik bitiyor...

YÜZBAŞI

Gördüğün gibi Kamil Mülazım... Beklediğim levazım takımı
bu trenle de gelmedi. Çaresiz buradasınız daha...

KAMİL

Önemli değil komutanım. Biz her zaman göreve hazırız.

YÜZBAŞI

Tamam... Ekip geldi, meydan da bitiyor. Ben telefon edeyim de tayyareler yola çıksın. Siz meydana gidin, ben geliyorum.

KAMİL

Uygun görerseniz meydana bir telefon hattı çektireyim komutanım.

Yüzbaşı giderayak,

YÜZBAŞI

İyi fikir. Söyle çocuklara çöksinler...

Ekip meydana doğru yürümeye başlıyor.

MÜHENDİS

Biliyor musunuz çocuklar? Ben de Kayseri Sultanisi'nde bir sene okudum.

ALİ/AHMET (ses)

Aaa!.. / Sahi mi?..

MÜHENDİS (ses)

Demek havacı olacaksınız ha.. Söyleyin bakalım ne olmak istiyorsunuz. Mühendis mi pilot mu?

ALİ/AHMET(ses)

Ben karar vermedim daha... / Ben de...

Onlar meydana doğru ilerlerken yükleme/boşaltma ekibi de treni boşaltmayı sürdürüyor..

140. MALİKÖY İSTASYONU / TAYYARE MEYDANI (DIŞ/GÜN) Meydandaki Mektepliler, Kamil, Ali, Ahmet, Mühendis, 2 Usta

Kamil, Ali, Ahmet, havacı Mühendis ve Ustalar, takım çantalarıyla birlikte meydana geliyorlar. Alandaki Mektepliler zemini sıkıştırmayı bitirmek üzeredir. Usta ve işçiler önü açık bir tamir barakasına yönelirken, Kamil ve Mühendis çalışan çocukların yanına kadar ilerliyor. Çocuklar zemini sıkıştırmayı sürdürüyor...

MÜHENDİS

Kolay gelsin arkadaşlar...

MEKTEPLİLER (labarba)

S ağolun / sağolun...

Mühendis sıkıştırılmış zemini ayağıyla yoklayarak,

MÜHENDİS

Güzel... Bundan iyisi can sağlığı... İsmet Paşa keşif raporu bekliyor. Gelecek tayyareleri bugün kesin uçurmamız gerek...

İkisi dönüp tamir barakasına doğru ilerlerken, Kamil uzaktan cepheden gelen bir ikmal takımı görüyor. Mühendis'e,

KAMİL

Bana müsaade... Şu takımı karşılayayım..

Kamil koşar ayak istasyona doğru ilerliyor... // Mühendis barakanın önünde duran yangın boş yangın tenekelerini Ali ve Ahmet'e göstererek,

MÜHENDİS

Arkadaşlar.. Siz de hemen şu tenekeleri su ile doldurun...

ALİ

Tamam...

... diyor ve tenekelere doğru yürüyorlar..

141. MALIKÖY İSTASYONU / PERON (DIŞ/GÜN) Vagondaki Neferler, Hediye, Nine, Yüzbaşı, Makinist.

Hediye ve Nine tren ile devam edecek, vagonlardaki askerlere su vermeyi sürdürüyor. Tren Yüzbaşı'nın komutuyla harekete geçerken, Nine ve Hediye de kendilerine el sallayan neferlere el sallıyorlar.

NEFERLER (labarba)

Sağol Nine... / Hoşçakal Nine... / Görüşürüz Nine..

NINE

Ah evlatlarım ah... Nasıl görüşeceğiz? Yıllardır hep bir yerlere gidiyorsunuz.. bir daha geri dönüyorsunuz ki..

Tren geçip gittikten sonra Yüzbaşı da cepheden gelen ikmal takımı ve onu karşılayan Kamil ve Mekteplilere bakıyor. İçi rahat çardağına doğru ilerliyor. Telefoncu nefer ona ahizeyi uzatıyor.

YÜZBAŞI

Alo, Şadi Mülazım... Tren size doğru yola çıktı, haberin olsun...

Müzik giriyor...

Yüzbaşı telefon ahizesini koyduktan sonra ellerini beline koyup istasyona bakıyor. Durumdan memnundur...

142. MALIKÖY İSTASYONU / DEPO ÖNÜ (DIŞ/GÜN) Kamil, Mektepliler, Yüzbaşı,

Müzik sürüyor...

Istasyonun havadan genel görünüşü...

Kamil ve Mektepliler bir ikmal kafilesini daha yüklemiş, cepheye doğru uğurluyorlar. Mekteplilerin çok yorulduğunu bilen Kamil, düdüğü çalarak onlara dinlenme molası veriyor. Hepsini oldukları yere çöküyor, bazıları sırt üstü yatıyor!.. // Kamil gelip, çardaktaki masada listelere bakan Yüzbaşı'ya,

KAMİL

...'ın ikmal takımını da gönderdik komutanım.

Yzb. bunalmış gibi ellerini başının arasına alıp, bir süre öyle kalıyor.

YÜZBAŞI

Çocuklar çok yoruldu değil mi? Ama yola çıkmış iki tane daha var. Akşama kadar depo yine tamtakır olacak. Sabah tren bir şey getirmesse iş hep süngülere kalır. Bu da daha çok şehit demektir...

Yüzbaşı alnını ovuşturup, sonra adeta silkiniyor ve ayağa kalkıyor.

YÜZBAŞI

Tayyareler biraz sonra gelir... Gel gidip meydanı bir kontrol edelim.

Müzik giriyor...

İkisi meydana doğru ilerliyorlar...

143. MALIKÖY İSTASYONU / GÖKYÜZÜ (DIŞ/GÜN)

Müzik sürüyor... Yaklaşan uçakların sesi...

Ankara yönünden yaklaşan iki uçak...

144. MALIKÖY İSTASYONU / GÖKYÜZÜ-TEYYARE MEYDANI (DIŞ/GÜN) Yüzbaşı, Ali, Kamil, Mühendis, 2 usta, Meydandaki Mektepliler.

Müzik sürüyor... Yaklaşan uçakların sesi...

Meydandaki barakanın önünde konuşan Mühendis, Yüzbaşı, Kamil ve Ustalar uçakların sesini duyunca biraz dışa çıkıp gökyüzüne bakıyorlar. // Yaklaşan iki uçak... // Alanın bitiş sınırında çalışan Mektepliler de işlerini bırakmış gökyüzüne bakıyorlar. Ali uçaklara hayran olmuş.

ALİ

Vay be!.. Nihayet yakından bir tayyare göreceğiz...

Kamil düdük çalıp Mekteplilere bağıyor.

Düdük sesi...

KAMİL

Çabuk meydanı terk edin çocuklar. Bir şey bırakmayın
meydanda...

Yüzbaşı da telefona yöneliyor.

YÜZBAŞI

Ben İsmet Paşa'ya haber vereyim...

Mektepliler telaşla, fiçileri yuvarlayıp ve aletleri kapıp meydan kenarına doğru koşturuyorlar..

145. MALIKÖY İSTASYONU ÇEŞİTLİ / MEYDAN (DIŞ/GÜN) Herkes.

Müzik giriyor...

İstasyondaki herkes durmuş uçaklara bakmaktadır. // Detaylar... // Nine hastane çadırının önünde
Gülşen'in arkasına saklanıyor. // Uçaklar geniş bir kavis çizip inişe hazırlanıyor. Fakat o sırada birinin
kuyruğundan bir duman yükseliyor. // Herkes heyecanla uçağa ve dumana bakıyor. Detaylar... Kamil
istasyon tarafına bağıyor,

KAMİL

Sihhiye!...

Sihhiye erleri, Zehra ve Gülşen meydana doğru koşuyorlar. Herkes heyecan içinde, inişe geçen
uçaklara bakıyor. Detaylar...

146. MALIKÖY İSTASYONU / MEYDAN (DIŞ/GÜN) İstasyondaki herkes.

Uçaklar yere indiğinde duman çıkaran uçağın kabini de alev alıyor. Mühendis elinde bir battaniye
ile, Ustalar ve Mektepliler de su dolu tenekeleri kapmış koşuyorlar... Sırtı alev almış Pilot zorlukla
kabinden aşağı zor atılıyor... Mühendis hemen elindeki battaniyeyi onun sırtına atıyor... // Mektepliler
de kapıp getirdikleri su tenekeleriyle kabine su atıyorlar... Pilotun sırtı hemen sönüyor ama acı
içinde... Yetişen Sihhiye ve Kadınlar pilotu götürüyor.

Diğer uçağın pilotu Yüzbaşı'ya doğru yaklaşırken, götürülen arkadaşına bakıp,

PILOT

Neyse... Yine de ucuz atlattık...

YÜZBAŞI

Biraz dinlenip hemen uçabilir misin? İsmet Paşa akşam
olmadan bir keşif raporu istiyor.

PILOT

Benzin alıp hemen yola çıkayım Yüzbaşım.

Ali ve Ahmet tayyareye hayran hayran bakıyorlar.

Kesme ile geçiş...

Uçak biraz sonra havalanırken meydandaki herkes onu seyrediyor. Meydana gelmiş Nine bu kez
Ali'nin yanında,

NİNE

Uy... Uçtu!...

ALİ

Birgün ben de böyle uçacağım Nine!

NİNE

Hi... Delirdin mi Alim sen? Dünyada bırakmam...

Mühendis ve Ustalar uçağın yanan kısmına bakıyorlar. Yüzbaşı gelip uçağın durumunu soruyor.

YÜZBAŞI

Nasıl durumu?

MÜHENDİS

Biz bunu iki günde uçururuz...

Yüzbaşı gökyüzüne bakıp, yanında duran Kamil'e,

YÜZBAŞI

Neyse birisi görevde... Başına bir şey gelmezse...
Eminim çok hayati bilgiler getirecek...

Mühendis toplanan Mekteplilere,

MÜHENDİS

Arkadaşlar, yardım edin de şunu barakanın yanına götürürelim...

147. MALIKÖY İSTASYONU / HASTANE ÇADIRI (İÇ/GÜN) Doktor, Gülşen, Pilot, Zehra, Hediye, Yaralılar.

Doktor yer yer sırtı yanmış Pilot'un sırtına merhem sürüyor. Zehra, sargı bezi kalmadığı için temiz bir çarşafı şeritler halinde yırtan Gülşen'in verdiği şeritleri Pilot'un yaralarını sarmaya başlıyor. Acı duysa da, dişini sıkarak Pilot hiç sesini çıkarmıyor... Hediye içeri gelip,

HEDİYE

Tren geri geliyor...

GÜLŞEN

Sen devam et abla... Ben gideyim...

Gülşen hızla çadır kapısına yöneliyor...

148. MALIKÖY İSTASYONU / PERON (DIŞ/GÜN) Treni karşılayan herkes, Fgr. Sivas Kafilesi.

Müzik giriyor...

Hızlı kesmeli geçişlerle...

Herkes nokta istasyonuna gidip dönmüş treni karşılamıştır. Boş sandıklar indirilirken, tren ve hastane çadırı arasında bir trafik başlıyor. Burada ön bakımları yapılmış ağır yaralılar Ankara'ya gönderilmek için trene taşınırken, trenin getirdiği bir kısım yeni yaralılar da buraya indiriliyor. Yaralıların bazıları acı içinde... Tren uğurlanıyor...

Hızlı kesmeli geçişlerle...

Çoğunlukla kadınların olduğu bir başka (Sivas) İkmal kafilesi karşılanıyor. // Mektepliler onları da ağırlıyor ve uğurluyorlar... Gülşen, bir kadının verdiği bir çömlekten parmaklarına bulaşan balı yalıyor!..

149. MALIKÖY İSTASYONU /TAYYARE MEYDANI (DIŞ/A.ÜSTÜ) Yüzbaşı, Kamil, Yaralı Pilot, Sefer, Mühendis, 2 Usta, Ali, Ahmet, Nefer.

Müzik sürüyor...

Mühendis ve ustalar yanan uçağı tamir ediyorlar. Yanıkları sarılmış Pilot ve Sefer Çavuş da yanlarındadır. Ali ve Ahmet onlara yardım ediyorlar... Yüzbaşı ve Kamil barakanın orada durmuş etrafa bakıyorlar.. Bir nefer barakanın yanına iki at getirmiştir.

Müzik bitiyor...

NEFER

Alları getirdim komutanım..

Yüzbaşı barakanın yanını göstererek,

YÜZBAŞI

Tamam... Bağla oraya... Sonra gidebilirsin...

Yüzbaşı barakanın önünde volta atmaya başlarken, Kamil sessiz onu izliyor...

YÜZBAŞI

Şu tayyare gelmeli Kamil Mülazım... Gelirse harbin kaderini değiştirecek bilgiler getirebilir...

Müzik girip çıkıyor...

150. MALIKÖY İSTASYONU / HASTANE ÇADIRI (DIŞ/A.ÜSTÜ) Gülşen, Zehra, Yaralılar

Gülşen de çadırın önüne çıkmış, kara bulutlarla dolmuş ve batmakta olan güneşe bakıyor... Yanına gelen Zehra da bakıyor,

ZEHRA

Hala yok değil mi? Hava da bozuyor...

151. MALIKÖY İSTASYONU /GÖKYÜZÜ-TAYYARE MEYDANI (DIŞ/A.ÜSTÜ) Kamil, Yüzbaşı, Pilot, Ali, Ahmet, Tamir ekibi

Yüzbaşı barakanın önünde volta atmaya sürdürüyor.

Yaklaşan uçağın sesi..

Nihayet bir uçak sesi duyulur gibi oluyor. Uçak gökyüzünde görülünce Yüzbaşı rahatlıyor. // Herkes bakıyor ve seviniyor...// Uçak süzülerek meydana inip duruyor. Yüzbaşı, Pilot'tan bir an önce haberi almak için meydanın başına doğru koşmaya başlayınca Kamil de onu takip ediyor. Uçak inip durunca, Yüzbaşı ve Kamil Pilot'u karşılıyor. Atlara doğru koşarlarken,

YÜZBAŞI

Tamam mı? Gördün mü bir şeyler?

PİLOT

Evet komutanım...

Sefer atları çözmüş dizginlerini tutuyor. Atlara binince Yüzbaşı, Kamil'e dönüp,

YÜZBAŞI

Komuta sende Kamil Mülazım... Biz karargaha gidiyoruz. İki saate döneriz. Uzarsa telefon ederim.

Yüzbaşı ve Pilot hızla uzaklaşıyor...

Müzik giriyor...

Güneş batıyor ve yağmur bulutları ile kararan uzak tepelerin üstüne şimşekler çakıyor. Kamil havaya bakıp sonra elini uzatıyor ve bakıyor. Yağmur çiselemeye başlıyor. Kamil ve Sefer istasyona doğru uzaklaşıyor, Ali ve Ahmet hallerinden memnun uçak tamir ekibine yardım ediyorlar...

152. MALIKÖY İSTASYONU / ÇARDAK-ÇEŞİTLİ (DIŞ/GECE) Kamil, Ali, Ahmet, Mektepliler,

Müzik sürüyor... Yağmur sesi, uzaklarda çakan şimşekler ve gök gürlemeleri...

Gece olmuştur ve yağmur yağmaktadır. Kamil, Yüzbaşı'nın çardağında, sırtında bir battaniye ile bir masada oturmuş, kör lamba altında deftere bir şeyler yazıyor... // Hala iş yapan birileri saçak altlarında soluklanıp bir sonrakine koşuyor. // Ali ve Ahmet yağmur suyuyla dolmaları için tenekeleri diziyorlar. // Kamil bir ara başını kaldırıp istasyona bakıyor...

153. MALIKÖY İSTASYONU / HASTANE ÇADIRI ÖNÜ (İÇ/GECE) Gülşen, Nine, Bazı Mektepliler.

Müzik sürüyor... Yağmur sesi, uzaklarda çakan şimşekler ve gök gürlemeleri...

Yağmur yağıyor... Gülşen, çadırın önüne kurulmuş derme çatma bir tente altında yanan ocağın altını odunla beslerken, Nine de kaynayan iki güğüme elindeki torbadan birer avuç çay atıyor. Bazı Mektepliler de çadır kapısında oturmuş, sessizce yağmuru seyrediyorlar...

**154. MALIKÖY İSTASYONU / HASTANE ÇADIRI VE ÖNÜ (İÇ-DIŞ/GECE) Sefer,
Zehra, Nine, Hediye, Halil, Zeki, Yaralı, Gülşen, Mektepliler.**

Yağmur sesi, uzaklarda çakan şimşekler ve gök gürlemeleri... İnleyen yaralılar..

Yağmur yağıyor... Bazı Mektepliler içeride yaralıların yatakları başına ilişmiş onlarla sohbet ediyor... Bazı yaralılar hala inlemektedir. Sefer, Namık Onbaşı'yı ikna etmeye çalışıyor.

SEFER

Yapma Namık Onbaşı... Bak bana, bak Kamil Mülazıma...
Kaçıp gitsen de sipere sokmazlar seni...

Zehra onlara getirdiği iki çayı verirken, gitmeden önce,

ZEHRA

Laf dinlemiyor ki kaç kere söyledik, ona...

Nine de kollarını kullanamayan yaralı bir nefere içirmek için bir çay getiriyor. Diğer elinde ördüğü çorap var. Nefer çorap ve tiğlara bakıp,

YARALI

Onu kime örüyorsun Nine? Senin toruna mı?

NİNE

Onun var... Aha bunun için örüyorum..

...diyor ördüğü çorabı götürüp neferin ayağından ölçü alıyor! Nefer duygulanıyor!

Bir çuvalı pelerin gibi başına örtmüş Hediye, boş bardakla dolu iki sini ile geliyor. Zehra gelip bardakları çalkamaya başlıyor. Gülşen de çay koyuyor. Dışarı, tamir barakasına doğru bakan Hediye az ötede oturan Mekteplilere,

HEDİYE

Hey, ihtiyarlar! İçinizden bana kim yardım etmek ister? Tek başıma yetişemiyorum, çay dağıtmaya...

HALİL/ZEKİ

Tamam.. / Geldik...

Halil ve Zeki gelip sinileri alıyorlar.

HEDİYE

İkisini de diğer çadıra götürün...

Çocuklar sinileri alıp çıkıyorlar... Zehra, yanına dikilmiş hala tamir barakasına doğru bakan Hediye'ye kinayeli bir bakış atıp,

ZEHRA

Eee, kızım. Yorgun çocuklara iş verip gönderdin. Peki sen dikilecek misin burada, böyle?

Hediye toparlanıyor ve hemen yanda dayalı yayvan bir tabağı alıp, üstüne 5 bardak koyup uzatıyor,

HEDİYE

Yok ana, ben taa meydana gideceğim şimdi...

Gülşen ve Zehra bakışıp gülümsüyorlar. Hediye elinde tuttuğu bir bardağı tepsiye koyup koymamakta tereddüt ederek,

HEDİYE

Kamil Mülazım en son bana getirin, demişti. Gülşen Hanım, siz mi götürürsünüz, geçerken ben mi vereyim.

Gülşen onun bu kurnaz kibarlığına gülümsüyor,

GÜLŞEN

Sağol, ben götürürüm Hediye!..

Hediye çayları alıp fırlıyor... Onun arkasından kinayeli bakan Zehra ve Gülşen birbirlerine gülümsüyorlar... Gülşen de Kamil'e çay koyup götürürken Zehra da onun arkasından gülüp Sefer'e bakıyor. Sefer hata Namık'la konuşuyor!..

155. MALIKÖY İSTASYONU / TAYYARE MEYDANI-BARAKA (DIŞ/GECE) Mühendis, 2 Usta, Ali, Ahmet, Hediye

Yağmur yağıyor... Tamir ekibi çalışıyor. Hediye çaylarla geliyor,

HEDİYE

Çay geldi...

Onu karşılayan Mühendis, bir çay alıp, arkası dönük çalışan diğerlerine,

MÜHENDİS

Oo bu yoklukta ayağımıza kadar çay geldi, ha.. Hadi biraz ara verip çay içelim arkadaşlar...

Diğerleri dönünce Ali ve Ahmet'in yağ-pas içindeki yüzünü gören Hediye,

HEDİYE

Hii... Size n'oldu böyle..

Mühendis gülüyor,

MÜHENDİS

N'olucak, havacı oldular!

Hepsi çaylarını alıyor. Ali kirlili ellerini Hediye'ye gösterip, kapı önüne kadar yürüyor ve saçak altında duran tenekeden ellerini yıkıyor. Elinde çay onu takip eden Hediye, çayı verdikten sonra, Ali'nin boynundaki mendili kirlendiğini görüyor.

HEDİYE

Mendili yıkamak için alayım mı?

ALİ

Geri vereceksin ama?

HEDİYE

Merak etme veririm...

Ali boynunu biraz uzatıyor.

ALİ

Al o zaman...

Hediye mendili yavaşça çekip alırken ona gülümsüyor ve mendili cebine sokuyor.

156. MALIKÖY İSTASYONU / ÇARDAK (DIŞ/GECE) Kamil, Gülşen

Ara sıra çakan şimşekler ve gök gürlemeleri...

Yağmur yağıyor... Gülşen de başına pelerin gibi geçirdiği bir çuvala koşarak gelip, Kamil'e çay bardağını uzatıyor.

GÜLŞEN

Şeker yok, bal koydum biraz. Bugün Sivas'tan gelen kabile getirmişti...

Kamil bardağı alıp hemen bir yudum içiyor ve ona gülümseyerek,

KAMİL

Sağol... Bana yardım etsene Gülşen... Şunlara sayfa numarası vermemiz lazım...

Gülşen hemen masanın diğer kenarına oturup onun gösterdiği kağıtları önüne çekiyor ve kalemi eline alıyor ve sayfalara numara vermeye başlıyor... Uzaklarda çakan şimşekler...

Müzik giriyor...

157. MALIKÖY İSTASYONU /MEZARLIK (DIŞ/GECE)

Müzik sürüyor... Yağmur sesi, uzaklarda çakan şimşekler ve gök gürlemeleri...

O gün şehitlerin gömüldüğü mezarların üstüne yağmur yağıyor...

158. MALIKÖY İSTASYONU / ÇARDAK (DIŞ/GECE) Kamil, Gülşen, Yüzbaşı, Pilot, Ali, Ahmet,

Müzik sürüyor... Yağmur sesi, uzaklarda çakan şimşekler ve gök gürlemeleri...

Yağmur yağıyor... Biraz sonra iki çuvalı yağmurluk gibi başlarına geçirmiş Yüzbaşı ve Pilot geliyorlar. Pilot atları alıp yatmaya giderken, Yüzbaşı üstünü silkeleyerek çardakta ayağa kalkmış Kamil'in yanına geliyor.

YÜZBAŞI

Otur Kamil Mülazım otur... Nasıl gidiyor?

KAMİL

Bitti komutanım. Telefonda dediğiniz gibi bütün girdi çıktıları Gülşen hanımla temize çektik...

Yüzbaşı oturup bakmaya başlar... Gülşen üç çayla gelir.

GÜLŞEN

Komutanım, geldiğini görünce size de bir çay getirdim... Buyrun...

YÜZBAŞI

Teşekkür ederim Gülşen Hanım... Çay için de listeler için de...

Gülşen ona gülümser... Kamil, biraz tereddüt ederek,

KAMİL

Komutanım... Merak ettik... Keşif bilgileri işe yaradı mı acaba?

YÜZBAŞI

Hem de nasıl... Komutanlarımız, sanırım bu gece cephede bazı taktik değişiklikleri yapacaklar. Sahi, çocuklar istasyona gelen komutanların dikkatlerini çekmiş... Bana yardımlarınızı anlattım. Hepinize çok selamları var... Sabah çocuklara söyleyelim...

O sıra Ankara'dan bir telefon geliyor. Yüzbaşı telefonu alıp dinliyor ve cevap veriyor,

YÜZBAŞI

Evet komutanım, ben Yüzbaşı Aziz komutanım... (dinler) karargahtan şimdi döndüm komutanım... (dinler) hazır komutanım, yarınki trenle göndereceğim listeyi... (dinler) Tamam komutanım hemen şimdi telgrafla çekerim. (dinler) Evet komutanım, ama Kayseri'den cevval bir Mektepli kafilesi geldi. Onları alıkoydum. Onların sayesinde aksayan bir şey yok komutanım. Sağolun komutanım...

Yüzbaşı telefonu kapattıktan sonra,

YÜZBAŞI(devamen)

Sabah takviye birliği geliyormuş... Demek ki siz de sabah Kayseri'ye dönebileceksiniz...

Gülşen ve Kamil bakışırlar. Gülşen erken davranıp,

GÜLŞEN

Bizim için görev her yerde görevdir komutanım... Belki şehir heyeti bize yeniden görev verir, yeniden geliriz...

YÜZBAŞI

İyi olur... Ama ben harbin bir an evvel bitmesini ve çocukların yeniden okula gitmesini tercih ederim...

KAMİL/GÜLŞEN

Biz de... / Tabii ki...

Yüzbaşı yağın yağmura bakıp,

YÜZBAŞI

Bu yağmur durmaz. En iyisi siz gidip çocukları yatmaya gönderin...

Kamil onun haline bakıp,

KAMİL

Komutanım.. Biz epey dinlendik. İsterseniz siz birkaç saat uyuyun.. Ben listeyi Ankara'ya çektilip nöbetçi kalayım.

Yüzbaşı çok kısa düşünüp,

YÜZBAŞI

İyi fikir... Birkaç saat uyusam çok iyi olur. İki gecedir hiç uyumadım. Gelirken attan düşüyordum az daha...

Zaten oldukça ıslanmış Yüzbaşı, çayını bir dikişte içerek ve yağın yağmura aldırılmadan ağır ağır uzaklaşırken, Kamil onun arkasından gıptaıyla bakıp,

KAMİL

Biz bu savaşı kaybetmeyeceğiz Gülşen...

O sırada Ali ve Ahmet koşarak, çadıra doğru geçiyorlar... Ayağa kalkan Kamil, Gülşen'i de kaldırmak için, doğal bir hareketle elini uzatıyor.

KAMİL

Hadi sen çocukları yatmaya gönder, ben de şu listeyi telgrafçıya vereyim.

Kalkarlar ama Kamil, Gülşen'in elini hemen bırakmaz.

GÜLŞEN

Birkaç talebeyi nöbetçi bırakacağım.

KAMİL

İyi olur...

Müzik giriyor...

Elleri ancak görevleri yüzünden farklı yönlere ayrılırken, birbirinden ayrılıyor.

159. MALIKÖY İSTASYONU / HASTANE ÇADIRI (DIŞ/GECE) Zehra, Sefer,

Ara sıra çakan şimşekler ve gök gürlemeleri...

Yağmur yağıyor... Sefer bir yer şiltesinde oturmuş, petrol lambası ışığı altında eski bir Hakimiyet-i Milliye gazetesini okurken uyukluyor. Zehra yanına gelip, omzunu tutarak,

ZEHRA

Sefer, hadi gel önce sargılarını değiştirelim, sonra da seni yatıralım olur mu?

SEFER

Olmaz... Çocuklar yatmadan yatmam ben...

Tam o sırada Gülşen geliyor.

GÜLŞEN

Hadi çocuklar yatakhaneye... İsteyen gönüllü nöbetçi kalabilir.

SEFER

Hah, bak ben kalıyorum...

160. MALİKÖY İSTASYONU /YATAKHANE (DIŞ/GECE) Gülşen, Nine, Mektepliler.

Ara sıra çakan şimşekler ve gök gürlemeleri...

Yağmur yağıyor... Mekteplilerin çoğu yatmıştır. Gülşen, çocuklarla tek tek ilgilenen ve hala ayaktaki Nine'nin omzundan kavrayıp,

GÜLŞEN

Tamam Nine herkes uyudu. Sen de uyu artık

NİNE

Nöbetçi kalsam...

GÜLŞEN

Olmaz. Yaşlıların nöbet tutması yasakmış...

NİNE

Nedenmiş o?

GÜLŞEN

Karanlıkta uzaktan düşmanı pek göremezlermiş!..

NİNE

Bak bu doğru... Uzağı göremiyorum ben... Yatayım o zaman...

Gülşen gülümseyerek onu yatağına doğru götürüyor...

161. MALİKÖY İSTASYONU / ÇARDAK (DIŞ/GECE) Gülşen, Kamil.

Ara sıra çakan şimşekler ve gök gürlemeleri...

Yağmur yağıyor... Kamil çardakta çalışırken, Gülşen geliyor. Kamil, şimdiye dek etek giyen Gülşen'i Zehra kadın gibi üzerinde bir asker elbisesi ile görünce şaşırıyor.

KAMİL

Sen yatmadın mı?

GÜLŞEN

Yok.. Önce kendime nöbet yazdım!.. Islanmışım, üstümü de değişip geldim.

KAMİL

Ama dinlenmelisin...

GÜLŞEN

Çalışarak dinlenmeyi senden öğrendim... N'apıyoruz?

Kamil elinin altındaki listeleri göstererek,

KAMİL

İstemedi ama Yüzbaşı'nın temize çekilmemiş eski listeleri de var. Bunları temize çekelim. Rahat rapor yazar...

GÜLŞEN

Tamam, çekelim...
...deyip oturuyor. Karşılıklı birbirlerine gülümsüyorlar...

MÜZİK giriyor...

Gülşen bakışlarını kaçırp, hastane çadırına doğru bakıyor. Ona bakan Kamil de bakışlarını çadıra çeviriyor.

162. MALİKÖY İSTASYONU / HASTANE ÇADIRI GİRİŞİ (DIŞ/GECE) Ali, Hediye, Zehra, Sefer.

Müzik sürüyor... Ara sıra çakan şimşekler ve gök gürlemeleri...

Yağmur yağıyor... Nöbetçi kalmış Ali ve Hediye hastane çadırı kapısında oturmuş, dalıp gitmiş, sessizce yağmuru dinliyorlar. Zehra iki çay bardağı ile gelip sessizce aralarına oturuyor ve çayları onlara veriyor. Hediye başını annesinin omzuna yaslıyor. Kızına sevgi ile bakan Zehra da elini Ali'nin omzuna atıp, onu hafifçe kendine doğru çekiyor. Birbirlerine gülümsüyor, bir müddet öyle kalıyorlar. Buradan kaçıp cepheye gitmeyi düşünen Sefer Çavuş esasına dayanarak kendisine çay almaya geldiğini görünce Zehra ona yardım etmek için ayağa kalkıyor. Tavrından, niye zahmet ettin, söyleseydin ben getirirdim, dediği bellidir.

163. MALİKÖY İSTASYONU / ÇARDAK (DIŞ/GECE) Gülşen, Kamil.

Müzik sürüyor... Ara sıra çakan şimşekler ve gök gürlemeleri...

Yağmur yağıyor... Onların sevgi dolu mutluluğunu izlemiş Kamil ve Gülşen yeniden birbirlerine bakıyorlar...

Müzik bitiyor...

Gülşen uzanıp Kamil'in omzundan kaymış battaniyesini düzeltirken,

GÜLŞEN

Çay getireyim mi?

Kamil doğal bir sesle,

KAMİL

Birlikte içersek...

Gülşen yavaşça kalkıp çadıra doğru yürüyor...

Müzik giriyor... Ara sıra çakan şimşekler ve gök gürlemeleri...

Kamil onun arkasından gülümseyerek bakıyor...

164. MALİKÖY İSTASYONU / PERON (DIŞ/SABAH) Mektep Kafilesi, Yüzbaşı

Uzakta, zaman zaman duyulan top sesleri...

Sabah çamur içindeki istasyon yine karınca yuvası gibidir...

Süregelen müzik bitiyor...

Yüzbaşı yine telefonla konuşurken, masada elinde listelerle oturan Kamil onun konuşmasını dinliyor. Yüzbaşı konuşmaya katmak için arasıra ona bakıyor. Kamil yerinden kalkıp onun yanına geliyor.

YÜZBAŞI

Tayyare mi saldırdı... Hay Allah... (diner) Tamam Şadi... Ben de takviye alamadım daha ama sana hemen yardım göndereceğim.

Telefonu kapatan Yüzbaşı, Kamil'e dönüp,

YÜZBAŞI

Duydun Kamil Mülazım... İlerdeki nokta istasyonumuza bir düşman uçağı saldırmış. Tam isabet almışlar... İstasyonu 200 metre kala demiryolu da tahrip olmuş... Tren oraya varamazsa her şey mahvolur...

KAMİL

İzin verin yardıma gidelim komutanım...

YÜZBAŞI

Ben de onu diyecektim... Yan hattın dekovilleri devreye sokalım... Gelecek trenle de gidebilirdiniz ama... böyle 3-4 saat kazanabiliriz. Hemen topla müfrezeni... Bir tamir ekibi de al yanına...

Kamil hemen çardaktan çıkıp düdüğü çalıyor ve bağırıyor.

KAMİL

Müfreze!.. Önümde toplan!

Kesme ile geçiş...

İstasyonda hızlı bir koşuşturma oluyor. Mekteplilerin yarısı yan hattın dekovilleri ana hatta sokarken, bazıları depodan getirdikleri sandıkları dekovillere yüklemeye başlıyorlar. Kadınlar da telaş içinde toparlanıyor....

Kesme ile geçiş...

Müfreze az sonra, yanlarına demiryolunu tamir edecek işçiler, raylar, ikmal malzemeleri ve getirdikleri atları alıp yola çıkıyorlar. Yüzbaşı onları uğurlarken,

YÜZBAŞI

Ben treni burada bekleteceğim. Raylar tamir olunca bana telefon edin. Tren dönerken dekovilleri de geri gönderin... Haydi kazanız mübarek olsun...

..diyor ve selam veriyor. Kamil de selam verip bir ata biniyor.

Müzik giriyor...

Müfreze çoğu dekovillerin üzerinde, bir kısmı atlı ve onlara paralel olarak yola çıkıyor. Yüzbaşı onları uğurladıktan sonra yine koşar adım çardağına yöneliyor...

165. DEMİRYOLU (MALİKÖY-NOKTA İSTASYONU ARASI) (DIŞ/ GÜN) Müfreze

Müzik sürüyor... Giderek yaklaşan top sesleri...

Müfreze 20 kilometrelik yolu almaya çalışıyorlar. // Çeşitli detaylar... // Yolda demiryolunu dikine yeni geçmiş bir küçük bir köylü kadın kafilesine de rastlıyorlar. 7-8 Köylü Kadın, eşeklerin çektiği iki araba ile cepheye kazanlarla yemek götürüyor. Onların neden cepheye gittiğini anlamamış Hediye, merak edip annesine soruyor.

Müzik dipte...

HEDİYE

Bu kadınlar cepheye mi gidiyor?

ZEHRA

Evet, yemek götürüyorlar...

Dipteki Müzik yükseliyor...

Dekovillerin kollarına basan bir Mektepli bir marşa başlayınca, diğerleri de söylemeye başlıyor... Kamil ve Gülşen at sürüyor... // Zehra ve Sefer marş söylüyor... // Ali ve Hediye karşılıklı dekovilin kolun basıyorlar... // Kafile uzaklaşıp gidiyor...

166.NOKTA İKMAL İSTASYONU / BOZUK RAY BÖLGESİ (DIŞ/ GÜN) Müfreze.

Arasıra duyulan top sesleri..

Bombalanan raylar nokta istasyonuna 200 metre kadar yakındır. Onları yaralı kolunu kemeriyle askuya almış bir Üsteğmen Şadi(25) bozuk rayların başında karşılıyor.

Süregelen Müzik bitiyor...

ÜSTEĞMEN (ŞADI)

Mülazım Kamil?!

KAMİL

Evet komutanım...

Üsteğmen de kendini takdim edip, sonra bir düdük uzatıyor,

ÜSTEĞMEN

Ben Mülazımı sanı Şadi... Aziz Yüzbaşı sizden bahsetti. Düdüğü ver gerisine karışma, dedi. Demek Taş Mektep Müfrezesi bu? Buyur şunu...

ÜSTEĞMEN

Sağolun komutanım...

Üsteğmen, dekovil ve atlardan inip bekleyen müfrezeye,

ÜSTEĞMEN

Hoş geldiniz arkadaşlar

MÜFREZE

Sağolun!..

Üsteğmen ellerinde takım çantaları ve aletlerini tutan işçilere,

ÜSTEĞMEN

Siz tamire başlayın arkadaşlar... Müfreze de benle gelsin...

Müzik giriyor...

Üsteğmen koşar ayak istasyona doğru ilerleyince, müfreze de onu takip ediyor. En arkada kalan Zehra, Sefer Çavuş'a, Hediye de Nine'ye yardımcı oluyor. // Tamirciler tahrip olmuş raylara bakıyorlar...

167. NOKTA İKMAL İSTASYONU (DIŞ/ GÜN) Mektep Müfrezesi, Üsteğmen, Fgr. İstasyon Neferleri, Fgr. Yaralı Neferler.

Müzik sürüyor... Arasına uzaktan duyulan top sesleri..

Müfreze hızla istasyonun ortasına geliyor. (Burası ağaçlık bir bölgede, çatılarla kamufle edilmiş, bombalama sırasında hasar almış, derme çatma baraka ve çadırlardan oluşan bir yerdir. Hastane çadırı da çökmüştür. Çadır altından çıkarılmış yaralılar dışarıda sedyelerde yatmaktadır. İstasyonda görevli çok az levazım neferi ellerinden geleni yapmaktadır.) Kamil hemen duruma el koyuyor ve müfrezeyi "Birinci manga siz şuraya...", "2. manga siz oraya..." diye görev dağıtmaya başlıyor. Mangalar hızla harekete geçip dağılıyorlar. Bir süre onların izleyen Üsteğmen, içi rahatlamış, demiryolundaki işçilerin yanına doğru koşuyor.

Kesme geçişlerde...

İsabet alan depodaki sandıklar, vs. toplanmaya, depo tamir edilmeye. // Çökmüş hastane çadırı yeniden ayağa kaldırılmaya... // Ölenler için mezar kazılmaya başlanıyor... // Nine ve Hediye herkese su yetiştirmektedir... // Biraz sonra şehit düşenler gömülmüştür. Sefer Çavuş ve birkaç Mektepli ile namazları kılarken... // Yaralılar yeniden ayağa kaldırılan çadıra taşınmış. Sıhhiye neferleri, Gülşen, Zehra yaralılarla ilgilenmekte... // Deponun onarımı da bitmek üzeredir... / Nine ve Hediye herkese su yetiştirmektedir...

168. NOKTA İKMAL İSTASYONU / BOZUK RAY BÖLGESİ (DIŞ/ GÜN) Üsteğmen, Kamil, Usta, İşçiler

Usta ve İşçiler bozulmuş rayları sökmüş, yenilerini yerleştirmeye başlamışlardır. Kamil rapor vermek için koşarak Üsteğmen'in yanına geliyor. Üsteğmen, Kamil'in karnını tuttuğunu görünce soruyor. Kamil de karnındaki uzun dikiş izini gösteriyor. Üsteğmen ona gülümsüyor.

Müzik bitiyor...

Üsteğmen başını kaldırıp güneşe bakıyor ve sonra rayları tamir eden ustaya dönüp,

ÜSTEĞMEN

Ustacım... Takribi ne kadar vakit alır bu tamirat...

USTA

Bir saati alır...

ÜSTEĞMEN

Biter değil mi? Tren için Yüzbaşımın telefon edeceğim ona göre...

USTA

Biter, biter...

Üsteğmen, istasyona doğru yürümeye başlıyorlar.

ÜSTEĞMEN (ses)

Demek sen de Çanakkale gazisin ha Kamil Mülazım. Ben o sıra Harbiye'ye yeni girmiştım. Mezun olunca kaçıp buraya geldim...

Müzik giriyor...

169. NOKTA İKMAL İSTASYONU (DIŞ/ GÜN) Kamil, Üsteğmen, Ali, Ahmet, Sefer, Mektepliler, Seyid, Fgr. Cepheden gelen İkmal ve Sıhhiye kafilesi, Kasım Dede, İkmalcı Onbaşı

Arasıra uzaktan duyulan top sesleri..

Sefer, Ali ve Ahmet bombardımanda hasar almış makineli tüfeği bir sandığın üstüne koymuş, inceliyorlar.

Süregelen Müzik bitiyor...

Yaklaşan Üsteğmen ve Kamil onları görüyor,

KAMİL

Ne diyorsunuz çocuklar, tamir edebilir misiniz?

AHMET

Uğraşalım diyoruz komutanım...

ÜSTEĞMEN

Sahi mi? Yapabilir misiniz?

ALİ

Kayseri'de Recep Usta'nın atölyesinde iki tane Fransız makinelisini tamir etmiştik komutanım.. Ama bu Alman malı, biraz farklı...

ÜSTEĞMEN

Bakamadım bile, neyi var?

AHMET

Şu yatağa mermi girmiş komutanım, yatak eğrilmiş. Yatağı söküp, ısıtırsak düzeltiriz sanırım.

ÜSTEĞMEN

Pekala size sabaha kadar müsaade. Bir deneyin bakalım. Yoksa Ankara'ya göndereceğim. Şu depoya bakın. Orada birkaç alet edevat olacak...

Ali ve Ahmet makineliyi alıp hemen barakaya doğru koşuyorlar... Üsteğmen etrafına bakıp, üzgün bir sesle,

ÜSTEĞMEN

Burada bir makineli bulundurabilsek... Bu Ankara'dan tamirden gelmişti. Yaralı bir nefer vardı ama tayyarenin ilk dalışında şehit oldu. Alet de isabet almış.. Artık daha tedbirli olmamız lazım...

O sıra Gülşen ilk yardım çantası ile gelmiş yanlarında beklemektedir.

GÜLŞEN

Sıra sizde komutanım... Kolunuza bir bakalım mı?

ÜSTEĞMEN

Pekala... Çardakta baksanız... Telefona yakın olayım.

Gülşen ve Üsteğmen çardağa doğru yürüyorlar. Kamil ve Sefer makineliye bakıyorlar.

KAMİL

Sefer Çavuş, çocuklar bu işi becerir mi sence?

SEFER

Hiç fikrim yok komutanım !..

Müzik giriyor...

Kesme ile geçiş...

Mektepliler çalışıyor... İstasyonda işler oldukça yoluna girmiş gibidir. // Gülşen sargıyı açında Üsteğmenin yarasının oldukça ciddi olduğu görülüyor... Sargı koluna yapıştığı için, sargıyı kaldırırken Üsteğmen'e acı veriyor. // Ali ve Ahmet makineliyi söküyorlar... //

Gülşen, Üsteğmen'in kolunun bakımını bitirip sararken Nine de bir ara gelip Üsteğmen'e su verip, yüzünü okşuyor. Üsteğmen de onun yanağını okşuyor... // Onlar konuşurken istasyona cepheden yaralı getiren bir sıhhiye ve ikmal takımı geliyor.. Görevli herkes takımı karşılıyor. Gülşen, Zehra, Sıhhiye erleri ve Mektepliler yaralı neferleri çadıra doğru götürüyor. Sefer Çavuş, cepheden ağır yaralı gelmiş bir neferi görünce donup kalıyor. Bu nefer, Seyid, Sefer Çavuş'un yeğenidir. Sefer Çavuş onu bu halde görünce çok üzülüyor. Zehra ve oradakiler onun çevresini alıp teselli ediyorlar. Sefer onun sedyesini çadıra kadar takip ediyor... //

Mektepliler çalışıyor... Kamil elinde liste, gelen takımın katırlara yüklenecek istekleri elindeki listeden kontrol ediyor... // Son olarak beş katırlık katarı ve boşalmış tutumlarıyla Kasım Dede geliyor. Kasım Dede ve Kamil yeniden görüştükleri için kucaklaşıyorlar.

Müzik bitiyor...

KAMİL

Vay Kasım Emmi.. Demek muradına erdin ha?..
N'apıyorsun böyle?..

KASIM DEDE

Ooo Kamil efendi... He valla kaldım. Sevabına bizim neferlere su taşıyorum... Bir yardımcım vardı ama hastalandı.

Kamil çevresine bakınıp, az ileride, gelen ekibe su veren Hediye ve Nine'ye sesleniyor.

KAMİL

Ninel.. Hediye!.. İşiniz bitince Kasım Emmi'ye yardım edin olur mu?..

O sıra cepheden gelen Onbaşı gelip, elindeki listeyi Üsteğmen'e uzatıyor.

ONBAŞI

Liste komutanım...

ÜSTEĞMEN

Ooo, çoğu yok ki bunların... Onbaşı sen önce sıhhiye neferlerini hemen geri gönder. Diğerleri cephaneye için mecburen treni bekleyecek...

Üsteğmen listeye göz atarken, İsmail koşarak Üsteğmen'in yanına geliyor.

İSMAİL

Tren geliyor komutanım...

**170. NOKTA İKMAL İSTASYONU / BOZUK RAY BÖLGESİ (DIŞ/ GÜN) Üsteğmen,
Kamil, Mektepliler, Namık Onbaşı, Emrah Çavuş.**

Müzik giriyor... Arasına uzaktan duyulan top sesleri..

Üsteğmen, Kamil ve işi olmayan tüm Mektepliler istasyonda tamirat yerine yaklaşan treni bekliyorlar. Tren raylarının son civataları sıkılırken tren de iyice yaklaşıp duruyor. Önce dekoviller raylardan beriye geçiriliyor, sonra da tren tamir edilmiş yeri geçip istasyonda duruyor. Her şey yolundadır. Mektepliler hemen gelen malzemeyi indirmeye başlıyorlar. O sırada hastaneden gizlice kaçıp trene binmiş Namık Onbaşı da topallayarak trenden iniyor. Üsteğmen onu görünce,

ÜSTEĞMEN

Hey sen... Yaralı nefer, buraya gell..

NAMIK (ONBAŞI)

Buyurun komutanım...

ÜSTEĞMEN

Sen şu habire cepheye gitmek isteyen yaralı Onbaşı değil misin?

NAMIK

Evet komutanım...

ÜSTEĞMEN

Nasıl geri geldin?

NAMIK

Aziz Yüzbaşım izin verdi komutanım... Ama Hekim vermedi.
Ben de kaçıp geldim. İsterseniz sorabilirsiniz?

ÜSTEĞMEN

Anlaşıldı... Buna gerek yok... Az sonra gidecek şu takımla
gidersin cepheye..

NAMIK

Sağolun komutanım...

... diyor ve çekiliyor... Namık Onbaşı az ileride kırıbalarını doldurmuş ve yola çıkmaya hazırlanan Kasım Dede'yi görünce onun yanına koşuyor,

NAMIK (Kürtçe)

Hey Kasım Dede... Cepheye mi? Dur, dur ben de geleyim senle...

Kasım Dede ona şöyle bir bakıp,

KASIM DEDE (Kürtçe)

Oo Namık Onbaşı.. Nereden çıktın san? Neredeyse ölüyordun yahu,
ne çabuk iyileştin? Tamam, hadi gel gidip kovalım şu kefereyi...

Kasım Dede yükleme yapan ekibe dönüp,

KASIM DEDE

Hadi evlatlar hoşçakalın... Biz yola düşüyoruz. Siz bize
Yetişirsiniz nasılsa...

Üsteğmen yanındaki Kamil çardağa doğru yürürken, Üsteğmen uzaklaşan Kasım ve Namık Onbaşı'ya bakarak, Kamil'e dönüp,

ÜSTEĞMEN,

Bu milletin işine aklım ermiyor bazen. Oluruna bırakıyorum
su yolunu buluyor...

Emrah Çavuş koşarak geliyor.

EMRAH ÇAVUŞ

Yüzbaşım telefonda komutanım. .... albayım cephane bekliyormuş...

Üsteğmen telefona koşmadan önce kendi kendine,

ÜSTEĞMEN

Cephane mi bekliyormuş? İyi de hiç ikmal mangası kimseyi göndermedi ki buraya... Gel benle Kamil Mülazım, bir konuşalım cepheyle...

171. NOKTA İKMAL İSTASYONU / BARAKA YANI (DIŞ/ GÜN) Üsteğmen, Kamil, 4 Manga Mektepli, Zehra, Ali, Ahmet, Sefer, Nine, Gülşen, Hadiye.

Ali ve Ahmet aletsizlikten biraz bunalmış durumda, bir sandığın üstüne koydukları makineli ile uğraşıyorlar. Uygun anahtarlar olmadığı için, büyük bir anahtarın ağzına, araya parça sokup somunları gevşetiyorlar.

AHMET

Ali, bu işi becerecek miyiz dersin?

ALİ

Şüphelen olmasın? Koy şu pimi şuraya hele...

Üsteğmen, çardakta telefonla konuşuyor,

ÜSTEĞMEN

...Anlaşıldı Yüzbaşım. .... Albaya ve Süvari alayına...
(dinler) Bence de yapabilirler komutanım...

Üsteğmen telefonu kapatıp Kamil'e,

ÜSTEĞMEN

Duydun Kamil Mülazım. Dünden beri cephelerin çoğu ikmal birliklerini bile geri gönderemiyor ama ikmal istiyorlar. Yüzbaşım iki cepheye cephane götürmenizi istiyor.

KAMİL

Emrinizdeyiz komutanım...

ÜSTEĞMEN

Biliyorum... Bana iki manga bırak yeter. İki mangayı sen al , diğer iki manganın başına kimi verelim? Sefer Çavuş yola çıkabilir mi?

KAMİL

Aksar komutanım. Ama Zehra Kadın olabilir.

KAMİL

Tamam, Zehra Kadın olsun.

Kamil hemen düdüğünü çalıyor,

KAMİL

Müfreze!.. 1. ve 2. manga işine devam...
Diğerleri önümde toplaann...

Kesme ile geçiş...

Biraz sonra mangalar Üsteğmen ve Kamil'in önünde toplanmıştır. Üsteğmen lafa başlamak üzere iken Kamil, Ali'nin kolundan tutmuş Nine'yi fark ediyor. Kamil onun inatçılığını bildiği için yaklaşıp Üsteğmen'in kulağına bir şeyler söylüyor. Üsteğmen de "anladım" gibisinden başını sallıyor.

ÜSTEĞMEN

Arkadaşlar 1 ve 2. manga burada kalacak... 3. ve 4. manga Zehra Kadın ile cepheye, 5. ve 6. manga da Kamil Mülazım ile Sakarya nehrinin ötesine cephane götüreceksin. Kamil Mülazım size ayrıntıları anlatacak... Ali, Ahmet!.. Siz neden geldiniz buraya? Hani makineliyi tamir edecektiniz?

ALİ

Bu görev daha önemli diye düşündük komutanım.

Üsteğmen, Kamil'e göz atarak,

ÜSTEĞMEN

Ona ben karar veririm. Siz doğru makinelinin başına...
Sefer Çavuş sen de onlara yardım et!..

Üçü, gözleri arkada, makinelinin başına gitmek için ayrılıyorlar... Üsteğmen kalanlara,

ÜSTEĞMEN

Arkadaşlar hepinizi sağ salım buraya bekliyorum. Daha çok
işimiz var burada. Haydi hazırlanıp hareket edelim... Gazamız
mübarek olsun...

HERKES

Sağol...

Ama Nine başka türlü düşünüyor!

NİNE

Ben de onlarla gitsem komutan?

ÜSTEĞMEN

Neden Nine, torunun burada kalıyor ama?..

NİNE

O kalıyor ama yolda bu çocuklara kim su verecek?

ÜSTEĞMEN

Onlar yanlarına su alacak Nine... Sen asıl bize lazımsın burada...

NİNE

İyi, madem öyle, burada kalayım komutan...

Gülşen, Nine ve Hediye'yi yanına alıp uzaklaştırıyor.

Kesme ile geçiş...

Biraz sonra Zehra Kadın komutasındaki "Cephe grubu" ve Kamil komutasındaki "Sakarya grubu" birbirine dik açı yapacak şekilde ve aynı anda hareket ediyor. Her iki grup da cephaneleri katırlara yüklemiştir. Sakarya grubu tamamen atlı, Cephe grubu ise yayadır.

Onları uğurlayan Nine, Gülşen ve Hediye yan yana duruyorlar. Gülşen annesinin arkasından üzgün bakan Hediye'ye,

GÜLŞEN

Dönecekler merak etme... Hadî biz işimize bakalım...

Müzik giriyor...

Üçü çadıra doğru yürüyorlar. İstasyon yeniden hareketleniyor...

172. MALİKÖY İSTASYONU / HASTANE ÇADIRI (İÇ/GÜN) Sefer, Gülşen, Seyid, Yaralı Neferler

Müzik sürüyor...

Sefer Çavuş, uyuyan yeğeninin başında durmuş ona bakıyor. Yaralılara bakan Gülşen'in bir gözü onda... Gelip Sefer'e, "merak etme iyi o" diyen bir davranışla omzunu tutuyor. Sefer Çavuş gözü arkada dışarı doğru yürüyor.

173. ARAZI / SAKARYA YOLU (DIŞ/GÜN) Kamil, Mektepliler

Müzik sürüyor... Arasına uzaktan duyulan top sesleri..

Kamil ve Mektep takımı at ve katır kervanı ile cephane sandığı yüklü katırların koşabildiği kadar bir süratle (tırıs!) ilerliyor...

174. ARAZI / CEPHE YOLU (DIŞ/GÜN)Zehra, Mektepliler.

Müzik giriyor... Arasına uzaktan duyulan top sesleri..

Zehra ve Mektep takımı da katırlarla birlikte koşar ayak ilerliyor...

175. NOKTA İKMAL İSTASYONU (DIŞ/GÜN) Sefer, Ali, Ahmet, Hediye, Gülşen.

Arasıra uzaktan duyulan top sesleri..

Sefer, Ali ve Ahmet, birkaç yetersiz aletle, söktükleri mermi yatağını pürmüzle ısıtıp düzeltirken bir yandan da konuşuyorlar.

SEFER

Sağ yanak neredeyse yırtılmış çocuklar. Ya atış sırasında parçalanırsa?

AHMET

Yanlardan lama demirlerle destekleyeceğiz Sefer Çavuş...

SEFER

Lama'ları nasıl tutturacağız?

ALİ

Telle sıkıp boğacağız çaresiz...

SEFER

Isınınca n'olucak, ya mermi sıkışırsa?

AHMET

Isınınca teller de genişler Sefer Çavuş, neden sıkışsın?

SEFER

Doğru ya... Devam çocuklar olacak bu iş.. Ben ne tamir edilmiş makinelik gördüm harpte...

ALİ

Sefer Çavuş, atışta yatak ısınınca ne yapıyordunuz?

SEFER

Su döküyorduk. Su yoksa da üstüne işiyorduk!..

AHMET

Ya o sırada çışı olan yoksa!

SEFER

Olmaz öyle şey... İyi makineci çışini tutan makinecidir!..

Onlar şakalaşarak çalışırken, Hediye ve Gülşen onlara yemek getiriyor.

HEDİYE

Yemek geldi ustalar!.. Hadi gelin...

Ali iyice işine dalmış,

ALİ

Şuraya koyun, biz sonra yeriz ...

HEDİYE

Sonra olmaz, biz de sizle yemeğe geldik...

Ali sinirle,

ALİ

Şimdi olmaz Hediye... Görmüyor musun işimiz var.

Hediye şaşırır. Sefer Çavuş, sus işareti yapar ona...

HEDİYE,

Get gidelim buradan Gülşen Hanım, ne halleri varsa görsünler.

..deyip yürüyor.

Müzik giriyor...

Gülşen de gülerek onu takip ediyor.

176. ARAZİ / CEPHE YOLU (DIŞ/GÜN) Zehra, Mektepliler.

Müzik sürüyor... Arasına uzaktan duyulan top sesleri..

Zehra ve Mektep takımı, cepheye yaklaştıkça top ve makineli sesleri artmaya başlıyor. Tepenin doruğu kadar beri yamacı da toplarla dövülmektedir. Tepe bir ara düşman saldırısı yüzünden geri çekilince Zehra kadın takımı durdurup kuytu bir yere siper alırlar...

177. ARAZİ / SAKARYA YOLU (DIŞ/GÜN) Kamil, Mektepliler

Müzik sürüyor... Arasına uzaktan duyulan top sesleri..

Sakarya kolu hala hızla ilerliyor... Kamil bir ara grubu durdurup,

KAMİL

Arkadaşlar bundan böyle cepheye çok yakın geçeceğiz.
Hayvanlar ürkebilir dikkat edin...

**178. NOKTA İSTASYONU / YARALI ÇADIRI (İÇ/GECE) Gülşen, Sefer, Seyid,
Yaralı Neferler.**

Gülşen, yeğeni Seyid kendine geldiği için Sefer Çavuş'u alıp getirmiş. Sefer gelip onun sedyesinin kenarına ilişiyor. Sefer onun elini tutup,

SEFER

Seyid... Ülen... Korkuttun beni... Nasılsın?

Seyid zorlukla,

SEYİD

İyiyim dayı...

SEFER

İyi iyi... Hadi çabuk iyileş de gidip kovalım şu gavuru memleketten...

GÜLŞEN

Yarası derin değil ama çok kan kaybetmiş ama bir-iki güne ayağa kalkar...

Sefer ve Seyid, karşılıklı birbirlerine gülümsüyorlar.

179. ARAZİ / CEPHE KOLU (DIŞ/GÜN) Zehra, Mektepliler, Onbaşı, 10 Nefer

Müzik sürüyor... Arasına uzaktan duyulan top sesleri..

Gelen bir onbaşı ve 10 nefer üç sandık cephaneyi alıp gidiyor.

ONBAŞI

Diğerlerini tepenin arkasındaki tabura götüreceksiniz.
Şu sel deresinin yatağından gidin...

180. ARAZİ / SAKARYA YOLU (DIŞ/GÜN) Kamil, Mektepliler

Müzik sürüyor... Arasına uzaktan duyulan top sesleri..

Kamil'in dediği çıkar. Cephe genisine atılan birkaç top mermisi oldukça yakınlarına düşünce hayvanlar ürüyor. Hayvanları zor zapt ediyor ve sonra yollarına devam ediyorlar...

181. NOKTA İKMAL İSTASYONU / BARAKA YANI (DIŞ/GÜN) Üsteğmen, Sefer, Ali, Ahmet, Herkes

Ali ve Ahmet tamir ettikleri makinelinin yatağından boş bir şarjör geçiriyorlar... Onları gören Üsteğmen yanlarına geliyor.

ÜSTEĞMEN

Nasıl, oldu mu?

ALİ

Boş şarjörle çalışıyor komutanım. Hakiki mermi ile de denersek...

ÜSTEĞMEN

Burada olmaz... Yerimiz belli olur... Depoya götürüp iyice bir yağlayın. Sabah ..... Albayıma gönderelim. İnşallah yüzümüzü kara çıkarmaz.

AHMET

Şu ayağı çabuk gevşiyor komutanım. Onu da tamir edelim diyoruz.

ÜSTEĞMEN

İyi edin o zaman...

... diyor ve uzaklaşmaya başlıyor. Fakat tam o sırada sabah menzile saldıran uçak bir kez daha görülüyor.

ÜSTEĞMEN,

Tayyareee!... Siper alın!!

... diye bağıyor. Herkes kendini yere atıyor... // Uçak birinci dalışında bir bomba atıp su deposunu havaya uçuruyor. Sefer Çavuş elindeki esasını atıp,

SEFER

Alii, Ahmeet... çabuk şunu sandığın üstüne kurun, çabuk!

... diye bağıyor. Ali ve Ahmet yerden fırlayıp makineliyi sandığın üstüne taşırken kendisi de canhıraş bir hızla barakaya koşup bir şarjörle dışarı çıkıyor. Uçak ikinci bir dalış için dönüp gelirken, Sefer Çavuş makineli tüfeğin arkasına geçip, şarjörü takmaya çalışıyor. // O sırada Üsteğmen de gelip yardım ediyor. // Uçak dönüp tekrar dalışa geçiyor... Sefer Çavuş üstüne doğru gelen uçağa/hedefe kilitleniyor ve yaratana sığınıp tetiği çekiyor. // Uçak isabet alıp, arkasında bir duman çıkararak, eğimli tepenin arkasında kayboluyor. Herkes sevinçle bağıyor. Üsteğmen gözleri parlayarak makineliye bakıyor ve,

ÜSTEĞMEN

Vay be, çalıştı!... Hadi gidip bir bakalım şuna...

Sefer yere attığı esasını alıp,

SEFER

Siz önden gidin komutanım, arkadan yavaş yavaş gelirim..

Üsteğmen belindeki tabancayı çekip,

ÜSTEĞMEN

Pilotların sağ kaldıklarını sanmam ama... Ali, Ahmet hadi gidelim. Emrah Onbaşı sen de arkamızdan kazma kürekle 4 kişi gönder...

Müzik giriyor...

Üsteğmen tepeye koşarken, Ali ve Ahmet onu takip ediyor. En arkadan da Sefer Çavuş gidiyor...

182. ARAZİ / SAKARYA YOLU (DIŞ/GÜN) Kamil, Mektepliler.

Müzik sürüyor... Arasına uzaktan duyulan top sesleri..

Sakarya Kolu yorgun argın nehir kıyısına varıyor. Kamil etrafına bakıp,

KAMİL

Tamam... Teğmenin dediği yer şu ağaçlık... Burada havanın karamasını bekleyeceğiz.

183. ARAZI / CEPHE YOLU (DIŞ/GECE) Zehra, Mektepliler.

Müzik sürüyor... Arasına uzaktan duyulan top sesleri..

Cephe kolu ateş altında getirdiği ikmalı tabura teslim ediyor ve koşar adım geri dönerken yakınlarında patlayan iki top mermisi yüzünden yere yatıyor, sonra kalkıp yine koşuyorlar...

184. NOKTA İKMAL İSTASYONU /UÇAK ENKAZ YERİ (DIŞ/GÜN) Ali, Ahmet, Üsteğmen, Sefer, Fgr. 2 Yunan Pilot Cesedi.

Müzik sürüyor... Arasına uzaktan duyulan top sesleri..

Üsteğmen, Ali ve Ahmet tepeyi aşınca düşen uçağı görüyorlar. Yerlerinden fırlamış pilot ve bombacı az ötede ölmüştür. Üsteğmen onlara hızla göz attıktan sonra, birlikte uçağın çevresinde dolaşip hasara bakıyorlar. Sefer Çavuş da esasına dayanarak geliyor... Uçağın kanatları iki ağacın arasından geçerken kırılmış ama hızı yavaşladığı için motor pek hasar görmemiş gibi duruyor!..

ÜSTEĞMEN

Hayret yanmamış... Motor sağlam gibi.. Havacılar bu marifetimize çok sevinecek... Ben hemen Yüzbaşımaya haber vereyim, de havacılar gelip bir baksın şuna...

Uçağın gövdesine bakarak,

ÜSTEĞMEN (devamen)

Peki bunu trene nasıl taşıyacağız?

SEFER

Siz o işi bize bırakın komutanım...

ÜSTEĞMEN

Madem böyle diyorsun... bıraktım gitti...

Dört Mektepli de ellerinde kazma küreklerle pilotlara mezar kazmak için geliyorlar.

185. ARAZI / SAKARYA YOLU (DIŞ/GECE) Kamil, Mektepliler, Süvari Alayı İkmal Takımı.

Müzik giriyor... Arasına uzaktan duyulan top sesleri..

Sakarya Grubu sindiği çalılıkların arasından nehri karşı tarafını gözlüyor. Nihayet üç kere yanıp sönen bir çakmak ışığı ile karşı yakadan gelen işarete aynı şekilde işaret veriliyor. Bunun üstüne tepenin zirvesine bir atlı çıkıyor. Daha sonra onun yanına diğerleri de çıkıyor. En sonunda tüm süvari birliği tepenin zirvesinde görülüyor. Bu arada Kamil ve Mektepliler harekete geçiyor ve nehrin sığ bir yerinden cephane yüklü at ve katırlarla geçmeye başlıyorlar. Onlar nehri geçerken, onları karşılamak için 2 süvari mangası tepenin zirvesinden koparak aşağı doğru inmeye başlıyor.

Süvariler nehrin kıyısına gelip attan iniyor ve onları beklemeye başlıyor.

Müzik bitiyor...

Atlar ve cephane nehrin sığ bir yerinden karşıya geçirilip, iki grup bir araya gelince, Kamil ve Süvari Çavuş'u selamlıyor.

SÜVARİ ÇAVUŞ

Hızır gibi yetiştiniz. Yoksa işimiz kılıç ve süngülere kalacaktı...

KAMİL

Size 18 tane de düşman atı getirdik Çavuş... Gelirken yakaladık. Ürküp kaçmışlar herhalde...

SÜVARİ ÇAVUŞ

Oo... Fahrettin Albayım en çok buna sevinecek...

Süvari neferleri katırlardan indirilen sandıkları alıp tepeye doğru uzaklaşmaya başlıyorlar. Tam o sırada oldukça yakınlarına bir top mermisi düşüyor. Top mermisinin sesi duyulunca hepsi atların dizginlerine sıkıca yapışıyor ama yerlerinden kıpırdamıyorlar.

SÜVARI ÇAVUŞU

Hıh... Siperlerinden İkmal için buraya yaklaştığımız gördüler.
Bu kör atışa pabuç bırakacak olsak... Hadi arkadaşlar gidelim...

KAMİL

Gazanız mübarek olsun Çavuş...

İkisi yine selamlaşıyor. Süvariler onlardan ayrılıp tepeye doğru tırmanmaya başlıyor.

KAMİL

Şu kuytuda biraz soluklanalım çocuklar...

Hepsi katırlarla birlikte, kıyıdağaki ağaçların altına çekilip tepeye doğru bakmaya başlıyor.

Müzik giriyor...

Son süvari de atına bindikten sonra süvari birliği hızla tepeden geri çekilip kayboluyor...

186. NOKTA İKMAL İSTASYONU / BARAKA YANI (DIŞ/GECE) Ali, Ahmet.

Müzik sürüyor... Arasına uzaktan duyulan top sesleri..

Ali ve Ahmet ay ışığı altında makineliyi yağlamayı bitirip ellerini siliyorlar.

187. ARAZİ / CEPHE YOLU (DIŞ/GECE) Zehra, Mektepliler

Müzik sürüyor... Arasına uzaktan duyulan top sesleri..

Cephe kolunda, Halil'in tabanı su toplamıştır... Yine de dışını sıkıp gruba ayak uydurmaya çalışıyor. İki arkadaşı kollarına girmiş ona yardım ediyor. Zehra arkasına dönüp,

ZEHRA

Hadi çocuklar, az kaldı geldik neredeyse...

188. NOKTA İKMAL İSTASYONU / ÜSTEĞMEN ÇARDAK (DIŞ/GECE) Sefer, Üsteğmen, Nine, Ali ve Ahmet

Müzik sürüyor... Arasına uzaktan duyulan top sesleri..

Üsteğmen, Sefer, Nine, Ali ve Ahmet battaniyeleri sırtlarında barakanın duvar dibine oturmuş bekliyorlar. Üsteğmen uyuklayan Nine'nin başının omzuna düşmesine sevgiyle bakıyor. Ali durumu görüyor ama Üsteğmen "bırak kalsın" diye bir işaret yapıyor. Aslında kendisinin de çok uykusu vardır. Başını arkaya dayıyor. Gülşen, Üsteğmen'in dizine koyduğu ellinin parmağındaki nişan yüzüne bakıp,

GÜLŞEN

Nişanlısınız galiba komutanım?

Üsteğmen başını kaldırıp,

ÜSTEĞMEN

Evet, Gülşen hanım...

GÜLŞEN

Adı nedir nişanlısınızın? Şimdi nerede yaşıyor?

ÜSTEĞMEN

Adı Nebiye... Balıkesir'de...

Üsteğmen cebine davranıp küçük bir fotoğraf uzatıyor.

ÜSTEĞMEN

Bakın... Nasipse, harp bitince evleneceğiz.

Gülşen fotoğrafı alıp ay ışığına tutarak bakıyor. Sefer Çavuş da uzanıp bakıyor...

GÜLŞEN

İnşallah nasip olur... Buyurun... Ben gidip Hediye'ye bir bakayım.

Gülşen uzaklaşınca Üsteğmen fotoğrafı alıp, kısa bir an göz atıp cebine koyuyor ve başını yine duvara yaslıyor. Çok uykusu var!

189. ARAZİ / SAKARYA YOLU (DIŞ/GECE) Kamil, Mektepliler.

Müzik sürüyor... Arasına uzaktan duyulan top sesleri..

Sakarya grubu koşar ayak dönerken, en öndeki Kamil sık sık arkasına bakmayı ihmal etmiyor.

190. NOKTA İKMAL İSTASYONU / YATAKHANE BARAKASI (DIŞ/GECE) Hediye, Gülşen, Mektepliler.

Müzik sürüyor... Arasına uzaktan duyulan top sesleri..

İstasyon'da kalan Mektepliler yere serili ot mindere yatıp uyumuş... Gülşen ve uzanmış yorgun Hediye fısıltıyla konuşuyorlar,

HEDİYE

Gülşen Hanım, anam dönmezse n'aparım ben?

GÜLŞEN

Merak etme Hediyecek, anan dönecek... Söyle bakalım, babanı hatırlıyor musun, sen?

HEDİYE

Çok az. Filistin cephesinde ölmüş... Hep bir babam olsun istedim ama anam evlenmedi. Kimseyi beğenmiyor ki...

Gülşen gülümsüyor ve biraz kinayeli,

GÜLŞEN

Bir aday var ama.. farkındasın değil mi?

HEDİYE

Biliyorum... Ben de çok olsun istiyorum...

GÜLŞEN

Dur bakalım... Zaman ne gösterecek.. Hele şu harp bir bitsin... Öyle değil mi?

Gülşen cevap bekliyor ama Hediye masum bir şekilde uyumuş... Gülşen onun saçını okşuyor...

Dışarıdan gelen ayak sesleri...

Gülşen gelen sesleri duyunca yavaşça şilteden kalkıyor...

191. NOKTA İKMAL İSTASYONU / ÜSTEĞMEN ÇARDAK (DIŞ/GECE) Üsteğmen, Zehra, Sefer, Halil, Mektepliler, Nine, Gülşen.

Müzik sürüyor... Arasına uzaktan duyulan top sesleri..

Gülşen çadırın kapısına çıktığında Cephe grubunun geldiğini görüyor. Onları Üsteğmen, Sefer Çavuş, Nine, Ali ve Ahmet karşılamış,

ZEHRA

Görev başarıyla yerine getirildi komutanım...

ÜSTEĞMEN

Sağolun. Yoruldunuz, hadi hemen gidip yatın...

Nine gelen çocukları sevip okşuyor.

NİNE

Evlatlarım benim.. Komutan doğru söylüyor, hadi hadi hemen uyuyun...

Çardağa en son, iki arkadaşı tarafından kollarına girilmiş Halil geliyor.

SEFER

Hayrola Halil, n'oldü sana?

HALİL

Tabanım su topladı Sefer Çavuş...

Zehra, Halil'i getirenlere,

ZEHRA

Siz de gidip yatın çocuklar.. Ali, Ahmet! Halil'i hemen revire götürün de ayağına bir bakalım...

Ama Sefer Çavuş onları durduruyor.

SEFER

Durun durun... O iş orada uzar... Halil, göster bakalım ayağını evlat..

Halil parçalanmış ayakkabısını çıkarıyor... Ayak tabanı fena halde su toplamıştır. Sefer kendi çizmesini ona ve herkese göstererek,

SEFER

Onun ilacı revirde değil, burada...

...diye gösterdiği kendi çizmesini çıkarıp Halil'e uzatıyor.

SEFER

Giy bakalım şunu...

Halil acı içinde de olsa çizmeyi giyiyor.

SEFER

Tamam, şimdi çık şu masanın üstüne bakayım...

... diye kendisi de onun masanın üstüne çıkmasına yardım etmek için bir elini uzatıyor. Halil pek bir şey anlamasa da, Sefer'in dediğini yaparken, herkes merak içinde bekliyor...

SEFER

Hazır mısın? Biraz acıyacak ama sık dişlerini.. gözlerini kapat ve atla aşağı... Hadi, ben tutuyorum seni..

Halil onun dediklerini yapıyor ve aşağı atlıyor.

HALİL

Ovfl.. Anam...

SEFER

Tamaaam... Çocuklar yardım edin.. çizmeyi çıkarın da bir bakalım... Tedavi bitti mi?!..

Çocuklar Halil'i sandalyeye oturtup, çizmeyi çıkartıyorlar. Deri patlamış ve ayağa yapışmış, sorun çözülmüştür! Üsteğmen gülerek,

ÜSTEĞMEN,

Bunu duymuştum. Bu bir Balkan Savaşı çözümü...

SEFER

Tamam. Şimdi götürün... Sıhhiye ayağını bir güzel yıkayıp temizlesin. Ben de mutfağa gidip ayağına yeni kesilmiş bir koyun postundan çanak keseyim. Onu da ayağa bağladık mı bir günde bir şeyi kalmaz.

Ali'nin elindeki çizmeyi alan Zehra da ona eşlik etmek için.

ZEHRA

Ben de gelip şunu yıkayayım...

Herkes keyifli, dağılmaya başlıyor.

192. NOKTA İKMAL İSTASYONU / YATAKHANE BARAKASI (DIŞ/GECE), Zehra, Gülşen, Ali, Ahmet, Sefer. Mektepliler.

Arasıra uzaktan duyulan top sesleri..

Yorgunluktan adeta ölmüş Cephe grubu elbiselerini bile çıkarmadan kendini ot minderlerin üstüne atıp uyumuş... Zehra yatmak için geldiğinde Gülşen'in yanında yatan kızına bakıyor.

ZEHRA

Yanına mı yattı?

GÜLŞEN

Seni merak ediyordu. Sohbet ederken uyudu... // Hediye!.. Kızım, bak annen geldi.

Hediye uyku sersemi kalkıyor ve annesinin yanına geçiyor.

HEDİYE

Geldin mi ana? İyi misin?

ZEHRA

Geldim kızım, iyiyim?

HEDİYE

Ana, biliyor musun Sefer Çavuş bir tayyare düşürdü bugün?

ZEHRA

Sahi mi? Bak sen şu adama, niye bana söylemedi ki bunu?

... diye Gülşen'e bakıyor. Gülşen gülümseyip başıyla onaylıyor. O sırada Sefer Çavuş, Ali ve Ahmet, ayağına posteki/çanak bağlanmış Halil'i yatırmak için getiriyorlar. Onları izleyen Zehra, yavaşça kalkıyor ve Sefer'in yanına gidiyor.

ZEHRA

Sefer!.. Hediye söyledi, bir tayyare düşürmüştün bugün?

Sefer, Ali ve Ahmet'i gösterip,

SEFER

Eh, çocuklar bozuk makineliyi tamir edince... Bana da tetiğe basmak kaldı...

Zehra çocukları alınlarında öperken Hediye ve Gülşen yattığı yerden onlara gülümsüyor... Ali de onlara gülümsüyor.

SEFER

Haydi uyusun herkes. Ben komutanı yalnız bırakmayacağım...

Sefer esasına dayanarak geri dönüyor. // Ali yatağının başına gelip, yorgunluktan uyumuş Nine'nin yere değen elini yavaşça kaldırıp yatağa koyup yatıyor... Ama Nine elini yine geri götürüp, yavaşça toprağı okşuyor... // Herkes uyumak için gözlerini kapatmıştır ama düşünceli Gülşen'in gözleri açıktır.

Uzaktan gelen iki güçlü top patlaması..

Gülşen doğrulup oturuyor... Etrafına bakıyor. Çadırda herkes uyumuş...

193. NOKTA İKMAL İSTASYONU / ÜSTEĞMEN ÇARDAK (DIŞ/GECE) Üsteğmen, Sefer, Gülşen, Kamil, Mektepliler, Emrah Çavuş

Arasıra uzaktan duyulan top sesleri..

Üsteğmen, Sefer ve Gülşen çardakta oturmuş bekliyorlar. Yorgun ve uykusuz Üsteğmen'in başı da zaman zaman önüne düşüyor ama sonra tekrar kaldırıyor. Sefer ve Gülşen onun bu duruşuna saygıyla bakıyorlar. Üsteğmen ibrikten avucuna su döküyor ve yüzüne çarpıyor...

Gelen ayak sesleri...

Seslere kulak kabartan Gülşen,

GÜLŞEN

Geliyorlar galiba?..

..diye ayağa kalkıyor. Üsteğmen ve Sefer de ayağa kalkıyorlar. Gerçekten Sakarya grubu da geliyor... Kamil teknil veriyor,

KAMİL

Görevimiz yerine getirildi komutanım...

ÜSTEĞMEN

Sağolun arkadaşlar. Diğer grup geldi ve uyudu. Hadi siz de hemen gidip yatın...

Mektepliler devam ediyor. Gülşen ve Kamil onların arkasından barakaya doğru yürürken,

GÜLŞEN

Her şey yolunda gitti mi?

KAMİL

Evet... Ya burada?

GÜLŞEN

Burada da öyle... Bir düşman tayyaresi bile düşürdük...

KAMİL

Bir tayyare mi? Sahi mi? Vay canına? Anlatsana...

...diye konuşarak uzaklaşıyorlar... Üsteğmen de yanında duran Emrah Çavuş'a,

ÜSTEĞMEN

Emrah Çavuş komuta sende, ben de üç saat uyuyayım..

EMRAH

Başüstüne komutanım...

Üsteğmen de uzaklaşıyor...

Müzik giriyor...

Emrah Çavuş çardağa geliyor. O sırada uzak tepeden üst üste top parlamaları ve sesleri gelince o tarafa doğru bakıyor...

194. NOKTA İKMAL İSTASYONU / YATAKHANE BARAKASI (DIŞ/SABAH) Üsteğmen, Sefer, Gülşen, Kamil, Mektepliler, Emrah Çavuş, Mühendis, 2 Usta, Ali, Telefoncu Nefer

Arasıra uzaktan duyulan top sesleri..

Sabah treni yeni gelmiş... Mektepliler treni boşaltmak ve boş sandıkları göndermek için hazırlanmış bekliyorlar. Ayağa kalkabilen Matıköy'e gönderilecek yaralılar kendileri gelmiş, ağır yaralılar da sedyeleriyle getirilmiş... Aziz Yüzbaşı dün düşürülen uçak için Mühendis ve 2 Usta'yı göndermiş. Onlar da takım çantalarını indiriyorlar.

Üsteğmen çardakta, Yüzbaşı ile telefonda konuşuyor. Kısa bir süre dinledikten sonra,

ÜSTEĞMEN

Anlaşıldı komutanım, başüstüne komutanım..

..deyip kapatıyor ve hızla trene doğru koşuyor. Treni boşaltmaya başlayan Mekteplilere,

ÜSTEĞMEN

Arkadaşlar, trenle gelen her şeyi hemen şuraya istifleyin.
Çünkü hepsi bugün cepheye gidecek... (Yanıdaki Kamil'e)
Tren bütün gün Malıköy'le burası arasında gidip gelecekmiş
Ordumuz her şeyi cepheye yığılıyor... Hadi hayırlısı...

Sefer, Ali ve Ahmet, havacıları karşıyorlar. Sefer onları enkaza götürmek için önlerine düşerken, Ali ve Ahmet de yardım etmek için takım çantalarını ellerinden alıyorlar. Mühendis, Ali ve Ahmet'e,

MÜHENDİS

Ee arkadaşlar... Bakıyorum hızlı girdiniz mesleğe.. Sayenizde ordumuzun bir uçağı bile oldu galiba. Karar verdiniz mi peki?
Uçak mühendisi mi olacaksınız pilot mu?

Uzaklaşırlarken konuşmaları sürüyor,

ALİ (ses)

Verdik. Ben pilot olacağım Ahmet de mühendis...

MÜHENDİS(ses)

Bak bu daha iyi.. Biriniz bozar, biriniz yapar!..

O sırada, Emrah Çavuş telaşla Üsteğmen ve Kamil'in yanına gelip ileriye gösteriyor.

EMRAH ÇAVUŞ

Komutanım, bakın!

Bozkırda istasyona paralel bir şekilde, atlı muhafızların kontrolünde iki araba cepheye doğru geçip gitmektedir. Üsteğmen dürbünle bakıyor ama kim olduklarını çıkaramıyor..

ÜSTEĞMEN

Komutanlarımız galiba... Ama kim olduklarını çıkaramadım...

Kamil de kendi dürbünüyle bakıyor.

KAMİL

Bunlar başkomutanımız M.Kamil Paşa, Fevzi Paşa ve İsmet Paşa... Dün trenle istasyona gelmişlerdi. Cepheye gidiyorlar sanırım...

Üsteğmen tekrar bakıyor,

ÜSTEĞMEN

Hiç yakından göremedim onları. Sen gördün galiba onları?

KAMİL

Çanakkale'de yanlarındaydım komutanım.

ÜSTEĞMEN

Ne mutlu sana... Ama bak dediğim çıkıyor.. Onlar da cepheye gidiyorlar. İhtimal bugün çok yoğun bir gün olacak...

O sıra Telefoncu Nefer, çardaktan Üsteğmen'e sesleniyor,

TELEFONCU NEFER

Komutanım... Cepheden sizi arıyorlar...

Üsteğmen telefona doğru koşarken,

Müzik giriyor...

Kamil de trene doğru ilerliyor... Mektepliler revirdeki bazı yaralıları getirmeye başlıyorlar. Gülşen, Zehra ve Sıhhiye neferleri de yaralılarla ilgileniyor.

**195. NOKTA İKMAL İSTASYONU /UÇAK ENKAZ YERİ (DIŞ/SABAH) Havacı Grup,
Üsteğmen, Kamil, Sefer, Ali, Ahmet.**

Motora bakmış Mühendis aşağı atlıyor,

MÜHENDİS

Güzel... Mermiler pervaneyi parçalamış ama motor sapasağlam...
Motoru ayıralım bence. Hem taşıma işi kolaylaşır hem de
motoru sağlama almış oluruz... da bunu trene nasıl taşıyacağız?

Üsteğmen, Kamil'le oradan ayrılmaya hazırlanırken,

ÜSTEĞMEN

Dün Sefer Çavuş o işi bana bırakın dedi. Ben sormadım.
Sen de sorma bence...

SEFER

Şey, yalnız bana birkaç Mektepli ve balta lazım
komutanım...

ÜSTEĞMEN

Şimdi gönderirim... Siz başlayın...

MÜHENDİS

Gavurun malı diye buna baltalarla buna girişmeyi düşünmüyorsun
herhalde Çavuş?!..

Üsteğmen ve Kamil giderken, diğerleri gülüşüyor...

**196. NOKTA İKMAL İSTASYONU (DIŞ/SABAH) Üsteğmen, Kamil, Kasım Dede,
Namık Onbaşı, Mektepliler**

Gidecek trene son boş sandıklar vs. yükleniyor. Üsteğmen treni gönderdikten sonra telefona doğru yürürken, Kasım Dede ve ona yardımcı olarak verilmiş Namık Onbaşı geliyorlar. Kamil, Namık Onbaşı'ya takılıyor.

KAMİL

N'oldu Namık Onbaşı? Hani sen cepheye savaşmaya
gitmiştin? Saka olarak döndün?

NAMIK

Hiç sorma komutanım. Komutan beni siperde bırakmadı...

Kamil'in Kasım dedeye de bir kötü haberi var.

KAMİL

Kasım Emmi... Dün bir tayyare gelip büyük su deposunu
havaya uçurmuş. Ancak bize yeten küçük depo kaldı burada...

KASIM DEDE

Bak şu kefereyel Ben o suyu esir neferlere de götürüyordum be...
Kendileri susuzluktan kırılırken, demek suyumuzu kıskandı
kefereler... Hih, bizim bu tarafta su mu yok? Gel Namık benle,
şu tepenin arkasında bir kaynak biliyorum ben...

KAMİL

Merak etme Kasım Emmi düşürdük onu. Geçerken görürsünüz...

Onlar uzaklaşırken cepheden bir ikmal takımı daha yaklaşıyor. Telefon bekleyen Üsteğmen Kamil'e dönüp,

ÜSTEĞMEN

Geliş gidişler başladı Kamil Mülazım. O yüzden sen hep
burada kal. Ben hep dolanayım.

KAMİL

Başüstüne komutanım...

**197. NOKTA İKMAL İSTASYONU /UÇAK ENKAZ YERİ (DIŞ/SABAH) Mühendis,
2 Usta, Ali, Ahmet, Kasım Dede, Namık Onbaşı.**

Havacı Grup, Ali ve Ahmet motoru ve kanatları söküyorlar. Kasım Dede ve Namık oradan geçiyorlar...

KASIM DEDE

Kolay gelsin...

Havacılar "sağol" gibisinde ona el kaldırıyor. Ali onu tanıyor.

ALİ

Sağol Kasım Dede, sana da kolay gelsin...

Kasım Dede ve Namık uçağa baka baka ilerliyorlar.

KASIM DEDE (Kürtçe)

Gördün mü Namık? Nasıl da canavara benziyor demir kuş!

198. NOKTA İKMAL İSTASYONU (DIŞ/GÜN) Üsteğmen, Kamil, Mektepliler

Müzik sürüyor...

Karşı tepelere dürbünleriyle bakan Üsteğmen ve Kamil...

199. UZAK TEPE / KOMUTANLIK (DIŞ/GÜN) ... Albay ve Kurmayları?

Müzik sürüyor...

Cephe komutanı ..... Albay ve kurmayları bir tepeye yerleşmiştir.

200. NOKTA İKMAL İSTASYONU (DIŞ/GÜN) Üsteğmen, Kamil.

Müzik sürüyor...

Dürbünleriyle bakan Üsteğmen ve Kamil...

ÜSTEĞMEN

..... Albay hakim tepeye yerleşti...

201. DEREBOYU (DIŞ/GÜN) Zeki, Mustafa, İsmail. Cemal

Dört Mektepli ağaçlara bakarken,

ZEKİ

Sefer Çavuş kesin dedi ama... Yazık olacak bu ağaçlara...

CEMAL

Bırakın duygusallığı arkadaşlar. Şayet bu tayyare uçarsa...
Söz. harpten sonra gelip fidan dikeceğim buralara... Hadi
vurun baltaları!

Müzik giriyor...

Eller tükürüklenip baltaları kaldırıyorlar...

202.NOKTA İKMAL İSTASYONU (DIŞ/GÜN) Üsteğmen, Kamil.

Müzik sürüyor...

Üsteğmen ve Kamil karşı tepelere dürbünleriyle bakmayı sürdürüyorlar.

203. CEPHE / HAKİM TEPE (DIŞ/GÜN) Fgr. Türk Birliği

Hakim tepenin uzağındaki bir başka tepenin zirvesinde bir Türk Birliği geri çekiliyor.

KAMİL (ses)

Bir birliğimiz geri çekiliyor. Aman ha...

ÜSTEĞMEN (ses)

Dert etme... Bak hemen yerleştiler... Sath-ı Müdafaa bu...
Şimdi daha avantajlılar. Az soluk alıp atağa geçerler...

204. NOKTA İKMAL İSTASYONU (DIŞ/GÜN) Üsteğmen, Kamil.

Kamil dürbünü hakim tepeye çeviriyor.

KAMİL

Komutanlarımız da ..... Albayın yanına geldi.

Üsteğmen de dürbünü o tarafa çeviriyor.

205. CEPHE / HAKİM TEPE (DIŞ/GÜN) M.Kamil Paşa, Fevzi Paşa, İsmet Paşa, Albay ve Kurmayları?

Müzik giriyor...

.... Albay, komutanları karşılıyor. El sıkışıyorlar... M.Kamil Paşa dürbünün arkasına geçip bakmaya başlıyor. Eliyle ileriye işaret ediyor. .... Albay da ona ilerideki bazı yerleri gösteriyor!

206. NOKTA İKMAL İSTASYONU (DIŞ/GÜN) Mektep Müfrezesi

Müzik giriyor...

Üsteğmen ve Kamil'in deminden beri tepelere bakması cepheden gelmiş bir İkmal kafilesine yükleme yapan Mekteplilerin ve kadınların da dikkatini çekmiş, farkına varmadan, yavaş adımlarla yaklaşıyorlar. Kamil yanında duran Gülşen'e dürbünü veriyor. Gülşen de Zehra'ya... Üsteğmen herkesin toplanmasına ses çıkarmıyor. Yanında duran Nine,

NİNE

Komutan ben de bir baksam harbe, şu gözlükle!..

Üsteğmen ona yardımcı oluyor.

ÜSTEĞMEN

Bak tabi Nine, gel...

Üsteğmen yardımcı oluyor.

ÜSTEĞMEN

Gördün mü?

NİNE

Abov ne yakın! Bunlar kim?

ÜSTEĞMEN

Bizim komutanlarımız Nine... Gavuru kovmak için plan yapıyorlar...

NİNE

Yapsınlar tabii.. tamam ben gördün çocuklar da baksın biraz...

Nine öyle deyince Üsteğmen dürbününü Mekteplilere uzatmak zorunda kalıyor.

ÜSTEĞMEN

Tamam, herkes çok kısa baksın...

Dürbünü indiren Ahmet,

AHMET

Komutanım... Birliğimiz daha geri mi çekilecek acaba?

ÜSTEĞMEN

Asla... Merak etmeyin. O harp okullarında öğretilen eski bir teori... Bu yüzden düşman da bunlar tepeyi kaydedince neden karşı tepeye kaçmıyorlar, diye düşünüyor. Ama başkomutanımız ve genel kurmayımızın tarihte ilk kez bu savaşta Sath-ı Müdafaa yapıyor. Sath-ı Müdafaa yapan bir ordu asla geri çekilmez. Tutunduğu yere yapışır ve savaşmaya devam eder. Tepenin zirvesi veya eteği fark etmez. Düşman kanla ıslanmamış bir karış toprağı asla geçemez. Yeter ki birliklerin morali yerinde, arkası sağlam olsun. O yüzden burası da cephe. Ankara da, Kayseri de, burası Polatlı veya orası Sakarya da..

ALİ

Ben de bir soru sorabilir miyim komutanım?

ÜSTEĞMEN

Sor bakalım...

ALİ

Harbin son durumu nedir sizce?

Üsteğmen el-kol hareketleriyle hayali bir plan da çizerek,

ÜSTEĞMEN

Bütün harbi buradan okumam çok zor arkadaşlar... Ama Aziz Yüzbaşı'nın bazı düşüncelerini size söylersem. Biz Sakarya'nın batısına çekilerek düşmanı ikmal noktalarından uzaklaştırdık. Düşman Ankara yürümek için yarlardan dolaşmaya kalkıp yayıldıkça biz de yayıldık ve cephe iyice genişledi. Bizden çok üstünler ama cepheyi de yaramadılar. Düşman oldukça yoruldu. Biz bütün yokluklara rağmen, halkımızın büyük gayretiyle ordumuzu iyi ikmal ediyoruz. Sanırım insiyatif bize geçiyor...

Üsteğmen'in bu konuşması herkesi gülümsetir.

ÜSTEĞMEN,

Haydi, bu kadar ders yeter... Şimdi iş başına...

Hepsi büyük bir şevkle görevinin başına koşturuyor...

Müzik giriyor...

207. NOKTA İKMAL İSTASYONU - ÇEŞİTLİ (DIŞ/GÜN) Herkes.

Müzik sürüyor...

Gelen ve giden tren ve gelip giden ikmal ve sıhhiye birlikleri... Yüklenen ikmal takımı gönderilirken uzaktan bir başkası da daha geliyor. // Taşınan yaralılar ... // Gömülen şehitler... // Dördük, birlik gelinceye kadar mola... / Herkes yorgunluktan olduğu yere çöküyor. // Nine ve Hediye su yetiştiriyor...

208. NOKTA İKMAL İSTASYONU /UÇAK ENKAZ YERİ (DIŞ/GÜN) Üsteğmen, Sefer Çavuş, Mektepliler

Müzik sürüyor...

Sefer Çavuş ve bazı Mektep talebeleri tayyarenin altına kalaslar sokarak bağlamış ve uçağı taşımak için her şeyi hazırlamışlar. Herkes kaldırmak için hazırdır. Üsteğmen'in işaretleriyle uçak havaya kalkıyor ve yavaş yavaş ilerlemeye başlıyorlar...

209. NOKTA İKMAL İSTASYONU (DIŞ/GÜN) Üsteğmen, Sefer Çavuş, Mektepliler

Müzik sürüyor...

Uçak istasyonun ortasında da geçirilir... Diğerleri bakıyor...

210. NOKTA İKMAL İSTASYONU / PERON YANI (DIŞ/GÜN) Üsteğmen, Sefer, Mektepliler

Müzik sürüyor...

Uçak trene yüklenmek üzere rayların yanına bırakılır.

ÜSTEĞMEN

Burada böyle kalsın. Az sonra gelecek trene yükleyeceğiz.

Kesme ile geçiş...

211. NOKTA İKMAL İSTASYONU / PERON YANI (DIŞ/GÜN) Yüzbaşı ve Birliği, Üsteğmen ve Takımı, Kamil, Mektepliler.

Müzik sürüyor...

Son gelen trenden Aziz Yüzbaşı ve istasyonundaki ikmal birliği iniyor. Yüzbaşı, kendisini karşılayan Üsteğmen ve Kamil ile selamlaştıktan sonra,

YÜZBAŞI

Arkadaşlar, komutanlıklar tüm birliklerimizi ve cephaneyi cepheye istiyor. Birliğini hemen topla Şadi... Kamil Mülazım, buranın komutanı artık sensin... Biz götürebildiğimizi cephaneyi götürürüz. Siz bu trene tayyareyi yükleyip havacıları gönderin. Siz de kalan her şeyi yanınıza alıp akşama cepheye doğru yola çıkın... Orada bizim yedeğimiz olacaksınız. Burayı da ayakta duran birine teslim edin. Sabah biriken gelecek nasılsa... Haydi iş başına...

ÜSTEĞMEN/KAMİL

Başüstüne komutanım... / Başüstüne komutanım...

Üsteğmen hemen düdüğünü çalıp bağıyor.

ÜSTEĞMEN

İstasyon takımı!!!.. Önümda toplan!..

Kamil havacılar doğru yürüyor. Yüzbaşı ise telefona doğru yürürken, "aferrin" gibisinden yanında geçtiği Mekteplilerin sırtına vuruyor...

Kesme ile geçiş...

Yüzbaşı ve Üsteğmen birliklerini alıp uzaklaşırken istasyonda dağınık olarak birikmiş Mektep Müfrezesi onlara el sallıyor // Çadırın önüne çıkmış Seyid de kadınlarla birlikte el sallıyor. // Mektepliler trene yüklemek için uçağın çevresini almaya başlıyorlar...

212. NOKTA İKMAL İSTASYONU / PERON YANI (DIŞ/A.ÜSTÜ) Müfrezesi, Mühendis, 2 Usta, Seyid, Fgr. Yaralılar.

İstasyonda akşam olurken uçağın yüklendiği tren ve Mektep Müfrezesi de harekete hazırdır. Müfrezesi son hazırlıkları yaparken Kamil de hastane çadırının direğine tutunarak ayakta duran Sefer Çavuş'un yeğeni Seyid'e istasyonun komutasını teslim ediyor,

KAMİL

Sabah takviye gelinceye kadar istasyon sana emanet Seyid... Ayağa kalkabilen arkadaşlarıyla diğer nefertlere iyi bakın...

SEYİD

Başüstüne komutanım. Merak etmeyin, gözünüz arkada kalmasın...

Sefer Çavuş da şimdiye dek kullandığı asasını ona uzatır.

SEFER

Seyid ol şunu... Bana lazım değil artık...

Gülşen ve Ali de gelmişlerdir. Gülşen Hanım, fotoğraf makinesini, Ali de hatıra defterini Seyid'e teslim eder.

GÜLŞEN

Bu da sende kalsın Seyid...

ALİ

Bunu da bizim için sakla Seyid ağabey...

Seyid onları da alır... Sefer ve Seyid ayrılık için kucaklaşırken, Kamil ve Gülşen trenin yanında hazır bekleyen müfrezeeye doğru yürüyorlar.

GÜLŞEN

Nine'yi yanımıza alacak mıyız Kamil?

Ali, Gülşen'i duymuştur.

ALİ

Müsaadenizle Nineme durumu ben anlatayım komutanım..

KAMİL

İyi olur...

ALİ

Şey, dürbün cephede size lazım olmayacaksa verebilir misiniz acaba?

KAMİL

Yok, al bakalım...

Ali dürbünü alıp müfrezenin önünde, Hediyе'nin yanında elinde ibriği ile duran Ninesinin yanına varıyor.

ALİ

Nine!.. Biz şimdi çok hızlı yürüyeceğiz. Senin burada kalman daha iyi olacak. Al şu dürbünü de sen bize buradan bak. Biz gidip şu düşmanı kovup getelim, olur mu?

Nine biraz şaşırır... Ama torunun dediğini akla yakın bulur.

NİNE

Sen öyle diyorsan... Kalayım Alim...

Ali dürbünü verip, önce Nine'nin elini öper, sonra ona sarılır. Gözleri yaşarmıştır.

NİNE

Hepinizi öpmeye vakit yok galiba yavrularım... Ama, gel kızım seni öpeyim... (Kamil ve kadınlara) Siz büyükler torunuma ve bu evlatlarıma iyi bakın olur mu?

Herkesin gözleri nemlenmiştir... // İstim tutmuş tren harekete hazırdır. Makinist lokomotiften uzanmış Kamil'in işaretini beklemektedir.

KAMİL

Müfreze!.. Yürüyüş durumu al!..

Herkes hayvanların tuttuğu yularlarını daha bir kavrar... Herkes gibi Ali ve Hediyе de cephane yüklü bir sedyenin kollarını kaldırır. Müfreze yürüyüşe hazırdır. Kamil kaldırdığı elini indirerek, Makinist'e yol veriyor ve sonra müfrezeeye dönüp,

KAMİL

Müfreze!.. Serbest adım karşı cepheye, ilerle!..

Akşam güneş batarken, uçak yüklü trenin lokomotifi istimini salıp Ankara yönüne doğru yola yola çıkarken, müfreze de yana ve cepheye doğru ilerlemeye başlıyor. // Nine olduğu yerde kalmış, kendi kendine,

NİNE

Yavrularım, evlatlarım...

Müfreze biraz ilerledikten sonra, önde ve müfrezenin yanında yürüyen Gülşen yana çekilip,

GÜLŞEN

Haydi çocuklar, "Dağ Başını Duman Almış!"

Hepsi Gülşen'e eşlik etmeye başlıyor... Yola çıkarken birbirini sevmiş çiftler sanki yaşayamadıkları aşklarını marş söyleyerek birbirleriyle paylaşıyorlar...// Artık istasyonda, esasına dayanarak çadırın önünde durmuş Seyid ve hala demiryolunun üstünde duran Nine var. // İkisi de artık uzaklarda zor seçilen müfrezeye bakıyor...

213. ARAZİ (DIŞ/GECE) Mektep Müfrezesi

Müzik sürüyor...

Mektep Müfrezesi ay ışığı altında yol alırken, tek tük atılan top ve ara sıra atılan tüfek veya takırdayan makineli tüfek sesleri dışında sessizdir.

214. NOKTA İKMAL İSTASYONU (DIŞ/GECE) Seyid, Nine.

Müzik sürüyor...

İstasyonda her şey susmuştur. Nine çadırın kapısında, yere çömelmiş, çocukların gittiği yöne bakıyor. Seyid asanın yardımıyla içerden gelip,

SEYİD

Nine!.. hadi sen uzanıp dinlen biraz...

NİNE

Çocuklar gelmeden ben nasıl dinlenirim ki Seyid oğlum...

Seyid de gelip onun yanındaki tenekenin üstüne oturuyor ve o yöne doğru bakmaya başlıyor...

215. CEPHE (DIŞ/GECE) Müfreze, Kamil, Üsteğmen, Yüzbaşı, Kasım Dede,

Müzik sürüyor...

Mektep Müfrezesi cepheye ulaşıyor. Onları Üsteğmen karşılıyor.

ÜSTEĞMEN

Hoş geldiniz arkadaşlar. Çöküp dinlenin biraz...

Üsteğmen, Kamil'i alıp Yüzbaşı'nın az ötedeki yanına gidiyor. Eliyle Kamil'in selamını alan Yüzbaşı, o sıra komuta merkezi ile telefonda konuşuyor.

YÜZBAŞI

(dinler) Anlaşıldı, komutanım. Biz hazırız komutanım...

Binbaşı telefonu kapattıktan sonra Üsteğmen ve Kamil'e dönüp,

YÜZBAŞI

4.30'da tüm cepheye hücum kalkacağız arkadaşlar. Şadi, arkadaşların yarısı gece boyunca kendilerine bizim birinci siperimiz boyunca (eliyle göstererek) ikinci bir siper kazsın... Kamil Mülazım, sen müfrezenin diğer yarısı ile tüm cepheye cephane dağıtıp, ikmal yap...

Yüzbaşı, Mekteplilere doğru bakıp, Kamil'i kolundan tutup biraz yanına çekip,

YÜZBAŞI

Kamil Müfrazım... Hücumdan önce müfrazeni moralmen hücuma hazırla... Ben ileri gidiyorum. Belki görüşemeyiz. Hadi, gazamız mübarek olsun. Allaha emanet olun...

ÜSTEĞMEN

Başüstüne... Siz de komutanım...

Yüzbaşı hızla uzaklaşıyor. // O sırada Kasım Dede, Mekteplilerin yanına gelmiştir,

KASIM DEDE

Bakın hele kimler gelmiş cepheye...
Gelirken susamadınız mı siz ha?

Mektepliler onun çevresini sarıp su içmeye başlıyorlar. All sıra beklerken,

ALİ

Yalnızsın dede... Namık Onbaşı nerede?

KASIM DEDE

Namık dün gece Hakka yürüdü çocuklar... Çok istiyordu. Dün cepheye katıldı. Keferenin akşam saldırısında şehit düştü. İşte bakın orada toprağa verdik onu...

Müzik giriyor...

...diye az ötedeki 15-20 mezarı gösterir. Herkese bir hüzün çöküyor...

216. CEPHE (DIŞ/GECE) Komutanlar?

Müzik sürüyor...

Sarınlanmış gecede gocuklarına sarılarak oturan, sahra dürbünüyle karşı tepelere bakan komutanların silüetleri sessizce kıpırdıyor...

217. CEPHE / ÇEŞİTLİ (DIŞ/GECE) Mektepliler, Siperlerdeki Neferler.

Müzik sürüyor...

Siperlere yatmış tüm Neferler beklerken Mektepliler cephe boyunca askerlere cephane dağıtmayı sürdürüyor... // Mekteplileri yarısı kendilerine siper kazıyor...

218. CEPHE (DIŞ/SABAHA KARŞI) Mektepliler

Müzik sürüyor...

Hava aydınlanırken Mektep Müfrezesi de 2. siperde, tepenin yamaçlarında yedek olarak yatıyor... Bazılarında tüfek bile yoktur. Tepenin doruğuna yakın 1. siperde Yüzbaşı ve Üsteğmen'in askerlerle konuştuğunu gören Kamil de siperden çıkıp, Mekteplilere konuşmaya başlıyor. Mektepliler büyülenmiş gibi onun duygusal konuşmasını dinlemektedir.

KAMİL

Daha önce söyledim ama sakın unutmayın çocuklar... Önce 1. siper hücuma geçecek... Sonra önce ben siperden çıkıp size işaret vereceğim. Sakın unutmayın, tüfeği olmayanlar şehit düşen neferlerin tüfeğini alıp devam edecek... Ve sakın yanınızda arkadaşınız vurulursa durmayın. Merak etmeyin bizim de arkamızda sıhhiye var ve onlara bakarlar...

Kamil bu kez sesini değiştirerek konuşmasını sürdürüyor. Konuşması sanki Mekteplilerin yüzlerine yansımaktadır...

Müzik giriyor...

Tüm cepheyi derin bir sessizlik sarıyor...

219. NOKTA İKMAL İSTASYONU - CEPHE (DIŞ/SABAHA KARŞI) Herkes.

Müzik sürüyor...

Tepenin zirvesindeki komutanlar ayakta, ellerindeki harıtaya bakıp uzaktaki tepelere ellerini uzatarak konuşmaktadırlar...

İstasyondaki Nezihe Nine durmuş, dürbünüyle onlara ve siperlere bakmakta...

Çadırın önünde oturan yaralı er Seyid zorlukla ayağa kalkıp, asaya dayanarak, selam duruyor...

Muhabere telefonlarının başındaki erler hazır, bekliyor...

Tüm cephe komutanların vereceği emri gerili bir ok gibi bekliyor...

Ve Başkomutan, konuştuğu komutanlar sanki yanlarındaymış gibi, koluyla ilerideki tepeleri göstererek, kendisine uzatılan telefonlara ayrı ayrı emirler vermeye başlıyor...

Çadırın önündeki yaralı er Seyid hafa selam durmaktadır...

Emri telefonla alan Yüzbaşı siperin önüne sıçırıyor. Elinde sancak tutan nefere,

YÜZBAŞI

Aç evlat sancağımızı...

Nefer sancağı açıp ve kaldırıyor. Siperdeki neferler sancaklarının açıldığını görünce sancağa büyülenmiş gibi bakıyorlar. Hepsi dudaklarıyla bir şeyler mırıldanmakta, 1. siperdekiler ve 2. siperdekiler ona bakmaktadır. Yüzbaşı son bir kez yutkunduktan sonra, birinci siperdekilere,

YÜZBAŞI

Haydi arkadaşlar, Allah Allah...

Birinci siperdeki neferler aynı anda çıkıyor,

BİRİNCİ SİPERDEKİLER

Allah, Allah, Allah...

Kamil onlara bakıp, kendi müfrezesine dönerek,

KAMİL

Haydi arkadaşlar... Ya İstiklal ya Ölüm, Allah,
Allah, Allah...

MÜFREZE

Ya İstiklal Ya Ölüm... Allah Allah, Allah...

Mektep Müfrezesi de ağır çekimde siperlerinden çıkıyor. Müfrezenin siperlerden bu çıkışı bütün yüzler ve gövdelerle, düşmana karşı dişe-diş verilecek son bir dövüş için, aklın ve iman gücünün canhıraş bir çabası gibidir. Ve tepenin doruğundan kayboluyorlar... Biraz sonra siperler bomboş kalıyor...

Yanık bir "bozlak" giriyor...

220. NOKTA İKMAL İSTASYONU (DIŞ/SABAHA) Nine, Seyid

Bozlak sürüyor...

Çadırın önünde selam duran Seyid hala olduğu gibi durmaktadır...

Onları istasyondan izlemiş Nine elindeki dürbün indirip, kendi kendine konuşarak ve ne yapacağını bilemeden sağa sola gidip geliyor.

"Bozlak" dipte, sürüyor...

NİNE

İşte gitti evlatlarım, gitti civcivlerim...

Nine o sıra arkasından gelen bir sese dönüyor.. Cepheye su taşıyan Kasım Dede katırın birinde dengesi bozulmuş su tulumunu düzeltmeye çalışıyor,

KASIM DEDE

Nezihe kadın, bana yardım et hele biraz...

Nine gelip ona yardım etmeye başlıyor...

KASIM DEDE

Sağol... Hadi yolcu yolunda gerek...

Kasım Dede yola çıkarken Nine ördüğü çorap ve şişleri elinde, farkına varmadan onun yanında yürümeye başlıyor. Biraz yürüdüktan sonra Kasım Dede ona dönüp, doğal bir sesle,

KASIM DEDE

Sen de mi geliyorsun?

NİNE

He ya, ben de geliyorum. Biliyorum, Kamil Mülazım ihtiyarım diye beni yanlarına almadı ama... Benim de o telaşede aklım tutulmuş meğer... Seni görünce aklıma geldi.. Diyemedim ki bu evlatlar savaşırken hiç susamaz mı? Onların ateş etmekten su almaya vakti mi olacak? Kim içirecek onlara suyu, kim verecek ekmeği...

Çadırın önündeki yaralı er Seyid hala selam durmakta ve gözlerinden yaşlar inmektedir. Seyid ağlamamaya çalışarak, uzak ufka bakarak, titrek bir sesle,

SEYİD

Rufları şad olsun...

221.CEPHE / YAMAÇ (DIŞ/SABAH)

"Bozlak" yükseliyor...

Kasım Dede ve Nine giderek istasyondan uzaklaşıyorlar... Nine, Kasım Dede'ye kendince hala cepheye doğru gitme gerekçesini oluşturmaya çalışıyor... Nine'nin sözleri tepenin ötesinde hepsi şehit olmuş evlatları... İşte Yüzbaşı, Üsteğmen, Sefer Çavuş, Zehra Kadın, hemen yanında Hediye ve Ali... Az ilerde Kamil ve yanında Gülşen Hanım... Ayağı'nda pösteği çarığı ile Halli, Ahmet, Ömer, Zeki ve diğerleri...

"Bozlak" dipte, sürüyor...

NİNE (devamen)

... Ben onlara su veremez miyim?.. İşte bu yüzden geldim diyeceğim, Bak göreceksin, Üsteğmen de 'iyi ettin' diyecek bana... Hele çocuklar... Bak göreceksin ne çok sevinecekler beni görünce... Sonra geceleri.. soğuk da olmaya başladı. Delinmiş çoraplarına kim yama yapacak onların?... Ya çocuklar üstleri açık uyuyakalırsa siperde... Onların üstünü kim örtecek?.. Ama ben orada olursam... Hiçbir şey bulamazsam... toprak örterim üstlerine..."

222.NOKTA İKMAL İSTASYONU /ARAZİ (DIŞ/SABAH)

"Bozlak" dipte, sürüyor...

İki ihtiyar, katır katarı ile cepheye doğru uzaklaşırken, görüntü donuyor... Kararma ve açılmalarla, ekranda;

"Onlar'ın hiçbirini geri dönemedi..."

ve

"Ama Sakarya Savaşı kazanıldı..."

Yazısı ve Nazım Hikmet'in Kurtuluş Savaşı Destanı" şiirinden bir alıntı belirir.

"Sonra

Sonra, 9 Eylülde (1922) İzmir'e girdik

ve Kayserili bir nefer

yanan şehrin kıziltısı içinden gelip

öfkeden, sevinçten, ümitten ağlıya ağlıya,

Güneyden Kuzeye,

Doğudan Batıya,

Türk halkıyla beraber

seyretti İzmir ritimından Akdeniz'i."

223. STÜDYO GÖRÜNTÜLERİ...

Ekranda zamanın Kayseri'sinin genel çekimdeki sepya renkli fotoğrafı üstüne arka jenerik çıkmaya başlıyor. Daha sonra da, Mekteplilerin yolculuk boyunca Ali'nin anı defterine yazdığı hatırat sayfaları ile Gülşen hanımın yol boyunca çektiği fotoğraflarla düzenlenmiş kompozisyonlar üstüne arka jenerik akmaya devam ediyor...

SON

KARAKTERLER VE OYUNCU ADAYLARI

MÜLAZIM-I EVVEL KAMİL

MEHMET AKİF ALAKURT

İBRAHİM ÇELİKKOL

CEMAL HÜNAL

GÜLŞEN HANIM

EBRU ÖZKAN

GİZEM SOYSALDI

SAADET İŞİL AKSOY

ZEHRA KADIN

AYÇA BİNGÖL

HÜLYA AVŞAR

ŞEVVAL SAM

SEFER ÇAVUŞ

NECMETTİN ÇOBANOĞLU

MUSTAFA UZUNYILMAZ

MENDERES SAMANCILAR

ALİ

BORA AKKAŞ

SEZGİ MENGİ

ONUR ÜNSAL

HEDİYE

İLAYDA ALIŞAN

İPEK YAYLACIOĞLU

NEZİHE NİNE

GÜLER ÖKTEN

AYTAÇ ÖZTUNA

YÜZBAŞI

MEHMET POLAT

UĞUR POLAT

MÜLAZIM-I SANİ ŞADİ

ALİ NURİ TÜRKOĞLU

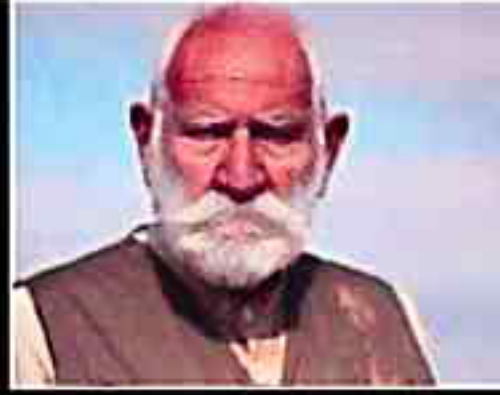
SERHAT TUTUMLUER

HASAN EFE

AHMET MEKİN

KASIM DEDE/EMMİ

ARIF ERKİN

**KAYSERİ SULTANİSİ TALEBELERİ
(TAŞ MEKTEPLİLER)**

Sultani talebelerini canlandıracak olan oyuncuların bir kısmı,
Kayseri Lisesi Tiyatro Kulübü oyuncularından seçilecektir.